

ÖKHS' I TSĪN IK SĪN
NI ST. MATTHEW OT
SĪN AI PI.

The Gospel According to St. Matthew in the Blackfoot
language of Canada

**ÖKHS' I TSĪN IK SĪN NI ST. MATTHEW OT SĪN AI PI.
The Gospel According to St. Matthew in the Blackfoot language of Canada**

Public Domain

Language: Siksiká (Blackfoot)

Translation by: Rev. John William Tims

This C. M. S. publication by the British and Foreign Bible Society in 1890 is in the PUBLIC DOMAIN (not copyrighted). Conversion to USFM was courtesy of the Digital Bible Society.

2017-10-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 13 Dec 2023
0a409c18-61ef-5282-961d-ef2aa587bd17

Contents

ST. MATTHEW 1

ÖKHS' I TSĪN IK SĪN NI ST. MATTHEW OT SĪN AI PI.

¹ SIN AK'SIN Jesus Christ David okkuai' Abraham okkuai' un'ix o sĭnaks' oaiëxësts. ² Abraham ikuyiu' Isaac; ki Isaac ikuyiu' Jacob; ki Jacob ikuyiau' Judas ki omu' pappiipix; ³ Ki Judas ikuyiu' Phares ki Zara, Tamar ipau'kaiïmmiuax; ki Phares ikuyiu' Esrom; ki Esrom ikuyiu' Aram; ⁴ Ki Aram ikuyiu' Aminadab; ki Aminadab ikuyiu' Naasson; ki Naasson ikuyiu' Salmon; ⁵ Ki Salmon ikuyiu' Booz, Rachab ipau'kaiïmmiuaië; ki Booz ikuyiu' Obed, Ruth ipau'kaiïmmiuaië; ki Obed ikuyiu' Jesse; ⁶ Ki Jesse ikuyiu' David omüx'nin'a; ki David omüx'ina ikuyiu' Solomon, annök' ake'uök itom'itomiuök Urias man'itotsipokaiïmmiuaië; ⁷ Ki Solomon ikuyiu'. Roboam; ki Roboam ikuyiu' Abia; ki Abia ikuyiu' Asa; ⁸ Ki Asa ikuyiu' Josaphat; ki Josaphat ikuyiu' Joram; ki Joram ikuyiu' Ozias; ⁹ Ki Ozias ikuyiu' Joatham; ki Joatham ikuyiu' Achaz; ki Achaz ikuyiu' Ezekias; ¹⁰ Ki Ezekias ikuyiu' Manasses; ki Manasses ikuyiu' Amon; ki Amon ikuyiu' Josias; ¹¹ Ki Josias ikuyiu' Jechonias ki o mu' pap piipix, annik' ito'toöpikau Babylon; ¹² Ki ot'sitotos au Babylon, Jechonias ikuyiu' Salathiel; ki Salathiel ikuyiu' Zorobabel; ¹³ Ki Zorobabel ikuyiu' Abiud; ki Abiud ikuyiu' Eliakim; ki Eliakim ikuyiu' Azor; ¹⁴ Ki Azor ikuyiu' Sadoc; ki Sadoc ikuyiu' Achim; ki Achim ikuyiu' Eliud; ¹⁵ Ki Eliud ikuyi u' Eleazar; ki Eleazar ikuyiu' Matthan; ki Matthan ikuyiu' Jacob; ¹⁶ Ki Jacob ikuyiu' Joseph, Mary om'i, annok ipau'kaiïmmiuök Jesus, anĭstau Christ. ¹⁷ David otsis'tsits'unoauai Abraham itsipuk' süpokosĭnimotseiiu ke'pitappiiu nĭsekoputtsi; ki ot'sitotosau Babylon omats'ĭstsits'unoauai David mats'itsipuksüpokosĭmmotseiiu, matsĭsse'koputtsi; Christ omats'ĭstsits'unoauai ot'sitotosau Babylon mats'itsipuksüpokosĭmmotseiiu matsĭsse'koputtsi. ¹⁸ Jesus Christ, otsipokai'isĭnni ün'niniitsiu: Annik' Mary, Jesus oksĭs'tsi, Joseph otak'okemattösaie itop itappi'inai, otse'kosatsok Atsĭm'istaaw. ¹⁹ Joseph om'i moköm'motsitappiu, ki matsitsitau'ats mök'aiitsĭnniköttösaie; osĭme'tsitān möksisĭm'ianĭstüpskoösaie. ²⁰ Ki otai'ksĭmstāsaie, Satsit, Ap'ĭstotokiuäoto'tokatatsĭs otsipopök'toakaie ki otan'ikaie, Joseph, David okku'i, pinstünnos Mary kök'okemattosi, otse'kosatsok Atsĭm'iStaaw. ²¹ Ki ai'aksipokaiïmmiuaië okku'yi, ki kitak'anĭstsĭnniköttāu Jesus: tükkä, otsitappim'ix otsauum'itsitappi'isuauësts aiaki-taikömotse'piuax. ²² Itün'nitsiuaië mök'itsenüpanĭstösi Ap'ĭstotokiuä otse'poawsĭsts, otsipropheti itotse'poawsĭnësts, ki an'ĭmai, ²³ Satsik, mökök'iake ai'akopitappiiu, ki ai'aksipokaiïmmiuaië okku'yi, ki ak'anĭstsĭnniköttĭsiauaie Emmanuel, ito'kĭsasattop Ap'ĭstotokiuä ipokai'tappiĭmmau. ²⁴ Joseph otsipuawk'si otso'kani, ün'niitsitappiiu Ap'ĭstotokiuä oto'tokatatsĭs otan'iĭpiaie, ki ito'tuyiuaië otokem'an: ²⁵ Ki ototom'okkuyi otsauomai'pokaiĭsaie matpoksokamiu'atsaie: kinitsĭn'niköttĭsiauaie JESUS.

2

¹ JESUS otai'pokaiisi Bethlehem, auöšĭn'ĭm Judæa, annists'ĭsk ksĭstsiku'ĭstsk, Herod otsĭtsĭnaiipi, Satsik, mökök'ietappix umut'autstsipi

apinök'kuyi itsipuk'sipuiou Jerusalem, ² An'iau, ũnan'ök manipok'auök Jews otsin'aimoaiuaie? Tŭkkä, annim' apinök'kuyi staitappiosi nitsino'ũnan okökatosim, ki nimut'otopinan nök'itauatsimmimšinan. ³ Herod omŭx'ina otokh'tsisaie, otap'itsi-tanaie, ki Jerusalem istokönai'tappix iköno-nokap'aitsitamiuax. ⁴ Ikönaumoi'piusax omük'atoiapiekuax ki ai'sinakix, süppoöttesattsuax Christ mök'itsipokaiipiaie. ⁵ Ki an'istsiauaie, Bethlehem, Judæa istauösin'im, ũn'nimaie; ũn'anistappi prophet osin'aksin; ⁶ Ki ksësto'a Bethlehem, Judæa istauösin'im, kimats'inükstsipuaia, Judah itsin'ax; Nin'auök, ksesto'a ak'itsistauasiu ki osto'i ai'akaukökitsimau nitsitappim'ix Israel. ⁷ Herod, simi'nikötüssax mokök'ietappix, sokap'süppoöttesattsuax otsokap'inökuyisaie kökatosi. ⁸ Ki itüpüt'oköttsuax Bethlehem; kian'iu, kŭkko' sokap'apsümmok pokau'ök; ki ikonoainoeniki, itüm'ŭtskŭtsinikokik nök'itsitotosi nök'it a tsim mŭm mosi. ⁹ Otokh'tsisaie omŭxina otan'iipiaie, itsis'tapuiou; ki satisk, anni'isk kök'atosiisk otsitsinoauaiisk umut'autstsiipi apinök'uyi otsitom'akoaiuaie, ki otai'totosi inük'sipokai ot'sitaupipiaie itots'iketsipuyiuaie. ¹⁰ Otsinno'össauaie kök'atosi, eks'kamük otse'tametŭksuui. ¹¹ Ki otaittipis'sau nap'ioyis, Mary oksis'tsi ipinnu'yiauaie pokai'isk, ki innissi'iau, ki itatsim'mimmiau: ki otaipasuk'inissauësts otakomŭtskotuksuauësts, issak'okotsiauaie gold ki frankincense ki myrrh. ¹² Ap'istotokuia ŭ papaukökianistcsax mökstaiskito'tosau, noke'tsi moksokui itüp'akaiiau. ¹³ Ki otai'mattosau, satsik, Ap'istotokuia sto'tokatatscs papauta'atsuaie Joseph, an'isitouaie, Nipuat', ki mattos'au pokau' ki oksis'tsi ki iküm'itappoat Egypt, ki stau'pit ki kitak'otŭmanisto; tŭk'kä, Herod ai'akapsümmiuaie inük'sipokau möks'enitösaie. ¹⁴ Otai'puawksi, sepiai'akotuyiuax inük'sipokau ki oksis'tsi ki Egypt itüp'itappoiau: ¹⁵ Ki itau'puaie otai'insaie Herod, möksenŭp'anistosi Ap'istotokuia otse'poawsin, otsiprophet i totsi'uaie, Egypt, ũn'nimaie nitsit' ŭtümmau noko'a. ¹⁶ Herod, otai'noösax mokök'ietappix otap'apŭstotoyisax, eks'kaiistsetŭkkiu, ki itüp'otoköttsuax (otsen'nakemix) Bethlehem ki sa'akapotsim, ai'stokistuyimix sök'umappix ikön'ainittsiauax; kŭttaistoki'stuyimix sök'umappix mat'okönainittsiauax, umut'otsksinippi otsokap'süppoöttesattŭsax mokök'ietappix. ¹⁷ Itüm'enŭpanistomaie Jeremy prophet otse'poawsin otan'ipi, ¹⁸ Epo'awsinni itsik'kitokhtsip Rama, asain'sinni ki aiim'motseisinni ki omŭkoyesinni, Rachel o'kosix itau'asŭniu ki matokuikiawpiketŭkkiu'ats, tŭkkä, itsen'iau. ¹⁹ Herod otse'insi, sat'sik, Ap'istotokuia oto'tokatatsis Joseph otsipapau'takaie, Egypt otsitai'tappiisaie. ²⁰ An'istsiauaie, Nipuat'ki mattos'au inük'sipokau ki oksis'tsi, ki itüp'itappoat Israel istau'ösinim; tŭk'kä ini'au anniks'isk ap'ŭssummiiskaie otsipai'tappiisinni. ²¹ Ki itsipuaie ki aiako'tuyiuax pokau'a ki o ksŭs'tsi, ki Israel istauösin'im ito'to. ²² Ki otokh'tsissi Archelaus otai'atsuaitsitapai'naiisi un'ni otsin'naiisinni, isstün'imaie mök'ittapposaie; ki Ap'istotokuia otsipapauanistosaie, Galilee itanis'tŭpitappo: ²³ Ki akapioyis, Nazareth anistau, ito'to kiitoko'yu; mökenŭpanistosaie prophetix otan'iipiax, akanistai'niköttau Nazaren'aikuun.

3

¹ ANNISTS'ISK ksŭstsiku'istsk John Baptist ito'to Judæa istoksis'tapiksökkui, itŭs'-ksinimatstokiu, ² Ki an'iu sauai'tsitak,

spots'im iŕtsin'naiisinni aststsiu'. ³ Am'auk annök' matap'piuök Isaiah prophet an'iu Nitsitappiuä ksistapitauosinim sokse'puyiu, Süppoatsistotokh'sattoat Nin'a oksokui, oksoku'ists moköm'otstsisests. ⁴ Ki John, Camel oku'yists, itsis'totosiu, ki itsiköp'okui itsep'siu; ki otso'össinests tsikatsix ki namap'iniu. ⁵ Jerusalem istokönai'tappix otokönitota'akax, ki Judæa istokönai'tappix, ki Jordan istauössin'im istokönai'tappix mat'okönitautaaakax. ⁶ Ki nie'tüktai Jordan (an'istop), otsit'üstapinopiak, ki otsaum'itsitappiisuests aainüp'anistomiauests. ⁷ Ki otsinno'össax otas'taaiissax akai'tappiiax Pharisees ki Saducees, otsittüp'auauökössax otsitüsta'pünükipi, an'istsiuax, Pitseksinau'kosix, tükka' kitan'ikoau kōkanistüpistüpiksatossuai annik' istse'tüksinik astai'tsiik? ⁸ Ai'sūsksattok matsiin'ists mök'itanistosi kitsauai'tsitani: ⁹ Pini'tsitsiikasik kitsitsi' tanauests kok'kitünissuai Kın'un Abrahami; kitan'istopuau Ap'istotokiua, am'oxim okotokix ikotsistauatomoaiu Abraham pokax. ¹⁰ Kiannok' köts'eksists kaxa'kin itsipo'toau: kōnai'istsis saiinasissi ak'aikakiaiau ki ak'aututsaiau. ¹¹ Okke' kimut'sitüstapinopuau kökkitsisauai'tsitasuai: apatots'ik annök' ai'aksakootoök aiis'skunitapsiu, nimatsikökotopa'tomoauats matsikists': Ostoi' kimutak'istapinokoau Atsim'istaaw ki is'tsi: ¹² Ose'kotükkiatsis ai'inimaie, kiaupūx'ixtoxixi otsit'aisuisuitsipik'iakipi aiaksokapse'maie, osos'tsipikiapioyis aiakitsiptsipotomests otapaien'insimmanists; ki istotox'ksiists istsi'i matakatsiu'ats ai'aketsinsimests. ¹³ Jesus Galilee itüm'aumatto, Jordani nie'tüktai ito'to, John mökistsistapiniisaie. ¹⁴ Ki John paiau'tsimiuaie, ki otan'ikaie, ksēsto'a is ta' pın o kīt, kitaketak'sipuksipat to kökokotsis'tapinnōksi, ki kumauksipuksipaakiks? ¹⁵ Jesus an'istsiuaie pokitse'tsit annok': nōks'istutsisinan moköm'motsitappiisinni. Itümipaio'kits etomoyiuaie. ¹⁶ Ki Jesus aiis'tapinnōssi, itopitsissoa'tomaie okke': ki, sat'sik, spots'im kau'opiu, ki nan'nuyiuaie Ap'istotokiua otatsim'istaaw itutui'süpinūmaie sisti'i itsinauüni'inai, ki itokhitopi'inai: ¹⁷ Ki, satsik, epo'awsinni spots'im itunni'u amok'auk nītük'omīmokoa, nitsekōkh'simau.

4

¹ ATSIM'ISTA AW ksīs'tapiksōkkui itūmitüppip'iuaiie Jesus, sauum'itsitappiua mök saksksinnoōsaie. ² Ki nīsip'puyi koku'ists, ki nīsip'puyi ksistsikuists otsit'saioyipists, itsakoo'notsiu. ³ Ki Issaks'ksinimaitappii itoto'yinaie an'iinai, Iküm'ūmeniki Ap'istotokiua okku'i, am'oxim ok'otokixim sitsip'satsisau mökitapaienasau. ⁴ Ki itūnis'tsiuaie, Sinaip Matap'pi matokot'otsipaitappi'iuats napaien, Ap'istotokiua maoi'i umutokönai'poawsists aiakotsepaitappiiu. ⁵ Sauum'itsitappiua otsitsitapippiok Atsim'akapioyis, ki itokhit'sipotoyeik Nato'iapioyis, ⁶ Ki an'istsiuaie, Iküm'ūmeniki Ap'istotokiua okku'i, inis'suiauūnit: sīn'aip, akanistsiuax oto'tokatatsix ksēsto'a: ki otsu'auests kitakitotsiketsi'enokiau, koköt'sists kökstai'tükōkhsau ok'otoki. ⁷ Jesus itūnis'tsiuaie, mat'sinaip, kimataksaksksinoau'ats Nin'a, kitap'istotokā. ⁸ Sauum'itsitappiua spaiistūkki otsittūmmi'piokaie itaiistummüt'tsiikaie kōnauau'ōsinists ki istsap'inatsiikiests; ⁹ Ki anistsiuaie, am'ostsim kōnauau'ōsinists kitak'okoto, apīs'tuksisanopieniki, atsim'mimmokeniki. ¹⁰ Jesus itūman'istsiuaie, Mīs'taput, Satan: sīn'aip, Nina Ap'istotokiua kitak'atsimmimmau, ki kitak'aitanistaitoau. ¹¹ Ki Sauum'itsitappiua otai'skikaie ki, sat'sik, oto'tokatatsix ito'toyikiax ki otpum'okax. ¹² Jesus otokh'tsimsi John ēen'ōsaie itsitap'po Galilee: ¹³ Ki otūnistüpa'atosaie

Nazareth, Capernaum ito'to ki itoko'yu, išsoots'i omük'sikimi ai'aketskökkui Zebulon ki Nephtalim: ¹⁴ Isaiah otse'poawsin möksenüpanistösi otanipi, ¹⁵ Zebulon istau'ossinni ki Nephtalim istau'össinni o mük'sikimi ista'potsim, Jordan ap'ümmotsim, Galilee istok'auaax; ¹⁶ Anniks'isk matap'pixk, ski'natsi itau'pixk omük'anatsi nan'immiau: ki anniks'isk matap'pixk auössin'ni eínsin'ni ittsi'ipi ki einiu'tüxissinni ittsi'ipi, itau'pixk, ksistsikui'natsiu otsüs'köpsiu. ¹⁷ Annik' Jesus aumütüpsokse'puyiu, ki an'iu, Sauai'tsitak; Spots' imistokök'itsimani ästtsiu'. ¹⁸ Ki Jesus, auau'ökassi, Galilee istomük'sikimi, itsinnu'yuax aiis'kännimotseyix, Simon, an'istau Peter; ki oskün' an'istau Andrew, isksimmatük'kiomikatsis omük'sikimi itai'suiapiximiauäie, tük'ka itomik'aitappiasau. ¹⁹ Ki itünis'tsiuax, noksüppa'akik, ki kitakitaumik'ottaiau matap'pix. ²⁰ Ki atomik'atsuai itskim'miau ki itopokiuo'iauaie. ²¹ O müt'tükkiosi matsitsinnuyeuax mat'toskännimotseyix, James, Zebedee o ku'yi, ki John oskün', ipit'süpnnyuax ak'iosatsis, Zebedee, iin'oauaie, aip'simix otomik'atsuaux: ki itsin'niköttsiuax. ²² Ki ipit'skittsiiauaie un'oauaie ki ak'iosatsis, ki itopokiuo'iauaie. ²³ Ki Jesus Galilee istokönau'össinni itap'auauökau, otatoiapioko'auests itai'pistsksinimatstokiu ki aisokse'puyiu spots' im istsetam'itsiniksinni; ki matap'pix opüs'tsimmesuai ki otok'tokossinuauests ikön an'küttutuyiuax. ²⁴ Ki otap'istutüksinni ikönauanetünistopaie Syria istau'össinni; ki ikönai'oktokosix, ki amianistsipüs'tsimisix, ki anniks'isk matap' pixk sauumitsitappiua itsips'tokoyiau, ki mat'tsapsix, ki an'auxenix, ikönitautsippotoaiax; ki ikönau'kuttutuyiuax ²⁵ Ki Galilee istokönai'tappix ikönawk'pokuoiauaie, ki Decapolis, ki Jeiusalem, ki Judæa, ki Jordan ap'ümmotsim istökonai'tappix matsekönawkpokuo'iauaie.

5

¹ Ki otsinno'ossax akai'tappix ni tum'mo ita'misso: ki otau'pissi otsitappim'ix ototaakax: ² Ki itsipa'kuiakiu ki itüksinim'atsiuax, ki itüniu, ³ Anniks'isk matap'pixk oskëttsipöppuauëxk ikikin'etükkiisk, etam'etükkiau: spots'im itsin'naiisinni osto'auai otsinan'oaiau. ⁴ Au'yesix etam'etükkiau: aiaksikiawpiksistotoaiau. ⁵ Ikkinap'itappiix etam'etükkiau: ksök'kum otaksin'an'oaiau. ⁶ Ino'tättomix moköm'motsipaitappiisinni ki inäk'attomix moköm'motsipaitappiisinni etam'etükkiau: ai'akokuyian. ⁷ Kimapi'itappix etam'etükkiau: otak'sikimokiau ⁸ Ksikus'skëttsipöppix etam'etükkiau: ai'aksinnuyiauaie Ap'istotokiuä. ⁹ Inüs'tsetappix etam'etükkiau: akanistainiköttaiau Ap'istotokiuä o'kosix. ¹⁰ Anniks'isk matap'pixk itsikim'atsistotoaiau otökommo'tsitappiuösoauests etam'etükkiau; otsinan'oaiau spots' im itsin'naiisinni. ¹¹ Oksis'totokeniki ki maka'pi sitsip'sükoeniki, ki aisimmim'motsenikiau, tükka kitük'omimmokoau kitse'tametüksuai. ¹² So poke'tametükkik, spopai'piik; kitakitakai'sakinnosüko spots'im: apatots'ik neto'yik ünninetoksistotoyiuax Ap'istotokiuä otsiprophetix. ¹³ Kesto'akauk ksök'kum itsistsixipoku: atstosai'e umut'aiawxipi itsix'ipokuyi, tsanistapiu ksök'kum umutaiaksitsixipokuistutsip? Matütokoapi'uats, ki aksis'tapixip, ki akitsitautütsamiai'osi. ¹⁴ Kesto'akauk ksök'kum istün'natsii. Akap'ioyis aitokittokhi netum'moyi matokotsiksistatop'ats. ¹⁵ Matap'pix matotstsim'axauaie anak'imatsis mökitsitaistakhtotosauaie assuyin'i, itai'süppatomiau

itai'süpanakimatsopi, ki matap'pix itsips'taupix napioyis
 itokönnauan'akimaiau. ¹⁶ Neto'yik kitan'akimatsis istot'ünnasayit
 matap'pix mök'itsinniisau kitawx'istutsipists mök'itstsakütosauaie
 kin'a spots'im. ¹⁷ Pinstak nimut'otopi nökitünnistupipotsisau
 okök'itsimani, ki prophet ix otün' issuai: nimatütoto'pa
 nökitünnistüpipotsisau, nimut'oto mök'itsüpanis'tsistutsisau.
¹⁸ Kitau'münistopuau spots'im ki ksök'kum otsauomai'tsinikasi,
 ki okök'itsimani otsitsauomsüpanistsiopi tüks'kai sikük'sinaksin
 okök'itsimani itsti'ipi mat'akitsinikauatsaie. ¹⁹ Annök tukskai am'ostsim
 inüxe'poawsists kütta'aksistutsimökaie, ki ai'aksksinimatsokax
 matap'pix mök'staiistutsisaxaie, ak'anistainiköttau inüks'tsim spots'
 im; annök' ai'aksistutsimests ki ai'aksksinimatsokax matap'pix
 möks'istutsimests, ak'anistainiköttau omük'sim spots'im. ²⁰ Kit
 an'istopuau kitokömotsipaitappiisinni saais'tüpükuiökhsissi Scribes
 ki Pharisees ot'okömotsipaitappiisuests kimatakitsipipuuats spots'im
 istsin'naiisinni. ²¹ Kikai'okhtsipuau ükkaiiap'ix otan'ikoaiuau,
 Pinuye'nikik: ki annök'ai'akoyenikiuök ai'akesetsimaie okök'itsimani:
²² Ki kitan'istopuau annök' ksistapistsim'iuök ox'okoä ai'akesetsimaie
 okök'itsimani; ki annök' ak'anistsiuök ox'okoa Raca, aiakesetsimaie
 okök'itsimani: ki annök' ak'anistsiuök, kitüt'tsapsi, ai'akesetsimaie
 Gihenni ots'tsiimiaie. ²³ Puksipip'potomniki kitak'iksistomütskotüksinni
 nato'apioyis, ki isksinim'iniki kixokoa kitsis'tsimmok, ²⁴ Ün'nim
 altar istsskit' kitakiksistomütskotüksinni, ki matskot'; matom'ots
 matsin'nüstseik ksésto'a ki kixokoa, ki tüm'ütsipuksiput ki
 sakumüts'kotoat kitsiksist'omütskotüksinni. ²⁵ Kipinnüs'tseimis
 kikakhtum'o, kitsakiokhpokau'pimössi: kökstaiistapipiok au'kökitsimaii,
 ki au'kökitsimaii ök'staukotsei eënake'nai, ki kitakitsips'tapixik
 itai'inükiopi, ²⁶ Kitau' münisto kitsauomai'ponitatossi kitak'sakookotossi,
 kimataksuxpa. ²⁷ Kikai'okhtsipuau otanipuuuësts ükkaiiap'ix,
 Kimatakauökotapuaua: ²⁸ Ki nestoa kitan'istopuau, annök' üs'sümmiuök
 ake'uök mök'sta tossaie, ükaukhtauauökautättseuaie u'skëttsipöpöpi.
²⁹ Kinet'oopspi itsuyisseeniki, sauau'tos ki mis'tüpapiksistsis: ökh'siu
 tüks'küma mök'saiinakuaiissi köpöspi, ökstaiis'tupapiksisis kostüm
 Gehenna. ³⁰ Kinet'otsis itsuyisse'eniki kawksinnit', ki mis'tüpapixit:
 ökh'siu tuks'kaii kotsis'i mök'saiinakuaiissi, ökstaiis'tüpapiksisis kostüm
 Gehenna. ³¹ Ük'auanistop annök' aiaksiksiuatsiuök otokem'ani
 ünnianist'okotsis iksiuo'isınaksin: ³² Ki kitan'istopuau annök'
 aiaksiksiuatsiuök otokem'ani, otsauomauau'ökotasi, nokets'inai
 otauökotäts'okaie; ki annök' aiakokkem'iuök otai'ksiuatai'isk
 itau'ökatau. ³³ Stsik'i, kikai'okhtsipuau otan'ipuuuësts ük'kaiiap'ix,
 kimataksiksistapatauüni'pa, ki, kitakitauanistau Ap'istotokiua
 kitatauün'issinni: ³⁴ Ki kitan'istopuau, Pinüt'auünik; spots'im
 pinitüpütäuünik; tük'ka Ap'istotokiua otpiso'pötsisaie: ³⁵ Ksök'kum
 pini'tüpütäuünik; itsissuikau'piu: Jerusalem pini'tüpütäuünik; tükka
 Omüx'ina ot'akapioyimaie. ³⁶ Kimat'akitüpütäuunipa kotokön',
 kimatkotsiksixistutsipats nitu'kuyekai ki kimatokotsixistutsipats. ³⁷ Ki
 anik' A, A; Sa, Sa; mato'ketuanieniki, mat'ökhsiu. ³⁸ Kikai'okhtsipuau,
 ük'auanistop sauau'toainiki moöps'pi, kitak'ökötanistotoko:
 ki sauau'tsiminiki mokhpe'kinni, kitak'ökötanistotoko. ³⁹ Ki
 kitan'istopuau pinstimmim'motsemis sauum'itsitappiua: ki annök'
 kitakauaiak'iökök kitsets'stoksis matoko'tsis ki mat'stoksis'. ⁴⁰ Ki
 matap'pi makitotsissip'puyissaie au'kökitsimaii, ki stakhts'isokösım

mök'otsisaie, mat ün'nistotsis kisau'tütsisokösım. ⁴¹ Ki annök' kitsitappa'atsokök tuks'ka üskskak'sinni, pokom'is na'toki iskskaksinni. ⁴² Annök' kitau'kömönikök, ko'tsis, ki annök' kitai'akükkumatükok, pino'tükaatsis. ⁴³ Kikai'okhtsipuau ük'auanistop kitak'ükomımmau kitopokau 'pimokä ki kitak'aukımaukikakhtum'o. ⁴⁴ Ki kitan'istopuau ükomım'mısau kikakhtum'ix, Atsim'mımmısau anniks'isk matap'pixk kitai'pakosınikokoauaxk ökhs'istutosau anniks'isk matap'pixk kitau'kimokoauaxk, ki aua'tsımoiikatomosau anniks'isk matap'pixk kitse'ksıstotokoauaxk, ki kitai'kimatsıstotokoauaxk; ⁴⁵ Kokaukosımmi'ıssuai Kın'oau spots'im: tük'ka ikkünats'ıuaie natos'i sauum'itsitappix ki ökh'sitappix, ki soio'tümstuyıuax moköm'otsitappix ki sau'okömotsitappix. ⁴⁶ Ukomım'mainoainikıau anniks'isk matap'pixk kitük'omımmokoauıxk, tsaak'anıstappıuats kisa'kinosuai? Küttomünıstauükomımmotsein'axau publicanıx? ⁴⁷ Ki namıksemsatım'ainoainikıau kıxokoax, tsanıstapiu'ats kumutaumotsapıau stsık'ix? Küttomünıstaıksemsatımmotseıu'axau publicanıx? ⁴⁸ Ki süp-puiap'sık manıst'süppıuıpsı kın'oau spots'im.

6

¹ ISKSKATS'İK kökstau'kömmotsitappısuai matap'pix kökainu'yıssi; ikümits'tsiki kın'oau spots'im kimataksakinósükoauats. ² Mak'aumütskotükkeniki pinik'it manıstsık'ipi aıksıstapokömotsitappıkasıx itai'puyıssax natoı'apıoyısts ki moksoku'ısts, matappix möksınnu'yıssax. Kitau'münıstopuau sakino'sattaıau. ³ Ki aumüts'kotükkeniki pinsksınıs' i'aksıssaıtsıs kınets'otsısi otai'ıstutsıpi; ⁴ Möksısımıs'si kitaumüts'kotüksinni; ki Kın'a, aısımmıüs'süppıuök, kitaksınnoam'sakinosük. ⁵ Ki atsımoi'ıkainoeniki pinet'omanıstsık aıksıstap'okömotsitappıkasıx: otük'ometsımanoaıau mökauatsımoiıkasau otsıtai'puyısau natoı'apıoyısts ki moksoku'ısts its'ıkokeısts, matap'pix möksınnu'yıssau. Kitau'münıstopuau, sakino'sattaıau. ⁶ Ki Ksęsto'a, a'tsımoiıkainiki, ıstsıpi koko'ai, okım'iniki, a'tsımoiıkamıs kın'a aısımmıapsıuä; ki kın'a, aısımmıüs'süppıuök, kitaksınnoam'sakinosük. ⁷ Ki atsımoi'ıkainoeniki pinıksıstape'puawtsıs, manıstaıksıstapepoattopıauaıe saıe'tükkıx: tük'ka üs'taıau ak'aiokhtokıau otakai'puyıssau. ⁸ Pinet'omanıstsık, tükka Kın'oau ısksınım'ests kitsıpu'ınakıtsıpısts kitsauo-mauan'ıstopı. ⁹ Ün'anıstüttsımoiıkak: Nın'an spots' im kitsıtai'pıpi, ünanıstatsım'metsıs kitsın'ıkösım: ¹⁰ Ünanısto'tos Kitotümap'sinni: spots'im Kitsıtsı'tan kanıs'tutsıpi, annom' ksük'kum noküt'anıstutsıt: ¹¹ Annok' ksıstsıku'ık nokkok'ınan aau'össın: ¹² Ki ünıksksınıt'au nıtsauum'itsıtappıısınanęsts, manıstüs'ksınoawpı annıks'ısk matap'pixk nıtsauum'itsıstotokınanıxk: ¹³ Ki pinıstskım'ükınan, ki nokıtsıkömotse'pıökınan Sauum'itsıtappıuä; kitüsk'sainanıau nın'naiısinni, ki otünmap'sinni, ki ıtsapına'sinni. Amen. ¹⁴ Ünıksksınno'ainoeniki matap'pix otsauum'itsıtappıısuauęsts, Kın'oau spots' im kitak'okskınokoau. ¹⁵ Ki sauokksıno'ainoemki matap'pix otsauum'itsıtappıısuauęsts, Kın'oau Spots'im kimatakokskınokoau'ats. ¹⁶ Küttaıoyıenoeniki pinomüs'süppık manıst'omüssüppııau ksıstapokömotsitappıkasıx: tükka ıksıstuts'ımiau ostokso'auęsts, matap'pix möks'ksınoösax küttaau'yıau. Kitau'münıstopuauük'otsımiau saıakınosattopıau. ¹⁷ Ki ksęsto'a, küttaıau'yeniki pu'ıkınııt, ki ıssıs'kısıt; ¹⁸ Matap'pix kökstai'ıksınokıau kikütauyı, köksksınnu'yıssi Kın'a

aisimmiüssüppiuä: ki Kín'a aisimmiüs'süppiuä kitaksinnoam'sakinósük.
 19 Pinaumoi'potosik akau'tsapsinni annom' ksök kum, apün'ix ki apissu'yei otsits'oyipi, ki kõm os'iepitsix otsipis'sax ki otsikõmos'sax:
 20 Ki aumoi'potosik akau'tsapsinni spots'im, apün'ix ki apissu'yei otsitsau'oyipiau, ki kõmosiepitsix otsitsauaisisüppokatün'akiipiau ki otsitsauai'kõmospiu:
 21 Ittsi'piau kitsinan'ists, ün'nimauk ku'skëttsipöppi.
 22 Mostüm'i ista'natsii moõps'piina; nituks'küssi koopspi, kostüm' ak'otuitsiu anat'sii:
 23 Ki koõps'pi minix'issi, kostüm'i ak'otuitsiu ski'natsii. Anat'sii annik' i tsispsts'tsiik kostüm'i ski'natsissi maum'aumüko ski'natsinni!
 24 Tuksküm matap'pi matokotsapotomoyiuat-sax na'tokümüx nin'ax: aksikümökkümü tuksküm ki aks'ikümükõmimmü stsik'i; akiküme'eniu tuks'küm ki aksiküm'istsimmimmü stsik'i. Kimatokatapotomouaxau Ap'istotokuä ki sauum'itsitappiuä.
 25 Ün'nikaie kitan'istopuau pinap'itsitatoat kitsipai'tappiisinni kitaks'oattoppi ki kitak'simattoppi: ki pinap'itsitatoat kostüm'i kitai'aksüpskawsattoppi. Tse'ka isskits'tau opai'tappiisinni ki aau'össin, mostüm'i ki istotos'ists?
 26 Süm'mokau paiu'tax: mat'omaiinsimmauaxau ki matomaipokiakiuaxau, ki matomaumoipotükkiii'axau insim'apioyists; ki Kín'oau spots'im ai'issoyiuax. Tükka' isskits'tau, ksësto'a ki osto'auai?
 27 Üs'tainoeniki kõk'spitappiisuai, tsiksím a' ak'aatspitappiiu?
 28 Kumauk'apaitsitatoppuaisksistsaii istotos'ists? Sat'sikau anat'suiopokists itai'süskiiau; matapotükküu'astsau, matapís tutükküu 'ästs'au istotos'ists.
 29 Ki kitan'istopuau Solomon otstap'istotossi mat skit stom'atsësts annists'isk suo'pokistsk.
 30 Is'totosatstopiësts saiüs'kiists manistis'totosatstoppiësts annists'isk annok' ksistsikuik na'paitappiisk ki apinök'wis apittüp'apixipiau istsi'i: kiküttomaiakstaiisttüstüptotosatskokoauats, kitsenük'aumaitükkipuau.
 31 Ün'nikaie pinapai'tsitatoak kõk'anissuai Tse'a nõks'auattopinan? Ki, Tse'a nõk'simattopinan; ki; Tse'a nõks'istotosattopinan?
 32 (Tük'ka annists'isk, Gentiles ap'üssatsimësts:) Kín'oau spots'im isksinim'aie kitsim'mükitatosësts.
 33 Ki Matom'apsatsik Ap'istotokuä otsin'naiisinni ki otokõmotsitappiisinni ki annists'isk kitak'ütokõnokokësts.
 34 Ün'nikaie pin ap'itsitatok apinok'wis; api'nok'wis ak'apitsitasü. Tuks'kai ksistsikui, maka'pi sup'anistsiu.

7

1 PINOKÖK'ITSIMAK ki kimatakökökitsimük o'a
 2 Kanistau'kökitsimapuai kitakanistaukökitsimükosuai;
 ki kanistau'kotawpi kitakanistau'kuyissi. 3 Ki kumauk'satsiks këskün' osüppa'kömosinni, ki kimatstatopats kitomüksüppa'kömosinni?
 4 Ki kiküttaukot'anistau këskün' nõk'sauautsissi kitsüppa'kömosinni; ki sat'sit, omük'o kitauütsüppa'kömosinni?
 5 Kitsiksistapo'komotsitappiansi, Matom'sauautsit kitomük'süppakömosinni, ki kitakotümsokapsatsip köksauautsissi këskün' o süppa'kömosinni.
 6 Annists'isk natoap'istsk piniko'tokau imitax, ki pearls pinitüp'istüpapixikau ak'sinix, öksikkümitauau'õkaiu ki akotümotükau'auyiau ki kitak'otümsixipok.
 7 Anik: ki kitak'okoko; apsatsik, ki kitak'okonip; istok'iakik, ki kitaksikauai'pixik.
 8 Anniks'isk matap'pixk au'kõmõnixk au'kuyiau; ki annök' ap'satsimök, au'konimaie: annök istok'iakiuök, otak'sikauaipixikaie.
 9 Tükka' nin'naua, aukõm'õnistüssi okku'i napaiën, aiakokotsüaie okotoki?
 10 Ki

auköm'önistüssi mammi', aiakikotsiuaie pītse'ksīna? ¹¹ Ksēsto'au, kitsauum'itsitappiipuau, īksnīm'enoainiki kōk'okotosuai ko'kosoauax ōkh'sīsts, Kīn'oau spots'im kūttomaiakokotsiu'atsax ōkh'sīsts anniks'isk matap'pixk otau'kōmōnikixk? ¹² Kanīst'sitsitatopnai matap'pix kōkūnīstsitsitaiīssuaiau, kitak'ūnīstsitsitattaiau: ūnnianīstap'piu okōk'itsīmani ki prophetix otse'puawsuai. ¹³ Apūt'okītsīmi pī'ik; sokokīt'sīmi apūk'oksokui itūp'itsīiau akotap'sīnni, ki akai'tappii itsipim'ix: ¹⁴ Annik' kītsīm'ik, ki annik' moksoku'ik itūp'itsīikiau opai'tappiisīnni, aput'tsiiau; ki unna'tsitappii ikon'imix. ¹⁵ Stim'nokau ksīs'tapatoiapiekuax kit'sitotaakixk emūk'ikīnaīstotosīxk, ki o'pīstokīni itapis'onotsiau. ¹⁶ Kit-aks'ksīnoaiau otsīn'asoauēsts. Matap'pix kūttomautuyiu'atsauax ksīssi'ix mīn'īsts, ki ksīs'tapsūskiīsts kūttomautsīm'axau figs? ¹⁷ Neto'i kōnai'ōkhsīstsix ai'ōkhsīnasiau: ki makap'īstsix makap'inasiau. ¹⁸ Ōkhsīstsīs matokotokapinasīu'ats, ki makap'īstsīs matokot'ōkhsīnasīuats. ¹⁹ Kōnai'īstsix kūttaōkhsīnāsīiix kakiok'au, ki īs'tsi itsīs'tūpapīksīstaiiau. ²⁰ Ūn'nikaie kitaks'ksīnoaiau otsīn'asoauēsts. ²¹ Kōnai'tappixk nitan'ikixk, Nin'a, Nin'a, matakokōnītaipim'axau spots'im īsts'īn'naiisīnni: annōk' ap'īstutsīmōk Nin'a spots' im otsīsi'taniaie, ai'akītsipim. ²² Annik' ksīstsīku'ik akai'tappii nitak'anīkiau, Nin'a, Nin'a, nikūttomaisītsīpsīnanats kītsīn'ikōsīm? Ki nikūttomaisūsounānīauaxau sauum'itsīstaawx kītsīn'ikōsīm? Nikūttommutaipīssatskaspīnana kītsīn'ikōsīm? ²³ Ki nitakotūmanīstaiiau, kimats'ksīnōpu aua; Mīstūpa'akīk, ksēsto'au kitsauum'itsīstutsīpuaii. ²⁴ Annōk' aiokh'tsīmiuōk annīsts'īsk nītse'poawsīstsk aks'īstutsīu mokōkīīn'ai annōk itokhīt'okoīskauūk ok'otoki: ²⁵ Ki ai'sotau, ki ai'sauksīkīmskau, ki ai'sopu, ki annik' napīoyīs itot'sūppu; ki matsīstokhopīu'ats; tūk'ka, itokh'itokoīskau ok'otoki. ²⁶ Ki annōk' aiokh'tsīmiuōk annīsts'īsk nītse'poawsīstsk, ki matsīstutsīm'atsēsts aks'īstutsīu mattsapsīn'ai, annōk' itokhīt'okoīskauūk spōts' ikui: ²⁷ Ki ai'sotau, ki ai'sauksīkīmskau, ki ai'sopu, ki annik' nap'īoyīs itot'sūppu; ki īstokhopī'u; ki omūk'o otsīs'tokhopīisīnni. ²⁸ Ki ūn'nītsīu, Jesus otaīksīste'poattosēsts annīsts'īsk epo'awsīstsk, matap'pix skaie'tūkkīau otsksīnīmats'tūksīnni; ²⁹ Ototūmap'sīnni itūs'ksīnīmatsīuax, ki sīnak'ix manīstūs'ksīnīmatsawpīax, matūsksīnīmatsīu'atsax.

8

¹ OTSĪN'NĪSAATOSSI nitum'mo akai'tappīi itopokīuo'īauaie ² Ki, satsīk, nīnuau leper otsittotaakaie ki otsīt'atsīmīmōkaie, Id otsīt'anīkaie, Nin'a, atsi'tatōmīniki kitokotsīksīxīstotok. ³ Ki Jesus itsau'ksīkīnstīakīu, ki itsīxen'īuaie, ki an'īu, nitak'anīstutsīp; ksīksīt'. Ki soksīksīk'sīuaie. ⁴ Ki Jesus anīstīsīuaie, Sat'sīt, pīnaiītsīnikos matap'pī; mīs'taput, annīs'tsīnnosattsīs natoī'apīekuūn, ki anīiik' otan'īpīk Moses īssa'kumūtskotoat mōks'ksīnīīsau. ⁵ Ki Jesus otsīto'taipīīssi Capernaum, eēn'aken'ai otsītto'taakaie, ki otau'kōmōnikaie, ⁶ Ki otan'īkaie Nin'a, anrōk' nītapotomokōk noko'ai itsīs'tokhātsīu, ai'papuyīu, eks'kaaipūnūm. ⁷ Ki Jesus an'īstīsīuaie, nitak'ittappo nitak'okuttutoau. ⁸ Eēnaken'ai an'īstīsīuaie, Nin'a, nīmat'sīpumapspa kōkītsīpīssi noko'ai: kakse'puyīt, ki annōk' nītapotomokōk ak'okuttutoau. ⁹ Nēsto'a nītap'otomokī, ki eēn'akex nītap'otomokīau; ki nitan'īstau am'ok mīs'taput, ki ai'īstapu; ki nitan'īstau stsīk'i, puk'sīput ki ai'paksīpu; ki annōk' nītap'otomokōk nitan'īstau, am'oi ūnnianīs'tutsīt,

ki au'anistutsimaie. ¹⁰ Jesus otokh'tsimsaie, skai'etükkiu, ki an'istsiuax anniks'isk matap'pixk ipokiuo'ixk, Kitau'münistopuau manist'omükopi otaumai'tüksinni nimatünistokonip'ats Israel istauös'n'im. ¹¹ Ki kitan'istopuau akai'tappii umutautstsiipi apinök'kuyi ki otsit'tistükköpipi ak'ütotoiau, ki akopokau'pimiuax Abraham ki Isaac ki Jacob spots'im istsin'naiisinni. ¹² Ki nin'naiisinni istokos'ix ak'satüpiksistsiauax ski'natsii; annim asain'sinni ki satse'kinan ak'itstsiian. ¹³ Jesus an'istsiuax eänenen'ai mis'taput, kanist'aumaitükkipi kitakünisttutoko ki annök' otap'otomokök itsok'okuttutoau. ¹⁴ Ki Jesus otsitsipissaie Peter oko'aiaie, nannuyiaie otokem'ani o'ksistsiaie itsis'tokhaitsiinaie, ai'okhtokim püs'tsimesinni. ¹⁵ Ki kaien'imaie otsissi, ki püs'tsimesinni itskimaie: ki itsipuu', ki ito'yiuax, ¹⁶ Autükkus'si ito'tsipotuyiauaie akai'tappiiu sauum'itsistaawx pakh'tokinattsiikiauax: ki otse'poawsinni itsa'tüpiksistsiuax staawx, ki ikut'tutuyiuax ikönai'okhtokosix: ¹⁷ Möks'enüpanistosi otan'ipiaie Esias prophet, ki an'iu, Osto'i mat'simests kitsauüt' tsikotsapsinunists, ki ipa'tomests kitokh'tokosinunists. ¹⁸ Jesus otsinno'össax akai'tappiiix oto'tüksipuyimokax, ikök'itsimau mök'opümмосau. ¹⁹ Ki tukskümäni aisnaki'ina itoto'yinaie ki an'istsiuax, Nin'a kitak'ittappopi nitak'opokiuo. ²⁰ Jesus an'istsiuax, ota'tuyix au'öttsimaniau, ki paiu'tax au'yiiiä; ki Nin'nau okku'yi matsistokhotom'atsaie otokön'. ²¹ Ki stsik'i otüsksinimats'aie an'istsiuax Nin'a, nökötomitappo nököakitsösi nin'a. ²² Ki Jesus an'istsiuax, süppa'kit; ki enix ünänistak'itsösauax enix. ²³ Ki otsüppopis'si akh'iosatsis, otüs'ksinimatsax ipokitsüppo'piiäx. ²⁴ Ki satsit iek'opaikimskau, ki ai'sikopaikimskau akh'iosatsis; ki ai'okau. ²⁵ Ki otüs'ksinimatsax otsit'totaakikax ki otsitsiksekenokikax, ki an'istsiikiauax, Nin'a kömotse'piokinan: nitaks'inetspinan. ²⁶ Ki an'istsiuax kumauk'sikopupuauaisks kitsenükumaitükkipuan? Itümit'sipuu, ki ai'sitsipsattomests sopu'ists ki pai'kimskaiists; ki ikönau' maitsiests. ²⁷ Ki nin'ax skai'etükkiu, ki an'iau, Tsökhtanistap'inanökhtauts, sopu'ists ki omük' sikimi manistse'tokests? ²⁸ Ki otöpümмо'si Gergesenes istauös'n'im ito'tatsemiauaie natsitappii sauumitsistaawx pakh'tokinattsiikiax, aken'imanists itsux'iax, eks'kainixiikiax, matap'pi matokottotsitsko'pats. ²⁹ Ki satsit, aisokse'puyiau, ki an'iau, Tsaakanistappikitsimattopinän, ksösto'ä ki nöstünan, Jesus, Ap'istotokuä okku'yi? Kiküt'tautotopa kökkitsikimatsistotoksinan otsauomo'tosi itaiksistsikumioipi kökökitsikimatsistotoksinan? ³⁰ Ki Pistsiksi'pio akaiem ak'sinix itau'yiau. ³¹ Ki sauum'itsistaawx au'kömönistsiauaie ki an'istsiauaie, saiai'pixikinaniki, nököitsipisnaniau ak'sinix. ³² Ki an'istsiuax kükku'. Ki otsüksax, ak'sinix itsipim'iax: ki, satsit, könak'sinix itsin'aukskasiau inno'tsistüppakui, ki omük'sikimi suioks'kasattomiau, ki inets'iau. ³³ Ki anniks'isk matap'pixk üks'kümiiskax itsis'tüpaukskasiau, ki akap'ioyis itsipim'iau ki ai'itsiniköttsiauaax, ki anniks'isk matap'pixk pakh'tokinattsix sauum'itsistaawx mats'itsinniköttsiauaax. ³⁴ Ki, sat'sit, Könai'tappix ikönai'süxkitsimiau akap'ioyis mökittotatsemösau Jesus: ki otsinno'össauaie, au'kömönistsiauaie möks'istapusaie otau'össuai.

9

¹ KI itsüppo'piu akh'iosatsis, ki ito'pümмо ki otauütakap'ioyim ito'to.
² Ki, sat'sit, itotsip'iauaie nin'nau, ai'pakhpuyiu, istokhai'tsiu üksin':
 Ki Jesus otsin'saie otaumai'tüksuaiax anistsiuax ai'pakhpuyiuä,

Noko'a, ökh'sitükkit; kitsauum'itsitappiisists isksinip'iau. ³ Ki, sat'sit, stsik'ix ai'sinakix istai'au am'o (nin'nau) makapie'puyiu. ⁴ Ki Jesus isksinim'ests otüs'tapuauests ki an'iu, kumauk'itsitatopuauaisks maka'pi ku'skëttsipöppuauests? ⁵ Tsim'a ksistspa'pi, kök'ansi, kit sauum'itsitappiisistsisksinip'iau; ki kök'anisi, Nipuat' ki auökat'? ⁶ Ki köks'ksiniisuai Nin'a okku'yi iköts'ksinimests sauum'itsitappiisists annom' ksökkum (itüm'anistsiuaiie aipakhpuyii) Nipuat', matsit'kitük'sin, koko'ai is'taput. ⁷ Ki itsipuai' ki oko'ai itsitap'po. ⁸ Ki akai'tappiii otsinis'sax, skai'etükkiau, ki a'tsimmimmiauaie Ap'istotokiaua annök' ikotsiu'ök matap'pix otümap'sinni. ⁹ Ki Jesus otaumatto'si, nannuyiuaie nin'nau, an'istau Matthew, itaupii'inai itai'ponitatopiaie, ki an'istsiuaiie Süppa'kit. Ki itsipuai' ki pokio'attsuaie. ¹⁰ Ki ün'niitsiu Jesus otsitsips'taupissi nap'ioyis, otau'yissi, sat'sit akai'tappiiu publicanix ki sauum'itsitappix, itsito'taipimiau ki ipokau'pimiauax (Jesus) ki otüs'ksinimatsax. ¹¹ Ki Pharisees otsinno'össax, itünis'tsiauaax otüsksinimats'axaie. Kitsin'aimoau maukopoks'oyimiaux publicanix ki sauum'itsitappix? ¹² Jesus otokh'tsisaie, an'istsiuax, anniks'isk matap'pixk ikut'totoaxk matsimmüki tappi'uaxau assokinakki, anniks'isk matap'pixk ai'okhtokosixk kimük'ittappiiu. ¹³ Is'tapuk, üs'ksinik manistap'ipi, nitökh'sitsip kim'apiisinni, ki nimatökh'sitsipats ikit'stüksinni: tük'ka nimat'ütotopa nökö'ainiköttosau moköm'otsitappix möks'isauaitsitasau, sauum'itsitappix nimut'oto. ¹⁴ John otüs'ksinimatsax otsitüm'ittotaakax, ki an'iau, Tsanistapiu'ats nimutsauau'yipinan nestün'an ki Pharisees, ki kitüksinimatsax küttaisauauyiu'axau? ¹⁵ Ki Jesus anistsiuax küttaukotau'yesiuaxau man'okkemiüök oko'ai istokos'ix, itsa'kiitawpissi man'okkemiüök? Ki anists'isk ksistsiku'ists ak'otoiau man'okkemiüök otai' akitotoawpistskaie, ki akotümsauau'yiau. ¹⁶ Kimatanipsospuai makap'isokösists; annik' psak'sinik aksoksinikau ki saku'apinikan aksistüpaipinikau. ¹⁷ Matap'pix matomaisüppasuyinimests mani'ists mñ'iokkeists ükautokeïssuyinists, öks'kakümipinikau ük'autokeïssuyinists, ki mñ'iokke ak'saikimsskau, ki aks'iksistsuyinasiau: Manñ'iokkeists itsüppa'suyinimiau man'otokeïssuyinists ki ai'aketökh'siau. ¹⁸ Otsakiaisitsip'sattosax annists'isk epo'awsists, tuksküm'ini eenakin'ai itoto'iinai ki a'tsimmimmiauaie, ki an'iu, Nitün'na ük'ainiu; puk'siput ki kotsis'i tsixen'is, ki aks'ipui tappiiu. ¹⁹ Ki Jesus itsipuai', ki itopokom'iauaie, ki otüsksinimatsax mat'opokomiauaie. ²⁰ Ki sat'sit ake'uä, au'atünikau üksaumawksaikimskau otok'tokossinni na'tsikoputtuyi stuyi'ists, itsüp'paatsiuaiie, ki itsix'enimaie opekakün'ïmaniaie: ²¹ Tük'ka, is'tau, ksen'iminiki opekakün'ïmani, nitak'okuttotoko. ²² Ki Jesus ito'tükkau; ki otsinno'össaie, itüni'u, Nitün'na, ökh'sitükkit, kitaumai'tüksinni kumut'okuttotoko. Ki ake'uä annik' itokut'totoau. ²³ Ki Jesus otsitto'taiipiisi eenakin'ai oko'ai, ki otsinno'össax au'yesix ki matap'pix eis'tsekñiau, ²⁴ An'istsiuax, anis'tapaauk, ake'kuün matseniu'ats, ai'okau. Ki itai'ïmiauaie. ²⁵ Ki otsis'tüpskoösax matap'pix, itsipim, ki ito'tsimaie, otsis'aie, ki ake'kuün itsipuai. ²⁶ Ki otap'istutsipi, annik' auösin'ik, motüs'ksinipaie. ²⁷ Ki Jesus otsistüpaumatta'atossi, na'tokümi naps' tsix nin'ax ipokiuo'iax, ki aisokse'puyiax ki an'iau, David okkui', Kim'okinan. ²⁸ Ki otsitsipis'si nap'ioyis, naps'tsix itoto'yiauaie: ki Jesus an'istsiuax kikütai'maitsipuan nökö'okotünistutsis? An'istsiiauaie A, Nin'a. ²⁹ Itüm'itsixeniuax oöps'puauax, ki itüni'u,

kanisto'maitsipuai, ũnnianistsis'. ³⁰ Ki itsikau'opiii oõps'puauax: ki Jesus saiemiuax mõkstanis'tosax matap'pix. ³¹ Ki osto'auai, otsis'tapusau ikõnai'tsinnikoyiauaax matap'pix annik'auõsin'ik. ³² Ki otsuksax, sat'sit ito'tsipiauaie küttaiai'puyiua sauum'itsistaaw pakto'kinattsiaie. ³³ Ki sannm'itsistaaw otsai'piksistõssaie, küttaiai'puyinä itse'puyiu: ki kõnaitappix skai'etükkiau, ki an'iau, matsikainip'ats Israel istauõsin'im. ³⁴ Ki Pharisees an'iau sauum'itsistaawx otsin'aimoauai itai'saipiksistsiuax sauum'itsistaawx. ³⁵ Ki Jesus itap'auauõkau kõnau'akapioyists, ki inük'akapioyists, ki itüs'ksinimatstokiu ota'toiapioyimoauests, ki ai'semokiu nin'naiisinni istõkhs'itsiniksinni, ki õk'kuttutsimests matap'pix otokõnai'oktokosuauests ki otokõnau'atunikauests. ³⁶ Ki otsinno'õssaie otappiisin'na, kaiim'uaie, tükka üs'tsimsiu, aneto' manistau'anetopix emük'ikinax saiits'tsissi üsk'skümükiuä. ³⁷ Itüman'istsiuax otüsksinimatsax, akauo'yi insin'manists, ki ap'otükkix unna'tosimiau; ³⁸ Atsim'oiiküttok insin'manists istsin'nau mõk'itüpskoõsax otinsimmanists apotükkix.

10

¹ OTSIPUK'SÜPINNIKÖTÜSAX na'tsikoputtsiau otüsksinimatsax, ikotsiu'ax otüma'sinni mõk'saipiksistosauax sauum'itsistaax, ki mok'õkuttutsisax amian'istokhtokosists ki amian'istatunikests. ² Na'tsikoputtsixk itokõt'tsiuax otsin'ikõsoauests am'ostsiaukiests; Matom'itappiu, Simon, mat'anistau Peter, ki Andrew oskün: James, Zebedee okku'i ki John oskün'; ³ Philip, ki Bartholemew; Thomas, ki Matthew, annök' publicanök; James, Alphæus okku'i. Ki Lebbæus, mat'anistau Thaddæus; ⁴ Simon, Canaanite; Ki Judas Iscariot annök' aien'üpanistsiuõkaie. ⁵ Anniks'isk natsikoputtsixk Jesus itokõt'tsiuax ki saiem'iuax ki an'istsiuax, Gentiles oksoku'auests pinitap'pok, ki Samaritans otakap'ioyimoauests pinüt'sitsipik: ⁶ Ki Israel oko'au otomük'ikinamix ats'ax is'tapuk. ⁷ Ki auau'õkainoniki sem'okik, ki anik', spots'im istsin'naiisinni asttsiu'. ⁸ Ai'oktokosix kut'tutokau, leperix issin'nomokau, enix' nipua'atsokau, sauum'itsistaawx sai'aipiksistokau; Kitsiksist'okoko, ksistoko'tükkik. ⁹ Gold ki silver ki brass pinitsüp'pitükkik kitsitai'süpopumatsopuauests, ¹⁰ Assuia'tsiman pinots'ik aumatto'ainoiniki, pinots'ikau na'tokaists spiks'isokõsists, ki a'tsikists, ki otoats'ists; ap'otükkiauä ak'otsimaie otso'õsin. ¹¹ Annik' akap'ioyisk kitai'akitsipipika süppo'õttsesatsik annok' oks'apsiuok; ki annim' stau'pik kitsauomai'sükskitsissuai. ¹² Ki pim'innoainiki nap'ioyis, ksematsim'attok. ¹³ Ki õkhs'issi nap'ioyis ũnnianistsito'tos kitsin'nüstseisuauests; ki sauõkhs'issi ũnnianistsska'atok kitsin'nüstseisuauests. ¹⁴ Ki annök' kiküt'tautokök, ki küt'tauotsimikök kitse'poawsists, süskitsim'innoainiki annik' akap'ioyisk sotsik'asattok. ¹⁵ Kitau'münistopuau akök'itsimaiksistsikuik Sodom ki Gomorrhä ak'skitstom annik' akap'ioyisk. ¹⁶ Sat'sik emük'ikinax mis'tüpskoawkiapis'ix neto'yik kanistsis'tüpskopuau: mokök'ik manistsokõkipi pitse'ksinax, ki ikkinaps'ik manistik'kinapsi kükku'ix, ¹⁷ Ki üsk'skümükiuä matap'pix; kitakaumüts'kaukoau akök'itsimani, ki otatoi'apioyimoauests kitakitaipstüstsipis'okoau; ¹⁸ Kinin'ax ki omüx'inax kitakittüpip'iokoai, nesto'a kumut'aiakaitüpipiokoai, kõkkite'nüpanistosau ki Gentiles. ¹⁹ Ki aumüts'kaukinnoainiki pinstak kõkünistse'puyisuai; annik' kitak'okokoau kitai'akanipuai. ²⁰ Kimats'epuyipuai, Kün'oau osta'aw ksësto'au itsipstai'puyiu.

21 Ki umu'pappiipi akumüts'kaiuaie umu'pappiipi möks'einsi, ki nïn' a akumüts'kaiuaie okku'i; ki pokax aksenüpanïstaiiau un'oauax ki oksis'toauax möks'enitösauax. 22 Ki kõnai' tappix kumut'akaukimokoaiiau nësto'i; ki annök' eikak'imauök umuts'ipaitappiuaspi akitsikömotse'piauaie. 23 Kim'atsistototsenoainiki tuks'kai akap'ioyis, mis'tüpokskasik stsik'i: kitau'münïstopuau kimatakokönitotopuau Israel ïstokönau'akapioyists otsauomai'akotosi Nïn'au okku'i. 24 Üksinïmats'au matskïtsïmiu'ats otüsksinïmats'tokuä, ki apotük'kiuä matskïtsïmiu'ats otsïn'aim. 25 Ökh'siu üksinïmats'au möketüm'anïstsau otüsksinïmats'tokuä, ki apotük'kiuä möketüm'anïstsau otsïn'aim. Anïstsïn'niköttüsauaie nap'ioyis otsïn'aim Beelzebub, ak'staianïstsïnniköttaiiau itsïpstaupix oko'ai? 26 Pin stün'nokau; matsekipats akstaisaiipasokinnis; matsitsiks'pats ak'staisaiïksinï. 27 Kitse'itsinïkopuai ski'natsii matai'itsinïkok ksïstsiku'inatsii: ki kitai'okhtsipuai kotokhis'suai, sem'ik spots' im nap'ioyists. 28 Ki pinstün'nokau anniks'ïsk akenitomixk mostüm', ki sta'aw matokotsenïtsiau'ats: stün'nok annök' i kots'enits iuökax mostüm' ki staaw stakhts'im. 29 Natokümix sïstsix küttomütaiponitau'atsax nitsipün'asaini? Ki tuks'küm matakittotstsiu'ats ksök'kum sauüs'ksïnoüssi Kin'oau. 30 Kitoku'yikïnsïsts ikönüks'topiau. 31 Piniko'puk; kitots'ïtsükükaïïxkimïpïpuau akaiëm'ix sïstsix'. 32 Annök'aie'nüpanïstsïuök matap'ii nësto'i, osto'i nitaks'enüpanïstau nïn'ä spots'im. 33 Annök' nït'saietokök matap'piuök, osto'i nïtak'saietoau nïn'a spots' im. 34 Pinstak nimut'oto innüst'sïnni nõkïtsït'apixisi ksök'kum: nimat'otopa nõkïtsït'apixisi innüst'sïnni, innu'stoan nimut'oto (nõkïtsït'apïksïstos ksök'kum). 35 Nimut'oto nïn'au ki un'ni mök'itsipotsïstsïmmotseïsau, ki otün'ni ki oksis'tsi, ki äum'si ki maawks'i mökïtsipotsïstsïmmotseïsau. 36 Ki nïn'au aks'ikatummïmiuax otopokau'pimix anniks'ïsk matap'pixk oko'ai itsïpsts' taupixk. 37 Annök' aiïstüpükomïmmiuök un'ni nësto'i nimatokotsinanük'ats: ki annök' aiïstüpükomïmmiuök oku'yi ki otün'ni nësto'i nimatokotsinanük'ats. 38 Ki annök' sauots'ïssi otauïnan'i sauopokiu'osi nësto'ä, nimatokotsinanük'ats. 39 Annök' ikon'ïmök opai'tappiïsïnni, ak'atstomaie; annök' at'stomök opai'tappiïsïnni, nësto'i itat'stomaie, ai'akokonimaie. 40 Annök' kïto'tokök nito'tok; ki annök' nito'tokök ito'toyeuäie annök' nïtse'tokükök. 41 Annök' ito'toyeuök prophet otsiprophetisaie otak'okuyïssi prophet osa'kinosïnniaie; ki annök' ito'toyeuök mököm'otsitappiuä oto'kömotsitappiïsaie, otak'okuyïssi mököm'otsitappiuä osa'kinosïnniaie. 42 Ki annök' ai'akutükkuuyiuök sto'kïmi tuks'kümü anniks'ïsk inüks'tsïmïxk otüs'ksinïmatsössaie, kitau'münïstopuau matakattstom'ats osa'kinosïnniaie.

11

1 KI un'niniitsiu otai'ksïstanïstössax na'tsikoputsix otüsksinïmats'ax itsïstüpa'atomaie möküksinïmatstoksi ki mökatsïm'semöksi ot'akapioyimoauësts. 2 Annok' John itsipsts'taupïssi itai'okiakiopi otokh'tsïsésts Christ oiapïstutsipïsts'aie, itoköt'tsiuax na'tokümix otüsksinïmats'ax, 3 Ki an'ïstsiuaie, kikütami'pa annök' aiakoto'ök, ki nõk'apsümmösïnan noke'tsïmi? 4 Jesus an'ïstsiuax, mis'tapuk, matan'ïstsïnnomok John annists'ïsk kïtokh'tsipuauëstsk ki kitüs'satsipauëstsk: 5 Naps' tsix üs'süpiu, üs'tsekaiïx iköm'otauauökaiiau, leperix ïssin'aiau, küttaiai'okhtsïmix ai'okhtsïmiu,

enix' aipuaui'iau ki kım'atapsix atsımsem'aiiau ökhs'itsıniksınni.
⁶ Ki atsım'siu annök' küttaıtstskımskükiuök nęsto'i. ⁷ Ki
otsıs'tapusax, Jesus otaumütüpaiitsınnikoösauaie akai'tappix John,
Tsanıstappiuä kumutsitappopuai ksıs'tapsksökkum kök'satsipuai?
Küttaıtstsip'a apai' sopu'yi itau'ütöpäpokaiiu? ⁸ Ki tsan'ıstappiu
kumut'sitappopuai kök'satsipuai? Kuttaitstsip'a nın'naii ikikın'ıstotosiu?
Anniks'isk ikikın'ıstotosıxk itot'okoyiau Omüx'ınax oko'auęsts. ⁹ Ki
tsan'ıstappiuä kumut'sitappopuai kök'satsipuai? Küttaıtstsip'a
prophet? A, kitan'ıstopuau skıtsım'ıuaie prophet. ¹⁰ Annök
sınau', sat'sit, nitse'tomotoküttau nito'tokatatsısau kostoksıs', ki
ake'tomsokapapıstutsimaie koksoku'i. ¹¹ Kitau'münıstopuau anniks'isk
itsipokai'ımmokıxk akex, mats'ıtstsipä ök'skıtsımıaie John Baptist:
ki annök' inüks'tsımök spots' im ıstsın'naiısınni ai'skıtsımıaie.
¹² John Baptist ıstsıksıs'tsıkuısts, puk'süpıksıstsıkuısts spots'im
ıstsın'naiısınni itüsk'o tuitsıpiop, ki üskotui'tsipımıx itüsk'otuitsıpiımıau.
¹³ Konai'prophetıx ki okök'ıtsımıanı aie'nüpanıstomıauęsts otsauomo'tosi
John. ¹⁴ Ki mak'otsımınoainiki, am'auk Elias annök' ai'akotoök.
¹⁵ Annök itokh'ıuök mök'okhtsımsı ünıststokh'tsıs. ¹⁶ Tsa
nitai'akanıpa annök' o'tappıısınök manıstsın'naiıpuaiıau? Netoinıtsı'au
pokax annım' itawk'pumauawpım itau'pıx ki ai'sıtsıpsattsıau
otük'auauax, ¹⁷ Ki an'ıtsıauax, kitsık'üttomopınan ki kımats'pııpuau;
kıtau'yımopınan ki kımau'kaiısuauęsts kımatakıpuauęstsau. ¹⁸ John
oto'tosi matauyıu'ats ki mataısımıu'ats, ki an'ıop pakhtokınatsıu
sauum'ıtsıstaaw. ¹⁹ Nın'au okku'i oto'tosi, au'ıu ki ai'sımıu, ki an'ıop,
sım'mıs, aıstoks'oyıu ki aıstok'sımıu, publicanıx ki sauum'ıtsıtappıx
otük'auauax. Ki mökök'sınni o'kosıx oto'kömotsıstutokaie.
²⁰ Itau'mütüpsıtsıpsattomęsts akap'ıoyısts annım' otsıt'apıstutsıpısts
ot'apıstutüksısts otsauomai'sauaitsıtıusax. ²¹ Kitak'oksınıp maka'pı,
Chorazın! Kitak'oksınıp maka'pı Bethsıada! Nıtsıt' tsıpsıtıapıstutsıpısts
kıtakap'ıoyımoauęsts nıtsıtıpsıtıapıstutükıtıopıau Tyre ki Sidon
ıstak'apıoyısts ıs'taisümmısıauaitsıtıauopıau ıksım'matükkıapıstısts
kı makh'skıtsısts, ²² Ki kitan'ıstopuau Okök'ıtsımıanı ıstsıksıs'tsıkıuı
manıstaksıksısts'papsıpi ksęsto'a, aks'ısıksıstspapıau Tyre ki Sidon. ²³ Ki
ksęsto'a Capernaum, kıtspın'noko spots'im, hades kıtaks'ınnıssımoko;
omük'apotüksısts kıtakap'ıoyım itap'ıstutsıpıau itıpsıtıapıstutükkıopıau
Sodom, ıs'taisakıaitıasıopi. ²⁴ Ki kitan'ıstopuau, Okök'ıtsımıanı
ıstsıksıs'tsıkıuı manıstaksıksısts'papsıpi ksęsto'au, aks'ısıksıstspapıu
Sodom. ²⁵ Annık' Jesus an'ıu, nıtökh'sıtükkı nın'a, spots'im ki
ksök'kum ıstsın'aimı, kıtai'ksısattokıauęsts annısts'isk mökok'ıetappıx
kı kıtaıpasokınomıoıau inük'sıpokax. ²⁶ Ünıanısts'ıt Nın'a;
manıstökhtsıpi kıtsıtsı'tan. ²⁷ Nın'a otokönai'nanısts nıtökök:
kı matsıtstsipä ıksınnu'yıuaie okku'ıaie Nın'a nıts'ksınnuyıuaie;
matsıtstsipä ıksınnu'yıuaie Un'ni, okku'i nıts'ksınnuyıuaie, ki annök
ıksınımats'stoköttseuök Un'ni. ²⁸ Püksıpa'akık könai'ıkapotükkıx ki
ıkönüs'soksıstsıx, ki kıtak'okotopıau ıssık'sıstsıkosınni. ²⁹ Nokhkın'ni
kın'attok, ki ıksıno'kık; nıtsık'kınapsı nımat'omükımuspa; ki
kıtak'okonıpuau ku'skętıspöppıauęsts ıstsık'sıstsıkosınni. ³⁰ Nokhkın'ni
ksısts'papıu, ki nıtıpa'tüksın sök'otsıu.

12

¹ AN NIK' Jesus İssık'opiıksıstsıkıuı ıtsısüp-poka'atomęsts
napaięnınsımmanısts; ki otüksınımats'ax au'notsıax, ki aıın'asısts

aumütüp'otsimíax ki itaumütüp'ioattomiax. ² Ki Pharisees otsínno'össauax, anístsiauaie, süm'mísau kitúksínimatsax mat'ókhsíu otap'ístutsipuauésts annok' íssík'opiiksístsikuík. ³ Ki anís'tsiuax kikúttanístopuau'ats David otap'ístutsipi otau'notssi ki otopokom'ix; ⁴ Maníst'sipipi Ap'ístotokiua oko'ai, manístau'attopíau otsítai'pípi ístske'tani annik' küt'taókhsíik möks'auattosi ki otopokom'ix möks'auattosaxaie, ki kak'ókhsíu natoí'apiekuax möksauattosauaie? ⁵ Ki kikúttanístopuau'ats okök'itsímáni natoí'apiekuax manístap'otúkkípiu íssík'opiiksístsikuí otsítsips'taupísau omük'atoiapioyís kimatsíkíu'ats. ⁶ Ki kítan'ístopuau annom' itstíu' tuks'kúm ki skít'stom omük'atoiapioyís. ⁷ Ki kitsksíní'topi manístap'ípi nitak'ókhsítsip kím'apiisínni, ki nimatak'ókhsítsípats íkit'stúksínni, kís'taisauotuí'mauopíau küt-tautuítiiaíx. ⁸ Nin'a okku'i itsín'auattomínaai íssík'opiiksístsikíi. ⁹ Ota'atsístapusi, otatoi'apioyimoai itsípim; ¹⁰ Ki sat'sít, nín'au itsíps'taupíinai, ki otsís'i ipo'kóttsíuaie. Ki aisúppo'ótsesattsíuaie, Kútai'ókhsíuats íssk'opiiksístsíkúists ók'okuttotoósi? Möks'enúpanístússauaie. ¹¹ Ki an'ístsiuax, Ũ'nats nín'au kitopokíttappí'immoau maksínan'si tuks'kúmi emük'íkína, ístsúp'popíissaie atún'iaksín íssík'opiiksístsikuí, Kúttomai'akstaisautuyíuatsaie? ¹² Nín'au kúttomai'skítsímíuats emük'íkína? Ũ'níkaie ítókh'síu mók'ókhsapístutúksi íssík'opiiksístsíkúists. ¹³ Itúman'ístsíuaie nín'au, Sauksíkíns'tsiakit. Ki itsauksíkíns'tsiakíu; ki íkut'tútsípaie netoí'nítsíuaie otat'otsísi. ¹⁴ I túmít'súksíu Pharisees, ki ikónau'kók-ítsímattsíuaie manístaks'enítawpíuaie. ¹⁵ Ki Jesus otsksíníssaie, ítsístapu': ki akai'tappíx ípókíuo'íuaie, ki ikónau'kúttutuyíuax; ¹⁶ Ki sokap'anístsiuax mókstaiítsínnikoósax'aie: ¹⁷ Möks'enúpanístosi Esias otan'ípi, ki an'íu, ¹⁸ Süm'mok, nítap'otomok, annók' níitse'níniwattauók; nítk'omímmau, nu'skéttsípóppi nímut'ókhsímmau: nítakítsípotoai'ínai nítsista'awí ki akanís'tsínmomoyíuax Géntiles okök'ítsímáni. ¹⁹ Mataketskau'ats mataksoksípúppísüm'ats; mat'akitstípa matap'pí mók'okhtsísaie otse'poawsísts moksoku'ísts. ²⁰ Apai' otúk'ítsíssi mataksnúkiu'ats: flax setsís'si matakútsím'atsaie otsauomai'túpskísaie okök'ítsímáni mók'ítsskítsstani. ²¹ Ki otsín'íkósim Géntiles ak'aumaítsímíau. ²² Túks'kúm ito'tsípotou pakhts'ístúmatseu Sauum'ítsístaaw, naps'tsíu, ki mataípuyíu'ats: ki íkut'tutuyíuaie, ki naps'tsíuá ít'súppíu ki kúttai'puyíuá ítse'puyíu. ²³ Ki kónai'tappíx ít'skaíetúkkíu ki aníau kútamiu'ats David okkíu? ²⁴ Pharisees otokh'tsímsau, an'íau, Am'o nín'au, matomaisaipíksístsíu'atsax Sauum'ítsístaawx, Beelzebub Sauum'ítsístaawx otsín'aimoai, umutai'saipíksístopíax ²⁵ Ki Jesus íksínnu'yíuax otús'tapíax ki an'ístsiuax, Nín'naiisínni aí'aketotokí ak'eítsíníkau; ki akap'íoyís ki nap'íoyís aíaketotokíu matakspíuítíuats: ²⁶ Sauum'ítsítappíuá satúp'íksístussi Sauum'ítsítappíuá, aíaketsístotosíu; ki otsín'naiisínni kúttomaksípíuítíu'atsaie? ²⁷ Satúp'íksístainíkíu Sauum'ítsístaawx, Beelzebub nímut'satúpíksístaiíu, Túkka'ko'kosíx ítsatúpíksístíu'atsax? Ũ'níkaie osto'auai kítak'okókitsímúkoau. ²⁸ Ki Satúp'íksístainíkíu Sauum'ítsístaawx Ap'ístotokiua ótsístawmí nímut'satúpíksístaiíu Apístotokiua ótsín'aiisínni kító'taakoai'íní. ²⁹ Mískópin'ai oko'ai Tsa'akanístokótsítípím'atsaie, mók'ítauksístútsísaie ope'kanístsaie, sautúm'íksípístúsaie mískópin'ai? Ki ak'otúmoksístútsímaie oko'ai. ³⁰ Annók' níkút'taispíimmokók, níkóttum'a:

annök' niküttaupokomoawk'iakimauök auanit'apiksistükkiu.
³¹ Ūn'nikaie kitan'istopuau, amian'istsauumitsitappiisinni ki amian'istitüpsauokömotse'poawsists Apistotokuä akitsksinoaiu matap'pi; ki annök' akitüpsauokömotsepuyiuök Atsim'istaaw matakitsksinoau'ats. ³² Annök' itüp'sauokömotsepuyiuök Nin'au Okku'i ak'itsksinoau, ki annök' itüpsauokömotsepuyiuök Atsim'iStaaw mat'akitsksinoau'ats annom' kšök'kum ki aie'nissi otsis'tüpipuitappiisinni, mat'akitsksinoauats. ³³ Ökhs'apistutos mistsis', mök'ökhsinasi: ki makap'istutos mistsis mök'okapinasi: mistsis' isksino'au otsin'assinni. ³⁴ Pitse'ksinaipokax! Sauum'itsitappiinoainiki Tsa'a kitakokotünistse'poattopuau'atsaii ökh'sists? Manista'kauopi u'skëttsipöppi, maoi' itai'puyiu. ³⁵ Ökhsin'auä manista'kauopi ökh'si u'skëttsipöppi sau'otsimësts ökh'siists: Sauumitsin'nauä manista'kauopi maka'pi u'skëttsipöppi sau'otsimësts makap'ists. ³⁶ Ki Kitan'istopuau Kõnai'ksistapitse'poawsists otakse'puyisau matap'pix aksenüp'anistomiauësts Okök'itsimani istsiks'itsikui: ³⁷ Kitse'poawsists kitakokömotsitappiets'okoaiu ki kitse'poawsists kitak'saietokoaiu. ³⁸ Stsik ix Sınak'ix ki Pharisees noküt'anistsiauaie ki an'iau, Nin'a nökökapipinan itots'tsipi ksësto'a. ³⁹ Ki noküt'anistsiuax osauum'itsitappiisinna ki otau'ökotaitappiisinna itok'apsatsimiau; ki mat'akitstipa ak'okotawpiau. Tuks'kai ak'okotapiau Jonas prophet. ⁴⁰ Manists'itaupisaie Jonas mammi' o'koanniaie nioks'kai ksistsikuists ki nioks'kai koko'ists; ünniak'anistsitaupiaie Ninau Okku'i ksök'kum u'skëttsipöppi nioks'kai ksistsikuists ki nioks'kai koko'ists. ⁴¹ Nineveh istsin'ax, akopoksipapomiauax o'tappiisinna istots'tsissi Okök'itsimani ki akitsautütsepuyiopiau; aisauai'tsitaiau otatsim'semössax Jonas; ki sat'sit, annök' skitsim'iuök Jonas annom' itau'piu. ⁴² Amskap'iksökkui istsin'nauake akopoksipapomiauaie o'tappiisinna istots'tsissi okök'itsimani, ki akitsautütsepoyiopiau: umuk'itsipi ksök'kui ito'to mökitokhtsissi Solomon otokök'siniaie; ki annök' skitsim'iuök Solomon annom' itau'piu. ⁴³ Sauum'itsistaaw otsai'piksistüssi nın'au, ikitksök'kuyim itap'auauökau issik'opissinni itap'satsim ki matokonim'atsaie. ⁴⁴ Itümau'aniu nitak'ätsko noko'ai numut'süx; ki oto'si ikon'im nam'itaitsiu, namokh'ipaie, ki a'natsistutsipaie. ⁴⁵ Ki itüm'itappo ki mat'tuyiuax ikit'sikümi ax sta'awx, itsis'tüpokapsiax, ki itsipim'inx ki itoko'attomiax: ki otsako'itappiisinni eikis'tüpokapiauaie ototom'itappiisinni. Neto'i ak'anistsiauaie ot'okapitappiisinna. ⁴⁶ Otsa'kiaisitsipsattosax matap'pix, Sat'sit, Oksis'tsi, ki omu'pappiipix säuauts'im itai'puyiax, ai'puñümiau mök'sitsipsattösauaie. ⁴⁷ Tuks'küm an'istsiauaie, Sat'sit, Kiks'ita ki kumu'pappiipix sauauts'im itai'puyiau, ki ai'puñümiau köksiisipsaiisau. ⁴⁸ Ki anni'isk otan'ikisk, an'istsiauaie, Tükka' niks'ita? Tükka' numu'pappiipix? ⁴⁹ Ki itas'kotuyiuax otsis' otüs'ksinimatsax ki an'iu Süm'mokau niks'itsi ki numu'pappiipix! ⁵⁰ Annök' ai'aksistutsimöknini Spots' im otsitsitani aie, osto'i numu'pappiipa, nëskün', nit'akem, ki niks'ita.

13

¹ ETO'IK ksistsiku'ik Jesus it süks' ki tsim nap'ioyis, ki omük'sikimi issoots'i itakau' piu. ² Isto'tuitappiix oto'taakax, ki akh'iosasis itsitsüppo'piu, ki itakau'piu; ki isto'tuitap-piix ikön'itüssuipuyiau issoots'i. ³ Ki an'istsiuax akauo'iau parables ki an'iu, Sat'sit,

aisüppipum'auä itui'süppipummau: ⁴ Ki otai'süppipummössi, moksoku'yi stsik'ists itsin'nissiests, ki paiu'tax itotoiax'ests ki itau'attomiaxests. ⁵ Stsik'ists okotoksskui itsin'nissiests otsits'inüxksökkuaspi; ki otsai'spixksökkuaspi itsik'kümsüskiiu: ⁶ Oto'tümisköpsi natos'i, itse'tsinitiau; ki otsau'okötseksau itopo'köttsiau. ⁷ Stsik'ists itsin'nissiiu ksissi'ix; ki ksissi'ix itsüskiiu ki ito'satsiiuax: ⁸ Stsik'ists ökhs'ksökkui itsin'nissiau, kiitsin'asiau, stsik'ists kepip'pui, stsik'ists nai'ippui stsik'ists niip'pui. ⁹ Annök' ito'kiuök, ünani'stokh'tsims. ¹⁰ Ki; üksinimats'ax ito'toyiauaie, ki an'istsiauaie, Kumauk'sitsipsattai'ixsax parables? ¹¹ Noküt'anistsiuax, kitokokoau kök'itsksiniisuai spots'im itsin'naiisinni itse'kipi, ki osto'auai matokotau'axau. ¹² Annök' nan'naniuök, ak'okotauaie, ki akakai'naniu: annök küttainan'iiuök, otsinanattopi ak'otsipaie. ¹³ Ün'nikaie numut'ünistsitsipsattaiu parables, issüppis'au möksta'apsau; okh'tsimsau möksta'okhtsimsau, mökstai'ixsinnisau. ¹⁴ Aien'üpanistom'ests Esias, otan'ipi, okh'tsimeniki kitak'okhtsim, ki kimat'akoksiniu; ki süppi'niki kitaküts'api, ki kimat'aksiniu: ¹⁵ Am'o o'tappiisinna u'skëttsipöppists mi'ests, ki okhtok'ouests matomaipumokhtsimu'axau, ki oöps'puuax naps'tsiaz; möksta'apsax moöps'pix, möksta'okhtsimsests mokhtok'ists, möksta'okhtsimsests mu' skëttsipöppists, mökstaisauai'tsitau, nok'staukuttutuawsau. ¹⁶ Atsim'siau koöps'puuax, aiapiu; ki kokhtok'ists, ai'okhtsimiau. ¹⁷ Kit au'münistopuau, akaiem'ix prophetix ki moköm'otsitappix ai'puinümiu mök'satsisauests annists'isk kitai'nipuauistsk ki matsiinim'axauests; ki mök'okhtsisauests annists'isk kitai'okhtsipuauistsk, ki matokhtsim'axauests. ¹⁸ Okhtok ai'süpipummauä parable. ¹⁹ Ma tap' pi okhtsis'si nin'naiisinni itse'poawsin, ki sauo'kömotokhtsissi, itüm'ipuksipu Sauum'itsitappiuä ki ito'kasattomaie annik' itsüp'ipumattopik u'skëttsipöppi. Annök'auk mat'simaie itsüpipum'ani moksoku'i. ²⁰ Annök' mat'simök itsüpipum'ani ok'otokskui, ai'okhtsimiu epo'awsinu, ki otse'tametüksinni mat'simaie; ²¹ Mat'auütsitstipa kök'seksi, ki matakisümsu'ats; ikikin'etüksinni ki ükksistutük'sinni otos'au, atsim'epoawsinni ün'nikaie ito'toiau, its'kimskükiu. ²² Annök' mat'simök itsüpipum'ani ksissi'ix, ai'okhtsimiu atsim'epoawsin; ki annok' pai'tappiisinni istap'aitsitani, ki spükis'sists ito'satstomiauaie atsim'epoawsinni, ki matsinasiu'ats. ²³ Annök' mat'simök itsüpipum'ani ökhs'ksökkui, ai'okhtsimiu Atsim'epoawsinni, ki moköm'otokhtsimaie; ki itsin'asiu, stsikix, kepip'puyi, stsik'ix nai'ippuyi, stsik'ix niip'puyi. ²⁴ Stsik'i parable an'istsiuax, ki an'iu, Spots'im'istsinnaiisinni netum'anistsiu Nin'au, annök' ai'süpipumauök ökh'sisüppipum'ani otsin'simman; ²⁵ otai'okasax otap'automokix, okatum'i ito'toyiauaie, ki ökh'sisüpipumani ipa'soksüp'pipumau makap'süpipumani, ki itsis'tapu. ²⁶ Ki otsüs'kissi mattuyis, ki otsin'assi, itüm'n'akuo makap'süpipumani. ²⁷ Ki Nin'au otap'automokix otsito'taakax ki an'istsiauaie, Nin'a, Kiküt'taiinsimattop'a ökhsisüpipumani kitsinsimman? Tsema ito'to makap'süpipumani? ²⁸ An'istsiuax, Katum'a otap'istntüksinaie. Ap'automokix otan'ikax kiküt'ökhsitükkipa nököttotosinan nökösauotsisinaiau? ²⁹ Ki an'iu, Sa; sauau'tsiminoainikiau, makap'süpipumani, kökskaküm'sanotsipnaii ökh'sisüpipumani. ³⁰ Unnianist'süskisan mök'itotosi pokiak'sinni: Ki pokiak'sinni oto'si, nitak'otümanistaiu ai'pokiakix, matom'omoipotokan makap'süpipumani, ki is'ksipikan kök'ksietsinsissuaiau; ki istüp'omoipotokan napaien'insimman nitapaien'iokoai. ³¹ Stsik'i

parable an'istsiuax, ki an'iu, Spots' im istsin'naiisinni netum'anistsiu mustard istsin'simman, annik' mat'simok ninau, ki ai'supipumau otsin'simman; ³² Itsis'tupskaiinukotsuaie konai'insimmanists; ki sus'kiissi, itsis'tupomukkuiau insim'mansts, ki itsis'tsisasiu, ki paiu'tax itotoiau ki itoko'attomiax isto'kuniksists. ³³ Stsik'i parable an'istsiuax; Spots' im istsin'naiisinni nitum'anistsin itai'koputstapi, annik' mat'simok ake'u, ki kaias'attom niuks' kumi omuk'okosix, napaien itui'tsiau, ki ikonai'koputstopiau. ³⁴ Am'ostsk Jesus ikonai'sitsipsattsuasts matap'pix parables itai'sitsipsattsu; ki sauomai'sitsipsissi parable matomaisitsipsattsuatsax: ³⁵ Moksenup'anistossi Prophet otanipi, ki an'iu, nimutaksipa'kuiaki parables; nitakse'poattopiau annists'isk kai'sattop'istk ksok'kuma sauomap'astotoawsi. ³⁶ Ki Jesus aais'tupskuyiuax matap'pix, ki itsit'sipim nap'ioyis: ki otuksinimats ax otsitota'akax, ki an'iau nokksinim'atsokinan parable makap'itaisuppipumaupi insim'man. ³⁷ Nokut'anistsiuax, Annok' itai'supipumauok okh'si insimmani Nin'au okku'yi am'ini; ³⁸ Insim'man konai'tappiua; okh'si insimmani, nin'naiisinni isto'kos'ix; ki makap'iinsimmani, Sauum'itsitappiua o'kosix; ³⁹ Katum'a annok' ai'suppipumattomests, Sauum'itsitappiua itamiu; pokiak'sinni ksokkum aiksiuo'si; ki aipo'kiakix, atsim'otokatatsisau, ⁴⁰ Manists'aumoipitukkipiau makap'insimmanists ki manistse'tsinitspiu; ak'unisttsiu aiksiuo'si annom' ksok'kum. ⁴¹ Nin'au okku'i aks'istupskuyiuax otatsim'otokatatsix, ki ak'omoipotsimiauests ikonau'kapiists ki anniks'isk matap'pix, sauum'itsitappiua ak'omoipotoyiuax; ⁴² Ki akitsipst'apiksistsiuax omux'tsi; annim' ak'itstsiu a sain'sinni, ki satse'kinani. ⁴³ Mokom'otsitappix akotumik'kunasuyeiau, manistsik'kunasuyipi nato' si, un'oauai otsin'naiisinni, akotsik' kunasuyiauaie. Annok' itokh'iuok unanistokh'tsims. ⁴⁴ Stsiki, Spots'im istsin'naiisinni nitum'anistsiu treasure kaias'attomaie insim'man; kon'issi nin'au, mat'aikasattomaie, ki otsetam'etuksinni itsis'tapu ki ipum'attopiests otokonai'nanists, ki ipum'attomaie annik' insim'manik. ⁴⁵ Stsik'i, Spotsim istsin'naiisinni nitum'anistsiu awkh'pumapiekuun otap'summossi okh'six pearls: ⁴⁶ Kon'issi tuks'kumi pearl akai'ixkimasiu, itsis'tapu, ki ipum'attopiests otokonai'nanists ki ipum'attau. ⁴⁷ Stsik'i, spots' im istsin'naiisinni nitum'anisttsiu itau'mikaupi, annok' itsuia'paximokaie omuk'sikimi, ki itomian'istomoipitukkiu: ⁴⁸ Itui'tsissaie, itopits'usskopattomiauaie issoots'i, ki ito'piiau, ki okh'six itaisuppitsi'iau iskix; ki makaps'ix itsis'tapiksistsiiu. ⁴⁹ Ak'otumanistsiu aiksiuos'i ksok'kum: atsim'otokatatsix ak'sipuksupsuxiau, ki akai'aketaipiksistsiiu Sauum'itsitappix ki mokom'otsitappix; ⁵⁰ Ki akitsipst'apiksistsiiu (sauum'itsitappix) omux'tsii; annim' ak'itstsiu a sain'sinni ki satse'kinani. ⁵¹ Jesus an'istsiuax kikai'okhtsimipuauastsau annists'isk? An'istsiauaie, A, nin'an. ⁵² Itum' anistsiuax Annok' ai'sinakuok usksinimats'au spots'im istsin'naiisinni, nitum'anisttsiu nin'au, iko'yuok, sauauts'imes'ts treasure manists' ki uk'aisists. ⁵³ Ki itunists'tsiu, Jesus otaiksiu'attosests annists'isk parables, itsistupa'atomaie. ⁵⁴ Ki otsito'tosi otau'utauosini otat'oiapioyimoai itsipst'usksinimatsiuax, ki ek'skaietukkiu, ki, an'iau, Tse'ma itotsim'atsests am'ok mokok'sinik, ki am'ostsk ot'omukapistutuksists? ⁵⁵ Kuttomai'sauamiu'ats ai'satsakiuu okku'i? Kuttomaisauainikottsiu'ats Oksistsi, Mary? Ki omu'pappiipix kuttomaisauainikottsiu'atsax James, ki Joses, ki Simon, ki Judas? ⁵⁶ Ki

ot'akemix oküttomaisaiiokönopokomok'atsax? Am'o Nïn'au, Tse'ma itotsim'atsësts annists'isk? ⁵⁷ Ki its'tsskimskükiax osto'i. Ki Jesus an'istsiuax, prophet itüs'tsaköttau, sauomai'tapposiësts otau'öšini ki otauüt'okoai. ⁵⁸ Otsauomai'tuksuai ün'nikaie itsauomapistutükkiu annim' akatio'yiësts ükkük'umapotüksists.

14

¹ ANNIK' Herod tetrarch okhtsim'attomësts Jesus otap'istutsipists, ² Ki an'istsiuax otap'otomokix am'omauk John Baptist; enio'sinni mat'sipuu; ün'nikaie ükkük'umapotüksists itap'itutsimësts. ³ Herod ükai'eëniuiae John, ki aiis'ksipistsiuiae, ki itsok'iuiae osto'iaie Herodias, us Philip otokeman'inaai. ⁴ Tük'ka John an'istsiuiae matökhsiu'ats kök'otoössi. ⁵ Ki otai'aksenitossaie, stun'nuyiuax matap' pix, tük'ka isksinnu'yiuaxauiae prophet. ⁶ Ki otai'totstsissi Herod otsit'sipokaiipi, Herodias otün'ni itüt'sikiipi, ki itsüp'istutuyiuiae Herod. ⁷ Itsiks'stoatsiuiae atoün'issinni mök'ittokotossaie otan'istopiaie. ⁸ Ki oksis'tsi otsis'tok, ki an'iu, John Baptist otokön' itsüp'potoat omük'okos ki annom' istoko'kit. ⁹ Ki omüx'ina itsik'oketükkiu: ki otütoanis'si ki otopokau'yemix, ün'nikaie itani'u mök'okotösaie. ¹⁰ Ki itüp'skökiu, ki itsi'kawkokitsiuuae John itsipsts'okiawpiaie. ¹¹ Ki otokön'itsipuk'sipipptopaie, omük'okos itsüp'potopaie, ki ikotauai'e ake'kuün: ki ito'tsipptuyiuiae oksis'tsi. ¹² Ki otüs'ksinimatsax itoto'iau ki mat'simiau mostüm' i, ki ai'akotomiau, ki itappoiau ki itünis'tsiiau Jesus. ¹³ Jesus otokh'tsimi, itsis'tüpaatomaie akli'iosatsis itsui'akhiosiu, ki ksis'tapsksökkum itüpanistappo'aie: ki matap'pix otokh'tsiau itsiksiuopokiuo'iauae, otakap'ioyimoauësts süx'iau. ¹⁴ Ki Jesus itopitsissa'atomaie, ki nan'nuyiuax akai'tappix, ki kaiim'iuax, ki ikut'tutuyiuax otai'oktokosimoauax. ¹⁵ Ki otai'istükköpsi, otüs'ksinimatsax otsitota'akax, ki an'istsiuiae, annom' ksis'tapsksökkumasiu, ki au'mütüputükku; o'tappiisinna ünñstüps'skos, mök'ittapposi akap'ioyists, mök'opumattosi aau'öšin. ¹⁶ Ki Jesus an'istsiuax, matokuiistapu'iauats; kotok' möks'auattopiau. ¹⁷ Ki an'istsiuiae, annom' nitsinan'anists nisittu'yi ke'tanists ki na'tokümi mammix'. ¹⁸ An'iu, puk'sipipptokikau. ¹⁹ Ki an'istsiuax kõnai'tappix mök'opasax mattu'yikui; ki mat'simësts nisittu'yists ke'tanists ki na'tokümi mam mix', ki, otpisüp'si itatsim'etsimësts, ki itau'minotsimësts; ki ikotsiu'ax otüs'ksinimatsax ke'tanists, ki otüs'ksinimatsax ikotsiu'ästs o'tappiisinna. ²⁰ Ki ikönau'yiau, ki itoku'yiau: ki mat'simësts iau pi'nikësts ittsi'ists na'tsikoputtuyi isksimmatük'iissokaiists. ²¹ Ki aiiniks'isk au'yixk nisitsi' omük'sikepippix nïn'ax, ki akex, ki pokax'. ²² Ki Jesus eikak'imatsiuax otüs'ksinimatsax mökit'süppopisax akh'iosatsis, mökotom'apümмосax, otsakiaiis'tüpskoösaie tappiis'n'na. ²³ Ki otsis'tüpskoösax otappiis'n'na, itsitamisso' nitum'mo mökatsimoiikasi; ki otau'tükussi itsittau'piu. ²⁴ Ki akli'iosatsis ai'itütsikioo, ki ipawkh'paikimskawp: tük'ka, umut'totsüppopi. ²⁵ Ki nisoo'yi iskska'tüksinni koku'yi Jesus itsitappo'ax, omük'sikimi itokh'itauauökau. ²⁶ Ki otüs'ksinimatsax otsinno'ossauiae umuttokhitauau'okani omük'sikimi, ap'aitsitaiu, ki an'iau, Sta'awina; ki oko'pusuai itokum'iau. ²⁷ Ki Jesus kaiip'sitsipsatsiuax, ki an'iu, Ökh'sitükkik; nitam'i; Piniko'puk. ²⁸ Ki Peter noküt'anistsiuiae, Nin'a küm'amieniki ani'kit ksësto'a nökö'itotosi nökö'itsitüpaauökasi omük'sikimi. ²⁹ Ki an'iu, Puk'siput. Ki Peter otinnisa'atossi

akh'iosatsis, itokh'itauauõkau omük'sikimi mök'ittapposi Jesus.
³⁰ Ki otsinīs'si eik'sopuyi, itsiko'pum: ki otaumutüp'süppopiisi omük'sikimi ita'sainiepuyiu, ki au'aniu Nin'a, Kõmotse'piokit. ³¹ Ki Jesus itüp'sauksikīns'tsakiuaie ki itsēn'iuaiie, ki an'istsiuaiie, ksēsto'a enūkaumai'tükkiua, kumauk'saietükkiks? ³² Otsito'tosau akh'iosatsis, itsiksīst'sopu. ³³ Anniks'isk itsüp'popixk akh'iosatsis itoto'iauaie ki atsimmīm'miauaie ki an'iaiu, E'mūmi kitam'i Ap'istotok'iuā okku'i. ³⁴ Ki otau'pūmmossau, itoto'iau Gennesaret istau'õssini. ³⁵ Ki annim'istsin'ax, ots'ksīnuoõssau, itüp'skūkiu kōnūs'ksōkkum sa'akapotsi, ki itotsip'iauaie ikōnai'oktokosix: ³⁶ Ki au'kōmōnīstsiuaie (Jesus) mõskaks'ixenīsax oso'kōsīm itssain'ikaists: ki manīsts'eipi kaien'īmīx ün'nineetsīmi sokap'okuttotoax.

15

¹ AI'SĪNAKIX ki Pharisees, Jerusalem itsitappimix otsit'totaakax Jesus, ki an'iau, ² Tsanīstapiuats umut'ūnistūpaipixipiau ūkaitappix otūn'issuaiauēsts? Oyīs'sax ke'tan, matūstsīmiu'ax. ³ Nokūt'anīstsiuax ku'maukanīstūpaipixipuaiīks Ap'istotokiuā otse'poawsīnni kōk'satsīsaai kiksīs'tapūnīssuai? ⁴ Ap'istotokiuā an'iu, atsimmīm'mīsau kīn'a ki kiksīs'ta; ki, annōk' ai'pakosīnikuyiuōk un'ni ki oksīs'tsi, unnianīstse'īnsā. ⁵ Ki kitan'ipuu annōk' an'istsiuōk un'ni ki oksīs'tsi, kotūk'sīnaie, kitak'ototokuinanipi nēsto'a, ⁶ Ki kūt'atsimmīmīmuax un'ni ki oksīs'tsi, paio'toau. Kitse'poawsuauēsts kumut'saiepumapīstutsipaie Ap'istotokiuā otse'poawsān. ⁷ Kitsiksīs'tapokōmmotsitappiansuai! Esaias prophet kit'sokapenūpanikoau, ki an'iu, ⁸ Am' ox matap'pix nimut'astokokiau maaū'ēsts, ki nimut'atsimmīmīmokiau oto'ūniuauēsts: ki u'skēttsipōppuanēsts nitsip'piokokiēsts. ⁹ Nitsiksīs'tapatsimmīmīmokiau, ōk'aumaitsipīsts āt'suaiīksīnīmats'iauaax nīn'ax otan'ipuuēsts. ¹⁰ Ki nan'nikōttsiuax o'tappiisīnna ki an'istsiuax, Okh'tok, ki sokap'okhtok; ¹¹ Annik' itsüp'popiik maoui matokapīstotok'atsaie nīn'aii; annik' sūk'siik maoui itokapīstutuyiu'iu'aie nīnaii. ¹² Ki otūsksīnīmats'ax otsītota'akax ki otan'ikax kikūt'ūsksīnīpa Pharisees otsīs'kūksau otokh'tsīsau annik' epo'awsīnik? ¹³ Ki nokūt'ūniu, kōnai'sūpipumanīsts Nin'a spots'im okūt'taisūpipumattopīstsi ak'sūskōpattopiēsts. ¹⁴ Amau'patokau; naps'tsiotūppīnnūkiu naps'tsīx. Ki naps'tsiuā ātūppīn'nūssi napstsi'i, atūn'iaksīnni akai'akitsūppopiiau. ¹⁵ Peter itūman'istsiuaiie, nokskīnīm'atsokīnan am'om parable. ¹⁶ Ki Jesus an'iu, kikūttaisakiaisauaiokhtsīmīpiuaua? ¹⁷ Kikūttaisauaioklitsīmīpuaua, annik' itsüp'opiik maoui, itüp'sūppopiu mo'koanni ki ipsai'piosop? ¹⁸ Ki annīsts'isk itsūks'isk maoui u'skēttsipōppi itsūks'iax; ki itokap'īstutuyiauaie nīn'aii. ¹⁹ U'skēttsipōppi itsūks'ēsts sauum'itsitsitanīsts, inik'sīsts, auōk'otanīsts kōmos'ists, istūp'saiepītsīnni, atauūn'īssīsts; ²⁰ Am'ostsk itokap'īstutuyiauaie nīn'ai'i; ki maks'oyīssi otsauomūs'tsīmīssi matokapīstutuyiuats nīn'aii. ²¹ Jesus itūmīstūpa'atomaie, ki Tyre ki Sidon istssoots'īsts itsitap'po. ²² Ki sat' sit, Canaan ista'ke itsux'iu annīsts'isk issoots'istsk, ki itasaine'poattsīuaie, ki an'iu, Kīm'okit Nin'a, David okku'i! Nitūn'na eiko'ksīstutoau maka'pistaaw. ²³ Ki matsitsīstīpsattsiuatsaie. Ki otūsksīnīmatsax otsītota'akax ki otau'kōmōnikax ki an'iax Unnīstūp'skōs; nitūsksauasaine'pōūkīnan. ²⁴ Ki nokūt'anīstsiuax, nikak'itūpskoko Israeli istat'stanix emūk'ikīnaiix. ²⁵ Otsitūmitota'akaie

ki otatsim'mimmokaie, ki an'iu, Nin'a Spum'mokit! ²⁶ Ki nokut'anistsiuai, matokhsiu'ats mok'otsissi pokax otsau'osinoaii mokitup'apixisests imitax'. ²⁷ Ki (ake'ua) an'iu, E'muniu, Nin'a; ki imitax' au'attomiau pinikests innissi'ists otsin'aimoauai otsitau'yipiaie. ²⁸ Jesus itumok'anistsiuai, Ake', omuk'o kitaumai'tuksinni: Unnianistsits'tsits kitsitsi'tatopi. Ki otun'ni ikuttotoai'inai annik' itai'ksistsikumiofik. ²⁹ Ki Jesus itsit'upaatomaie annim', ki itast'toto Galilee istomuk'sikimi; ki ita'misso nitum'mo ki itau'piu annim'. ³⁰ Ki akai'tappix otsito'taakax, ki ipokom'iauax us'tsekaiix, naps'tsix, kuttai'ai'puyix, iko'muksix, ki akaiem'ix stik'ix ki Jesus okt'sists itsin'apiksistsiauax; ki ikut'tutuyiuax: ³¹ Ki konai'tappix ek'skaietukkiau, otsinno'ossauax kuttai'ai'puyix otse'puyissax, ki iko'muksix otokut'totoosax, ki us'tsekaiix otauau'okasax, ki naps'tsix otsaps'ax: ki us'tsakottsiau Israel istap'istotokii. ³² Jesus itumin'nikottsiau otuksinimats'ax, ki an'iu, nitai'kimaiau o'tappiisinna nioks'kai ksistsiku'ists nitopokau'pimokiau, ki matokoyiu'axau: ki nimat'aksistupskoauaxau otau'notssau okskakumitseni'au moksoku'i. ³³ Ki otuksinimatsax an'istsiuai Tse'ma nokitotsipinan'a ke'tani manisto'mukopiau mok'otkuisests o'tappiisinna? ³⁴ Ki Jesus anistsiuax, Tsanetso'a ke'tanists kitsinan'oauests? Ki an'iau, Ikit'sikaiu, ki unna'tosimi inuk'umix. ³⁵ Ki an'istsiuax o'tappiisinna, sok'kum mokittopasax'ax. ³⁶ Ki mat'simests ikit'sikaiests ke'tanists ki mammix', ki a'tsimoikau, ki aminotsimests, ki ikotsiuax otuksinimats'ax, ki usksinimats'ax ikotsiu'ax o'tappiisinna. ³⁷ Ki ikonau'yiau, ki ikuyi'au; ki mat'simiau pinikests itskim'iauests ikit'sikaii isksimmatuk'isokaiists itui' tsists. ³⁸ Anniks'isk au'yixk nisoyim'i omuk'sikepippix nin'ax, ki ake, ki pokai. ³⁹ Ki itsit'upskuyiu o'tappiisin'na, ki itsit'suppopiu akh'iosatsis, ki ito'to Magdala istssotsists'i.

16

¹ PHARISEES ki Saducees ipok'itotoiau ki as'saksksinnuyiauaie, ai'puinimiau mokanis'tsinnomoosax spots'im istap'stosinni. ² Nokut'anistsiuax, autukkus' si, kitan'ipuan ak'etameksistsi ku; amawk'issoksistsikuists. ³ Ki ksiskunna'tunnissi, ak'akapiksistsiku annok' ksistsikui, amawk'issoksistsikuists ki ikikin'inatsiu. Kitsiksis'tapokamotsitappiansuai! Kitokot'ainipuu assoksis'tsikuists ostokso'auests; ki kimatokot'ainipuu annists'isk ksistsiku'istsk istap'stosists. ⁴ Otsauum'itsitappiisin'na ki otau'okotaitappiisin'na ap'satsimiau apsto'sinni; ki matakotau'axau apsto'sinni; prophet Jonas otap'stosinni akokotauaie'. Ki skitsiu'ax ki itsit'tapu. ⁵ Ki otus'ksinimatsax otau'pummosau pakhts'esaisksinimiau mok'atuksau ke'tani. ⁶ Jesus itum'anistsiuax Mokok'ik ki iskskats'ik Pharisees ki Saducees istsi'koputsketatsisau. ⁷ Ki ai'sitsipsattseiau, ki an'iau, nimatotsipinan'a ke'tani, ⁸ Jesus otsinno'osax, an'istsiuax, Inuk'aumaitukkix, kumauk'sitsipsattseipuuaisks, kitsauo'tuksuai ke'tani? ⁹ Kikut'taisakiaisauokhtsimipuaa, kikuttisauusksinipuaa nisito'muksikepippix matap'pix itsisittu'ists ke'tanists, ki tsanetso'a kitots'ipuauests isksimmatuk'isokaiists? ¹⁰ Nistoyim'i omuk'sikepippix matap'pix istokitsikaists ke'tanists ki tsanetso'a kitots'ipuauests isksimmatuk'isokaiists? ¹¹ Kumauk'staiokhtsimipuaaaisks kimat'sitsipsattopuu'ats ke'tani, kok'iskskatsissuai Pharisees ki Saducees istsi'koputsketatsisau? ¹² Itum'isksinimiau matsemiu'atsax moksiskatsisaie ke'tani istsi'koputsketatsis, ki ai'semiuaxmoks'iskatsisaie

Pharisees ki Saducees ots'ksinimats'tuksuaiax. ¹³ Jesus otsito'tosi Cesarea Philippi, ai'suppoötsesattsuax otüksinimats'ax, Tsa aniu'axau matap'pi nesto'a nin'au okku'i nõk'ümsi? ¹⁴ Ki an'iau, stsik'ix John Baptist: stsik'ix, Elias: ki stsik'ix, Jeremias, ki stsik'ä prophet. ¹⁵ An'istsiuax Tsa kitak'anipuau nõk'üm-si? ¹⁶ Ki Simon Peter noküt'anistsiuaiie ksësto'äkauk Christ, Ap'istotokuä ipai'tappiiuük okku'i. ¹⁷ Jesus noküt'anistsiuaiie kitatsim'si, Simon Bar Jonas. Ik'sisakuyi ki aa'püni kimat'üsksinimatsok'astsau: nin'a spots'im kitusksinimats'ok. ¹⁸ Ki kita'atanisto, ksësto'äkauk Peter, ki am'om ok'otoküm nitak'ittokhitokoiska church; ki Hades istokh'sepistanists matakatsiu'atsaie. ¹⁹ Ki kitai'akokoto spots' im istsin'naiisinni itotai'kauaipixitükiopi; ksök'kum kitai'akomianistomopipi, spots'im ak'itomopipo; ksök' kum kitai'akomianistapotsippi spots'im ak'itapotsip. ²⁰ Itüm'anistsiuax otüksinimats'ax mökstaitinnikoösax'aie osto'i otüm'si Jesus Christ. ²¹ Annik' Jesus itaumütüp'anistsinomoyuax otüksinimats'ax manistakittappopi Jerusalem, manistaks'ipuinaistoto'awpianaie omüx'imix ki omük'atoiapiekuax ki ai'sinakix, ki manistaks'enitawpiauaie, manistaks'ipuauistotoawpiauaie nioks'kai ksistsikui. ²² Peter itümo'toyiuaie, ki aumütüp'sitsipsattsuuaie, ki an'iu, Nin'a kõkünistsip'piokosi; matakittotstsiu'ats ksësto'a. ²³ Ki itapotükau'aie, ki an'istsiuaiie Peter apüt'tokokit, Satan; kõk'kitstsskimsküki; kimatsskümau'ats Ap'istotokuä kitsksska'tüksists annom' ksökkum. ²⁴ Itümanistsiuax otüksinimats'ax Isttsi'ki matap'pi makopokiuo'össi nësto'a, ünnianist'auütsikimatsistotos, ki ünnianistto'tsis otauai'staksinni, ki ünnianistopokiuos nësto'a. ²⁵ Annök'aiakitsikömotsepiosiuok opai'tappiisinni, akatstomaie': ki annök' itai'akatstomök opai'tappiisinni, nëstoi umutak'atstomaie, ai'akokonimaie. ²⁶ Tsanetso'ä matap'pi ak'okuiistüpasokuiim'ats minan'attüssi kõnüs'ksökkum, ki atsto'si otsipai'tappiisinni? Awx'a otai'akokotawpiaie opai'tappiisinni? ²⁷ Nin'au okku'i akototo'yinaie Un'ni ots'tsapinasinni ki oto'tokatatsix akopokiuo'iax, ki kõnai'tappix manistsi'piësts otap'otüksuauësts ak'ünistokotsiuax. ²⁸ Kit au'münistopuau stsik'ix annom' itai'puyiau, matakattotsim'axau eino'sinni otsauomai'noösau nin'au okku'i otsin'aipuksipusi möks'inaiisi.

17

¹ OTAIXSIUO'ËSTS nauyi ksistsikuists Jesus mat'toyiuaax. Peter, James, ki John oskün', ki itünistüp'p'iuax spi'tummo. ² Ki otsakiainoösauaie it'oketsistümüinai; ki ostoksis'i ikkün'natsiuaiie manist'ikkünnasuyipi nato'si, ki otsistotos'ists ksix'inatsiësts manisti'ksixinat'spi ksistsikui. ³ Ki sat'sit, itsina'kuaiëmiau Moses ki Elias, ki ai'sitsipsattsuuaie. ⁴ Peter itüm'anistsiuaiie Jesus, Nin'ä, ökh'siu annom' nõk'ittaupisinan: ökh'sitükkieniki, nõkapistutsisinan annom' nioks'kai api' manists; tuks'kaii kõksinan'attosi, ki tüks'kaii Moses möksinan'attosi, ki tuks'kaii Elias mök sinanattosi. ⁵ Otsakiai'puyissi, sat'sit ikkün'aisoksistsikuyi ituyi'künakoaiu: ki sat'sit, epo'awsinni itots'tsiu assoksis' tsikui, ki an'iu, Am'o nitük'omimokos nitsekökh'simmau; okh'tok. ⁶ Ki üksinimats'ax otokh'tsisauaie itopi'iau ostokso'auësts, ki eks'kaikopumiau. ⁷ Ki Jesus ito'to, ki i tsixen'iuax, ki an'iu, Nipuauk', ki piniko'puk. ⁸ Ki ot'süpsau matsinnuyiau'axau matappix, kaks'innuyiau Jesus. ⁹ Ki nituin'moyi otsinissat'tosau, Jesus itsem'iuax, ki an'iu, Pinanis'tok matap'pi kitsinip'uauësts, Nin'au okku'i otsauomät'sipuausi

einsin'ni. ¹⁰ Ki otüs'ksinimatsax aisüppoöttesat tsiauaie, ki an'iau, mauk'auaniisksixau ai'sinakix ak'otomoto Elias? ¹¹ Ki Jesus noküt'anistsiuax, E'müniu, Elias ak'otomoto, ki akokõnau'kõmototom. ¹² Ki kitan'istopuau, Elias ük'auto, ki matsksinnuyiu'axauaie ki nitsis'tutuyiauaie manistüp'stapiau. Neto'yi akünistai'puinattsiauaie Nin'au okku'i. ¹³ Itüm'isksinimiau üksinimats'ax umutai'sitsipsi John Baptist. ¹⁴ Otsito'tosau o'tappiisin'na, nin'aii otsito'taakaie itsito'topistuksisano'piinaie, ki an'iu, ¹⁵ Nin'a kim'is noko'a; au'atusinau ki eks'ipuünüm: ai'kapitsuiopiu istsii ki ai'kapitsuiopiu okke'. ¹⁶ Ki nitsitotsip'iaiauaie kitüksinimats'ax ki matokotokuttotu yiuaxauaie. ¹⁷ Jesus itüm'äniu, o'sauomaitükkesinna ki otapok'apitappisinna! Tsanetso'a kitakopokau'pimopa? Tsanetso'a kitak'itsitattu aua? Puksipip'potokik. ¹⁸ Ki Jesus seitsip'sattsiauaie sauum'itsistaaw; ki itsüksiinai; ki annik'pokau'ikut'totoau. ¹⁹ Üksinimats'ax itüm'itotoiauaie Jesus ki an'iau, numauk'sauokotsatüppiksistünan? ²⁰ Ki Jesus an'istsiuax, Kitsauomai'tüksinni: kitau'münistopuau, kemük'enükotsissi kitaumai'tüksinni, manist'omükopi mustard itotai'süpipumauopi kitakokot'anistop am'om netum'moyi ök'ümistüpotosi omim', ki ak'itüpitsiu; ki matakittsipa kiküt'taakokotsistutsipuaii. ²¹ Am'oi ünaništap'pi matomai'süxiuats saiits'tsisiau a'tsimoiikani ki sauau'yisinni. ²² Ki otsa'kiitaupissau Galilee, Jesus an'istsiuax, Nin'au okku'i ak'okotau matap'piix: ²³ Ki aks'inittsiauaie, ki nioks'kasi ksistsiku'ists, akütsitsipua'atsau. Ki eks'kaikikinetükkiau. ²⁴ Ki otsitto'tosau Capernaum, anniks'isk au'tujixk mix'kim, itoto'iau Peter, ki an'iau, küttoimisauaiponitau'atskitsin'aim? ²⁵ An'iu, A, ki otsipis'si nap'ioyis Jesus i'tomsitsipsattsiauaie, ki an'iu Tsa kitsta'pa, Simon? Tükka' au'tuyiua mix'kim ksökkum istsin'ax? Otauüt'okosix, ki pie'tappix? ²⁶ Peter an'istsiauaie. Pie'tappix. Jesus an'istsiauaie, o'kosoauax matakotümaiponitau'atsax. ²⁷ Ki, nõkstaisau'kosatsösau is'tüpak omük'sikimi, ki sua'piksistsis amik'atsis, ki mammi kitotom'omikani mattos'; ki pakuiin'ainiki kitak'okonoau mix'kim: annök' mattos', ki ko'tsisa, kitak'siponitanuni.

18

¹ AN NIK' otüksinimats'ax itoto'iau Jesus ki an'iau, Tükka' mstüpomüksim'a spots' im istsin'naiisinni? ² Ki Jesus itsin'iköttsiauaie inük'sipoka ki itüt'sikipotoyiuax. ³ Ki an'iu, kitau'münistopuau saiasau'aitsinoeniki, ki saie'tumanistsinoeniki inük'sipokax, kimatak-sipi'puaua spots'im istsin'naiisinni. ⁴ Annök' aks'inüksipokaistutosiuök manist'inükstsimipi am'o pokai'i, itsis'tüpomüksim spots'im istinnaiisinni. ⁵ Ki annök' ak'autuyiuök tuks'kai inük'sipokaiistotosiisk, nēsto'i nitau'tok. ⁶ Ki annök'istsskim'skükiats'iuök tuks'kümi anniks'isk inük'sipokax nitau'maitokixk, ökh'siu pikiak'iokotoki kin'attossaie, ki inets'issi omük'sikimi. ⁷ Istsskim'sküksinni it'okapiu ksökkum, Istsskim'sküksists ak'itotoiaua; ki annök' nin'auök paiuk'sipipptomök istsskim'sküksinni, aks'ksinimaie maka'pi! ⁸ Ün'nikaie kotsis' ki koköt'si istsskim'skükiats'otsenikiau, köksinit'au, ki mis'tüpapiksistaiau: itökh'siu kök'kitsipissi opai' tappiisinni köks'istsekaiisi ki kök'opoköksi, kökstaitüp'apixikösi küttaiaiapunstsiasii ki kitai'akokötsists ki kitai'akötsists. ⁹ Ki koöps'pi istsskim'skükiatsotseniki, sauau'tos, ki mis'tüpapiksistsis: itökh'siu kök'kitsipissi opai'tappiisinni tuks'küm moöps'pa; kökstaitüp'apixikosi küt'taiaiapunstsiasii,

ki kitaiakoõpsix. ¹⁰ Mokõk'ik kõk'stauksistotoawsi tuks'kumã am'oksk inũks'tsimix: kitan'istopuau spots'im oto'tokatatsuauax ũks'skatsimiau Nin'a ostoks's'ae spotsim otsitau'pipi ¹¹ Nĩn'au okkui ito'to mõktsikõmotse'piõsaie annõk' at'stauõk. ¹² Tsa kitũs'tapuau? Nin'an minan'attũssi kepĩp'pi emũk'ikinax ki tuks'kũmi itũn's'tapu, kũttomisauũsskĩtsĩmiu'axau piksĩp'pi piksi'koputsi, ki kũttomisauaitappo'ats netum'moĩsts, ki kũttomisauapsũmmiuats annõk' nittũppu'õk? ¹³ Ki ikũm'okonoõssaie, kitau'mũnistopuau manĩtse'tametũkkipiix piksĩp'pi piksi'koputsi otsaiĩs'tapusax itsĩs'tũpskaietametũkkiu annõk' ikon'ĩmauõk. ¹⁴ Neto'i omatsitsitanats Kin'ã spots'im tuks'kũmi anniks'isk inũx'tsimixk mõk'saiinakuaiĩssau. ¹⁵ Stsik'i, kumu'pappiipi sauo'kõmotsistototseniki, matan'ĩstsĩs otsauo'kõmotsitappiĩsĩni, ksẽsto'a ki osto'i namĩs tsitappiik; okh'totseniki kitse'motsau kumu'pappiipi. ¹⁶ Ki saiiokh'totseniki, tuks'kũm tsõktau na'tokumix pokitappomĩsau, kõnai'poawsĩsts mõks'eikosau, otokh'tĩsau natsitappix, tsoktau nioks'kaitappix. ¹⁷ Ki saoukli'toũsax, anĩstsĩs'church: ki saouõkh'tsĩssi church, ũnnianists'is sai'etũkkiuã ki publican. ¹⁸ Kitau'mũnistopuau, kitsit'aiipipi ksõk'kum, akitaiipip spots'im: ki kitsitapotsippi ksõkkum, akũtsitapotsip spots'im. ¹⁹ Kimat'anĩstopuau, netum'anĩtsitsitainoainiki kitak'aukõmõnisuai, Nin'a spots'im aks'ĩstutomoyiuxaie. ²⁰ Natokũmi tsoktau nioks'kũmi nitsĩn'ikõsim itsitomo'oaupi nĩt'sitaitũtsikiaupi. ²¹ Peter itũmitotoaie, ki an'ĩstsuaie, Tsanetso'awtau numu'pappiipa nõksaumitsĩstutuyĩssi, ki nõks'ksĩnnoõssi? Akokitsikaiasts? ²² Jesus an'ĩstsuaie, Kimatanĩstopa ikĩt'sikaiẽsts, ikitsikippuiẽsts ikĩt'sikaiẽsts. ²³ Spots'im ĩstsĩn'naiĩsĩni nitum'anĩstsiu omũx'ĩna annõk' ak'okõkitsĩmaiauõk otsitappim'ix. ²⁴ Ki otau'mũtũpũkstũkkisi tuks'kũm ot'sittotsippotokaie, ke'pi omũk'sikepĩppoyi mix'kimix otai'akokotopixaie. ²⁵ Otsai'ĩtstsĩssi mõkokotõsai'e, Otsĩn'aim an'ĩĩnaie mõk'apikosaie, ki otokem'an ki o'kosix ki otokõnai'naniĩsts, ki mõkotoku'yĩsax mĩx'kimix. ²⁶ Otsitappimi itopĩstuksĩsano'piĩnaie ki atsĩmmĩmmi'ĩnaie ki an'ĩĩnaie Nin'a, pinane'tũkkit ki kitaksũpanĩs'tsokoto. ²⁷ Ki annõk' matap'piuõk otsĩn'aim kaiĩm'iuaiie ki paio'toyiuaie ki ũnnim iks'ksĩnnuyiuaie. ²⁸ Ki neto'õk matap'piuõk sũx'iu, ki tukskũm'i otopok'apotũkkimix ikon'oyiuaie otai'akokok'isk kepĩp'pii a'pũnasainix; ki een'iuaiie, ki paiu'tsĩniuaie ki an'iu, Ponitat' kitai'akokokipix. ²⁹ Ki otopokapotũkkim'i itopĩstuksĩsanopiĩnaie, ki aukõm'õnĩstsuaie, ki an'iu, pinane'tũkkit ki kitaksũpanĩstsokoto. ³⁰ Ki matõkhsitũkkiu'ats; ki itappo' ki itsipsts'tapĩksĩstsuaie itai'okiakiopi, otsauomaisũpanĩstsiponitasaie mõkstaisũksaie. ³¹ Otopok'apotũkkimix otsĩnĩs'sax eks'kaĩkikĩnõtũkkiau, ki ito'toiau, ki otsĩn'aimoauai aiĩtsĩnikuyiauẽsts. ³² Ki otsĩn'aim otsĩn'nikõttossaie, an'ĩstsuaie, Sauum'itapotũkkiuã, kitai'akokokipix kitsĩn'omokitan'ikiipi: ³³ Kanĩs'tsikĩmopi kumauk'sauanĩtsikĩmaĩsks kitopokap'otũkkimokã? ³⁴ Ki otsĩn'aim ĩtse'tũkki'ĩnai, ki itsitũpumũts'kaiuaie pu'ĩnaitappix otsauomai'sũppiponitassaie. ³⁵ Neto'i Nin'a spots'im kitak'anĩstotokoau saiiĩn'ĩminoainiki ku'sskẽtsipõpuauẽsts kumut'aukĩmaupuai kumu'pappiipix.

19

¹ KI Jesus annists'isk epo'awsĩsts otaiksiu'attosẽsts Galilee itsĩstũpa'atomaie. Ki Judæa itssoots'ists, Jordan mĩs'taputsim, itoto': ² Ki akai'tappix ipokiuo'iauaie; ki annim' ikut'totoyiuax.

3 Pharisees itoto'iauaie, ki as'saksksinnuyiauaie ki an'istsiauaie, ökh'siu'ats nïn'au kõnai' nükünistapists mök'anistüpskoösaie otokem'an? 4 Ki noküt'anist'siuax kikütanistop'ats sinak'sin, annök istsitsap'istutuyiuökax ap'istutuyiuax nïn'au ki ake'u. 5 Ün'nikaie nïn'au itai'akskitsiu ax un'ni ki oksis'tsi, ki ai'akükömmiu otokem'an: ki akitum'anistoksisakumiau. 6 Ün'nikaie matsistoküm'axau, itse'tumanistoksisakumiau. Ap'istotokiua otsipo'totopists, pinits'tsis matap'pi mökai'aketotosests. 7 An'istsiauaie, niauk'anii Moses ök'okotösi sinak'sin, ki ök'ünistüpskoawsi? 8 An'istsiuax Moses, kumut'sipotomokoau kitse'usskëttsipöppisui, kökotünistüp'skoössuai kotokem'anoauax; ki istsitsi'i matütünistsiu'ats. 9 Ki kitanistopuau annök' akünistüp'skuyiuök otokem'an, sauau'ökotasaie, ki otai'kaokemaitaii stsik'i itau'ökotau: ki annök' ikem'attauök itüp'skoauök, itau'ökotau. 10 Otüs ksänimatsax anist'siauaie Ün'nianists'issau nin'au ki otokem'an, matökhsiu'ats mök'okemsi. 11 Ki an'istsiuax kõnai'tappix matokot'otsimaxaie annik' epo'awsinik, anniks'isk iko'taxk nittsimiauaie. 12 Ittsi'i iuai'itax itsipo'kaiiau; ki stsik'ix matappix iuai'itsiauaie, ki stsik'ix iuai'itastotosiau, Spots' im istsinnaisinni umut'uaiitastotospiau. Annök' ikot'totsimök ün'nianistots'isaie. 13 Inük'sipokax itotsipotoaii mökittokhitsikins'tsaksax, ki mökitatsimoiikasi: ki üksänimats'ax an'istsiauaie unnai'e. 14 Ki Jesus an'iu, Pokitsim'mokau inük'sipokax ki pinanis'tokau nökstai'puksipaaissau. Ün'nianistaps'iau spots' im istsin'naiisinni. 15 Ki itokhitsikins'tsakiuax, ki itsis'tüpaatomaie. 16 Ki, süppit, tuks'kümi itsitotoiinaie ki an'iu, Ökhsin'ai, tsanistap'iaua nökökhsistutsipi, nökkuanan'si üsk'sipaitappiisinni? 17 Ki an'istsiauaie, Kumauk'ainikük'iks ökh'si? Matütsitstipa ökhsi, nitüks'küm, Ap'istotokiua, itökh'siu: makitsipim'eniki opai'tappiisinni, sat'sitests ökök'itsimanists. 18 An'istsiauaie Tsistsimä? Jesus an'iu, kimataksenik'ipa, kimatakau'ökotapa, kimataksikömos'pa, kimatakitüp'saiepitspa. 19 Ükomim'misau kin'a ki kiksist'a; ki, kitak'anistükömmiau kitopokau'pimau kanistük'omimmospi. 20 Man'iköppi an'istsiauaie. Nitökönüs' satsipiau am'ostsk nitsök'umapiisi. Tsanistap'iaua niküt'tomüssatsipi? 21 Jesus an'istsiauaie maksüpanis'tsiminiki matap'iköttoat kitsinan'ipi ki ko'tsisau kim'atapsix, ki kitak'okuinani treasure spots'im: ki puk'siput, pokiuot' nesto'a. 22 Ki man'iköppi otokh'tsim'si annik' epo'awsinik, itsikikün'iistapu: tük'ka ek'akauoi otsinan'ists. 23 Jesus itüm'anist'siuax otüksänimats'ax, kitau'münistopuau, ako'tsapsiuä ak'skotoitsipim spots'im istsin'naiisinni. 24 Ki kimat'anistopuau aks'istüpiksistspapiu'camel mökotsisüppöksüx atünau'ksis istakün'ikai, ki mataksiksistspapiu'ats ako'tsapsiuä mök'itsipissi spots'im istsin'naiisinni. 25 Otüksänimatsax otokh'tsimsax ek'skaietükkiau, ki an'iau, Tükka' akokotsikömotse'piau? 26 Ki Jesus üs'sümmiuax, ki an'istsiuax matap'pix matokotsistutsim'axau; Ap'istotokiua ikotokön'apistutsimests. 27 Peter itüm'anist'siauaie, sat' sit, nitökönüsskipinan ki nitopokiuo'pīnan ksestu'a. Tsa nitakanistokuinan'ipīnan? 28 Ki Jesus an'istsiuax, kitau'münistopuau, ksestu'au kitopokiuo'puau nesto'a, Nīn'au okkui otak'ittokhittaupissi ots'tsapinaiso'pötsis, ksestu'au kitak'ittokh ittau pipuau na'tsikoputtuyists asso'pötsists kökitokök'itsimattosau Israel istsistsikoputsix matap'pix. 29 Ki anniks'isk skim'ixk oko'auests, ki anniks'isk skits' ixk umu'pappiipuauax ki ot'akemoauax ki un'ouauax, ki oksist'ouauax ki otkem'anoauax ki o'kosoauax, kiotsin'simmanoauax, nesto'i itskim'

iauešts, kepīp'pi ak'okuyiau, ki akokuinan'attomiau ūsk'sipaitappiisīnni.
³⁰ Ki akai'tappix matom'six ak'sakoīssiau, ki sako'issix ak'otomsiau.

20

¹ SPOTS' IM īstsīn'naiisīnni netoi'nitsiu nīn'au, nap'ioyīs īstsīn'aim, annōk kōk'kōnisuxiuōk mōk'anīstosi ap'autūkkix, mōkapotomoyīsax otsīn'sīmman. ² Ki ōkh'situkkisax mōkokuyīsax tuks'kai ksīstsikui tūks'kūmi apūn'asaini itūp'skuyuiax otsīn'sīmmani. ³ Ki nioks'kaii itai'ksīstsikumioipi mat'suxiu, ki stsik'ix nan'nuyiuax nam'itai'puyiax itau'pumopi, ⁴ Ki an'īstsiuax nokōt'sitappoak īnsīm'man, ki mokōm'otsīssi kitak'okotopuau, ki itappo'iau, ⁵ Nau'yi itai'ksīstsikumioipi, ki piksu'yi itai'ksīstikumioipi, mat'sūxiu, ki netoi' mat'anīstsiu. ⁶ Ki nitsiko'puttuyi itai'ksīstsikumioipi, itsūx'iu ki ikon'oyiuax stsīk'ix nam'itai'puyix, ki an'īstsiuax konai'ksīstsikuyi kumaukai'amitai'puišks annom'? ⁷ An'īstsiuaie mats'itstipa matap'pi nōk' anikīnan. An'īstsiuax, Nokōt'sitappoak īnsīm'man; ki mokōm'otsīssi kitak'okuinanipuau. ⁸ Ki autūkkus'si, īnsīm'man īstsīn'aim an'īstsiuaie otap'otomoki, ninikōt'sīsau ap'autūkkix, ki ko'tsīsau saiak'inosattaupiau, matom'okotsīsau sako'issix, ki tūm'okotsīsau matom'six. ⁹ Ki īstoto'sau nitsiko'puttuyi itai'ksīstsikumioipi itaumūtūp'apotūkkix, kōnai'īnax ikōno'kuyiau apūn'asaini. ¹⁰ Ki matom'six īsto'sau, ūs'taiiau mōkoku'yīsauaie stsīk'i; ki ikōno'kuyiau apūn'asaini. ¹¹ Ki otoku'yīsauaie, itūpaukape'poawtsiuaie nap'ioyīs īstōkhsīn'ai, ¹² Ki an' iau, anniks'isk sako'isixk nituk'skau itai'ksīstsikumioipi itapotūkkiau, ki kanīstokotaiiau kanīst'okokipīnan ki ksīstsiku'i īstīksīs'tutsīssīnni nitap'autūkkipīnan. ¹³ Ki an'īstsiuaie tūks'kūmi, Napi'a, kimat'omaikīmatsīstotopa: kikūt'tomaiōkhsitūkkipa tūks'kūmi apūn'asaini? ¹⁴ Matsit' kitsinan' ki mīs'taput; nitak'anīstokotau am'o sako'issiu kanīst'okotopi. ¹⁵ Kūttomōkhsiuats nitsinan' nanīstsitsitapi nōk'anīstutsīssi? Kūtaukapiu'ats koōps'pi, mōk'ōkhsīssi nitsinan'? ¹⁶ Ki sako'issix akotom'siau, ki matom'six ak'sakoīssiau; tūkka akaiēm'ix nī'nikōttaiau, ki un'natosīmīx mat'toaiiau. ¹⁷ Ki Jesus otsitūpamīssosi Jerusalem, na'tsikoputtsix otūs'ksīnīmatsax itūnīstūpīp'iikax, ki an'īstsiuax, ¹⁸ Sat' sit aitūpamīssau'op Jerusalem, ki nīn'au okku'i akitūpomūts'kau omūk'atōiapiekuax ki ai'sīnakix, ki akūnīstokōkitsīmūt'tsiiauaie mōks'eīnsaie. ¹⁹ Ki akūtsitūp'omūtskau Gentiles mōkitapapīstotoōssauaie, ki mōkitstīpīs'ossauaie, ki mōkauai'stōsuaie; otsoks'kaiksīstsikusi ak'ūtsīpuau. ²⁰ Zebedee oku'ix oksīs'toauai ipok'ītotomiauax oku'ix, ki atsīmīm'miauaie, ki au'kōmōnīstsiuaie tūks'kaii. ²¹ Ki an'īstsiuaie, Tsa kanīstsitsitapa? An'īstsiu aie. Anit am'ox nitai'akokosīx mōkittaupīsau kitsīn'naiisīnni, tūks'kūma netots'i, ki tūks'kūma e'aksīsauotsi. ²² Jesus an'iu, kimatsksīnip'uaua kitau'kōmōnikīpuai, Kikūtaiakokotsīmīpuau annōk' kos'ōk nimutai'aksīmīpūk? Kikūtaiakokotūstapīnūkipuau ūsta'pīnūksīnni nimutai'akūstapīnūkiipi? An'īstsiuaie, nītokot'ūnīstspīnan. ²³ An'īstsiuax kitak'ūtsīmīpuau no'kosā, ki kitak'ūstapīnūkipuau ūsta'pīnūksīnni nimut'akūstapīnūkiipi; ki nīmatsinanēstsau kōkokotosuai kōkittaupīsuai netots'i ki e'aksīsauotsi nesto'a, ki anniks'isk matap'pixk Nin'a ūk'aisūppūtsīstotomoyiuax, otaksinan'oaiau. ²⁴ Ke' pix otokh'tsīmsau īstīmmīm'miauaax na'tsitappix ipapīmmotseiix. ²⁵ Ki Jesus ninikōt'siuax, ki an'īstsiuax, kits'ksīnīpuau Gentiles otsīn'aimoauax otain'aiīskotokoaiiauax ki anniks'isk omūx'īnaxk nokōtai'naiīskotokoaiiauax. ²⁶ Ki mataketūmanīstsiu'ā ksēsto'au:

Aumaitükkienoainiki, saietükkienoeniki itsistuts'ipi omüx'inistsisi kimataksikaksistutsipa, ki noküt'anistominoainiki am'o nitum'moi, ünistüp'itsit, ki ünistüp'apiksistükkit omük'sikimi; ak'ünistutsip.

²² Kitak'omianistau'kõmonipuai a'tsimoikainoeniki aumai'tükkienoeniki, kitak'okoksuai. ²³ Ki otsitsipis'si nato'i'apioyis, omükatoiapiekuax ki matappix ot'omüximoauax otüs'ksinimatstüksi ito'toiauaie, ki an'iau, Tsanistapotümapsin'na kumut'anistutsipiau am'ostsk? Tükka' kit'okokaii am'ok otümapsinnik? ²⁴ Ki Jesus an'istsiuax kitak'oksüppoõtsesattopuau tuks'kaii anik'ienoainiki kitak'õtanistopuau otümap'sinni numut'auanistutsipi am'ostsk. ²⁵ John otüs'tapinüksinni, Tsema itotstsiu'ats? Spots'im, ki matap'pi? Ki ai'sitsipsattseiau, ki an'iau, mak'aninaniki spots' im; nitak'anikinan, kumauk'stauaumaitoauaiïksix? ²⁶ Ki mak'aninaniki ma tap' pi, nitstünnauünaniau matap'pix; tük'ka ikõn'auaniau John mõkoprophetsi. ²⁷ Ki anistsiauaie Jesus, ki an'iau, Nimatokot'anipinan. Ki an'istsiuax, kimatokot'anistopuau otümap'sinni nimut'auanistutsipiau am'ostsk. ²⁸ Ki Tsa kit'stapuau? Tuks'kümi matap'pi, na'toküm o'kosix; Ki matom'sii itoto'aie, ki an'iu, noko'ä, matap'otük kit annok' ksistsiku'i nitsin'simman. ²⁹ An'iu Nimat'akittappopa: ki itsako'isauaitsitau ki itsitap'po. ³⁰ Ki matstsik'i itoto'aie ki mat'anistsiauaie. Ki an'iu nitak'ittappo, nin'ä; ki matsitappo'atsaie. ³¹ Tüma' amoxi üs'satsima un'ni otsitsi'taniaie? An'istsiauaie, Matom'siuä. Jesus an'istsiuax, kitau'münistopuau kitsauomai'pisuai Apistotokiüa istsin'naiisinni publicanix ki mats'akex ai'aksipimiau. ³² Tük'ka John kitsitota'akuau mokom'otsitappiisinni istokh'sokui, ki kimataumaitoauau'ats: ki publicanix ki mats'akex au'maituyiauaie: ki ksësto'au kitsinis'uai kimatsakoisauaitsitapuaua kõkaumai'toausuai. ³³ Okh'tsik stsik'i parable, ittsiu' tuks'kümi nin'au, nap'ioyis istsin'aim, itsüppipumattomaie insim'man min'istsix, ki itsistse'piskünattomaie, ki itatun'iakiu itsin'iokkeïmskaupi, ki spiap'ioyis itap'istutsimaie, ki itök'kumatokuyiuax ai'insimax ki itsi'pio: ³⁴ Ki otas'tsissi min'ists otai'akitsetspiësts itüp'skuyiuax otap'otomokix aiinsimax mõk'okuyissi istsin'ists. ³⁵ Ki ai'insimax mat'tuyiuax otap'otomok-ix, ki tuks'kümi, itauaiak'iauaie, ki stsik'i initsi'auaie, ki stsik'i okotokix itau'aiakiauaie. ³⁶ Ki mats'itüpskuyiuax stsik'ix otapotomokix: ki netoi' an'istutuyiauaax. ³⁷ Ki sako'okhtsim, itüp'skuyiu okku'i, ki aniu, ak'atsimmimmiau noko'a, ³⁸ Ki ai'insimax otsinno'össau okku'i an'istseiau Am'o otak'sinan; ki, öks'enitai, ki nõksinan'atopinaniau otsinan. ³⁹ Ki een'iauaie, ki itsai'tüpiksistsiauaie insim'man, ki initsi'auaie. ⁴⁰ Oto'si insim'man istsin'aim, Tsa' akanistutuyia'atsax anniks'isk ai'insimaxk? ⁴¹ Anistsiauaie, ak'saiinaknaiatsistutuyiuax anniks'isk sauum'itsitappixk, ki ai'akökkumatuyiuax otsin'simman stsik'ix ai'insimax, anniks'isk aiakokotsiauaie istsin'ists aits'isau. ⁴² Jesus an'istsiuax, kiküttomaisauanistopuaiïksix natois'inaksists, Ok'otoki, annök itsis'tüpapiksistauük aiokotoksapiokoïskaiiau, netoi'nitsiu koke'i istotom'okotok; am'ok Nin'a ot'apistutüksinni ki skaie'tsip noõps'pīnanists? ⁴³ Ün'nikaie kumut'anistopuau Spots'im istsin'naiisinni ak'otsip ksësto'au ki ak'okotau noke'tappix, anniks'isk aks'inasiïxk. ⁴⁴ Ki annök' ai'akittutütsinnissiuük annök' ok'otoki, aksi'ksisiu, ki annök' matap'iuök ai'akittutütsinnissiuük okotoki aksipin'iau. ⁴⁵ Ki omük'atoiapiekuax ki Pharisees otokh'tsimsau parables, isksinim'iau osto'auai umutai'puyisaie. ⁴⁶ Ki otap'sümmösax mõk'sixenösax, üs'stünnyiauaax akai'tappix, tük'ka ü, 'taiau mõk'siprophetsi.

22

¹ KI Jesus mat'anistsiuax parables, ki an'iu, ² Spots'im
istsin'naiisinni netoi'nitsiu tuks'kümi omüx'inau, okuyi otokem'si.
³ Ki itüp'skuyiuax otap'otomokix moksīnikōttosaxax anniks'isk
otüm'axk: ki matüskak'sipuksipuax. ⁴ Ki mats'itüpskuyiuax stsik'ix
otap'otomokix, ki an'istsiuax anistok'au anniks'isk üm'axk, Sat'sik,
nikaw'apastutsip nitso'össin: nitap'otskīnamix ki nitunīstakhtsimix
ükainitaiu ük'okōnaiksīstsiiau: Puksipa'atok okem'sinni. ⁵ Ki
ap'etsīmiauaie, ki oksoku'ouēsts itappoiu, tuks'kümi otsin'simman,
stsik'i otsit'aumütskotükkipi: ⁶ Ki stsik'ix mat'tuyiuax otap'otomokix, ki
au'ksīstutuyiuax, ki initsiu'ax. ⁷ Ki omüx'ina otokh'tsīmsi, itsīs'tsetükkii:
ki itüp'skuyiuax otseēn'akemix, ki itsaiīnakuaiīstutuyiuax anniks'isk
inik'ixk, ki itsin'sīmaie otakap'ioyimoauaie. ⁸ Itüm'anistsiuax
otap'otomokix, ük'aiksīstsiu mak'okemsinni, ki anniks'isk üm'axk
matsipumapsiu'ax, ⁹ Itap'poak moksoku'ists ki kīt'okōnaukonoaxk
üm'mokau mak'okemsinni. ¹⁰ Ki anniks'isk apotükkixk itsitap'poiou
moksoku'ists, ki ikōnau'moipiauax ot'okōnokonoauax makap'six ki
ōkh'six: ki itsüpanīs'tsīmiau üm'max. ¹¹ Ki omüx'ina otsipīs'si
möks'īnnoössax ümmax, nan'nuyiuaie nīn'aii ikem'sinni istsiso'kōsīmi,
mat'süpskōsattomaie; ¹² Ki an'istsiuaie, Napi'a, Tsa kanīs'tsipipa
kitsauomai'süpskōsattosi ikem'sinni istsiso'kōsīmi? Ki matsepuyiu'ats.
¹³ Omüx'ina itüm'anistsiuax otap'otomokix is'ksipīstok otsīsts' ki
okōt'sīsts, ki is'tüppīppis, ki satüp'iksīstsis ski'natsi; ak'itstsiu asain'sinni,
ki papüx'ekīnikani. ¹⁴ Akai'tappix nanikōttaiau: un'natosīmix mat'toaiu.
¹⁵ Itümīs'tapuiau Pharisees, ki itauüt'ünīstsiiau mökītokonīmōsuaie
ote'poawsīstsaie. ¹⁶ Ki ipokitüp'skuyiauax otüsksinīmatsauauax
ki Herodians, ki an'istsiuaie, Nin'a, nīts'ksīnipīnan kitau'mūni ki
kitau'mūnīsksinīmatstükki Ap'īstotokiua oksoku'i, ki kimatsümman'ax
matap'pix: tük'ka, kimatsatsipats manistüp'apitappīpiu. ¹⁷ Anik'īnan,
Tsa kit'stapa? Ökh'siuats mök'otsiponitasi Cæsar, tsōktau
mat'ōksiuats? ¹⁸ Ki Jesus nan'īmaie otsau'okōmotsitappīisuai, ki
an'iu kumauk'saksksīnokipuauiists kitsiksīs'tapokōmotsitappīiansuai?
¹⁹ Ünīs'tsinūmmokīk mixkīm, kumut'siponitapi. Ki ito'tsīpotuyiuaie
nitai'pūnasainiini. ²⁰ Ki an'istsiuax, tükka' am'o ostoksis'ā, ki tükka'
osīnaksin'ats? ²¹ An'istsiuaie, Cæsar otsinan'. Itüm'anistsiuax kotok'
Cesar otsinan'ists, ki Ap'īstotokiua kotok' otsinan'ists. ²² Otokh'tsīmsau
annīsts'isk epo'awsīstsk itskai'etükkiau, ki itskīt'siuaie, ki oksoku'auai
itappo'iau. ²³ Neto'ik ksīstsiiku'ik, Saducees, anniks'isk an'iisk
matsitstipats matsipuu'osīnni itoto'iauaie, ki ai'süppoōtsesattsīuaie,
²⁴ Ki an'iau, Nin'a, Moses itūni'u enīs'si nīn'au, ki saiitstsiissi pokax,
oskūn' akokem'atstī'naii otokem'an, ki ak'ksīstauüttoṃuyiuaie us'ī
pōkax'. ²⁵ Annok' ikit'sikūmiau umu'pappīipix; ki matom'si otokem'attosi,
its en'iu, ki otsai'itstsiissi o'kosix itskīt'siuaie otokem'an oskūn'
mök'okemattosaie: ²⁶ Neto'initsiu oskūni enīs'aie, ki omat'oskūni ki
ikit'sikūmiau ikōnen'iau. ²⁷ Ki itsako'ieniu ake'u. ²⁸ Matsipuu'osīnni
tükka' otakokeman'atsaie, ikīt'sikūmīx? Tük'ka ikōnau'tuyiuaie. ²⁹ Jesus
an'istsiuax. Kitai'patsīstutsipuu kimatsksīnipuuēsts natoī'sīnaksīsts
ki ototūmap'sīnni Ap'īstotokiua. ³⁰ Matsipuu'sax matokemiu'axau
matapikau'axau. Netoī'nitsiau Ap'īstotokiua otatsīm'otokatatsix Spots'im.
³¹ Annik' matsipuu'awsīnnīk kikūttomisauanīstop'ats annik' kitan'iipik
Ap'īstotokiua. ³² Nēsto'akauk Abraham otsinan Ap'īstotokiua ki Isaac

otsinan' Ap'istotokiuä, ki Jacob otsinan' Ap'istotokiuä Ap'istotokiuä enix' matsinan'oauats, sa'kiatappiix otsinan'oauax Ap'istotokiuä. ³³ Ki akai'tappiix otokh'tsimsau skai'etsimiau otüksinimats'tüksinni. ³⁴ Ki Pharisees otokh'tsimsau ot'omaupütsössax Saducees, itauütomoi'piotseiau. ³⁵ Ki tuks'kümi, lawyer, ai'süppoöttsesattsuaie, ki as'aksksinnuyiuaie, ki an'iu, ³⁶ Nia'a, tse'a omük'o okök'itsimani istse'poawsists? ³⁷ Jesus an'istsuaie, Kitak'ükomimmau, Nin'a Ap'istotokiuä kitokönai'uskëttsipöppi, kitokönai'staaw, ki kitokönai'tsitani. ³⁸ Am'oi matom'iu ki omük'o epo'awsinni. ³⁹ Ki pok'iotomi netoi'nitsiu, Kitak'ünistükomimmau kitopokau'pimok kanistük'omimmosp. ⁴⁰ Annists'isk na'tokaistsk epo'awsists, ikönaukökitsimanists ki prophetix otan'ipists ikön'itaitsiiests. ⁴¹ Otsakiaumoi'piotseisau Pharisees, Jesus süppo'öttsesattsuax, ⁴² Ki an'iu, Tsa kitstatau'ats Christ? Tukka' oko'atsaie? An'istsiauaie David okoai'e. ⁴³ An'istsuax, David umut'ainistainiköttaupiaie Nin'ä, otanipi, ⁴⁴ Ap'istotokiuä an'istsuaie nin'a, netots'i tüpo'piit, nökö'ünistutoösau kikatun'ix kitsitautütsekau'pipi? ⁴⁵ David niniköt'tüssi Nin'a, Tsa otak'anistoko'atsaie? ⁴⁶ Ki matap'pi matsitstipa mök'okotsitsipsättosi tuks'kai epo'awsinni, ki annik' ksistsiku'ik matap'pi matokot'sakosüppoöttsesattau.

23

¹ JESUS itüm'sitsipsiuax akai'tappix ki otüksinimats'ax, ² Ki an'iu, Ai'sinakix ki Pharisees, Moses otsiso'pötsisaie itau'piau: ³ Ünnikaie kitomian'istaniipuai sat'sik ki nistutsik'. Ki manists'stutsipiau, pinan is'tutsik: tük'ka itan'iau, ki matsistutükkiu'axau. ⁴ Issoksis'tsists itau'monimiauests soku'ests mökopa'tosau ki matap'pix otsistsoauests itotom'iauests; ki osto'auai matakotsistüpakiotsim'axauests tuks'kümi okit'suauax. ⁵ Otokönap'otüksuauests itsistuts'imiauests möksinnu'yisau matap'pix: itopüx'istutsimiauests phylacteries, ki itomüx'istutsimests otsaieno'tüksuauests, ⁶ Ki ükome'tsimiauests oye'tanists istotom'iapioyists, ki natoi'apioyists istotom'isopötsists. ⁷ Ki otsitau'pisau itau'pumaupi aiksemattsini'otseisinni, ki möks'niköttosau, Rabbi, Rabbi. ⁸ Pinis'tsinikükik Rabbi: tuks'küma kitsin'aimoauä, Christ: ki ksësto'au kitokönaix'okoauax. ⁹ Ki Pini'niköttok matap'pi, annom' ksök'kum, kün'a; tuks'küma kün'oaua annök' spots'im itau'piuök. ¹⁰ Ki pinitsin'ikükik Nin'ax: tuks'küma kitsin'aimoaua, Christ. ¹¹ Annök' omüx'imök ksësto'au, kitak'apotomokoau. ¹² Annök' ak'omuxistutosiuök, aks'inüxistutoau; ki annök' aksinüx'istutosiuök, ak'omüxistutoau. ¹³ Kitaks'ksinipuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Kitsitaiok'iauaiau matap'pix Spots'im istsin'naiisinni: ksësto'au kimatsitaipipuu'ats, ki aiaksipimix kimats'epokkitsetomauaxau mök'itsipisau. ¹⁴ Kitaks'ksinipuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Nam'akex oko'auests kitau'atopuaiau, ki kitaisümiksistapatsimoiikapuu: mis'tüpkapii kitakoku'yisui. ¹⁵ Kitaks'ksinipuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai kitotka'atau ksök'kum ki omük'sikimi kök'itokonoösi tuks'küma matap'iuä mökitanis'tsitsitasi kanistsitsi'tawpi kitaumaitu'yissi, kanistüm'ipuai ksësto'au Hell oku'yix kitak'anistsistokiaiistutoauau. ¹⁶ Kitaks'ksinipuu maka'pi ksësto'au kitsaps'tsiotüpünükipuu, kitan'ipuu annök' akitup'ütäuünüök

omük'atoiapioyis matsikiu'ats, ki annök' akitüp'ütäuünüoök omük'atoiapioyis isto'tokuiixkim, aks'istutsimaie! ¹⁷ Kitüt'tsapspuau, kitsaps'tsiipuu: Tsima' omük'o. Otoku'iixkim, ki omük'atoiapioyis annik' itatsim'mimmiik otoku'iixkim. ¹⁸ Ki annök' akitüp'ütäuünüoök altar, matsikiu'ats; ki annök' akitüp'ütäuünüoök kotük'sinni altar itokhits'tsipi, ai'aksistutsimaie. ¹⁹ Kitüt'tsapspuau, kitsaps'tsiipuu Tsima' omük'o, kotük'sinni, ki altar annök' itatsim'etsimök kotük'sinni? ²⁰ Annök' aiakitüp'ütäuünüoök altar, itup'ütäuünü altar ki mian'isttokhittsiii. ²¹ Ki annök' aiakitüp'ütäuünüoök omük'atoiapioyis, itüp'ütäuünü omük'atoiapioyis ki annök' iko'attomök. ²² Ki annök' aiakitüp'ütäuünüoök spots' im, itüp'ütäuünü Ap'istotokuia otspiso'pötsis ki annök' itokhittaupiuök. ²³ Kitaks'ksinipuau makapi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Kitai'ponitasuai mint ki anise ki cummin, ki issoku'ists kimatsatsipuuëstsau, okök'itsimanists, kim'apiisinni ki aumai'tüksinni: am'osts ökh'si kök'satsösuaiau; ki mat'ökhsiuats kök staiistutsissuai stsik'ists. ²⁴ Kits' apstiotüp'nükipuu, kitai'sooutsauau inüx'soïksissi, ki kitait'ssttauau camel: ²⁵ Kitaks'ksinipuau maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Kös'ä ki saiëtso'kosi sauauts'i kitüs'siipuaiau, ki pïstots'im itui'tsiau minik'otüksinni ki auüt'tseisinni. ²⁶ Kitsaps'tsii Pharisee, matom'siitau pïstots'im kos'ä ki saiëtso'kosa mök'ütsitsiksixissi sauauts'i, ²⁷ Kitsaks'ksinipuau maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisee kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Ksikoken'imanists kine'tümanistspuau ai'ökhsinipiau sauauts'istsi, ki pïstots' im itui'tsiau enix' okin'ouësts ki makap'ists. ²⁸ Netoi'nitsiii ksësto'au kïto'kömotsitappiinipuau matap'pi, ki pïstots'im kitotuitskitsipuai ksïs'tapokömotsitappiisinni ki sauum'itsitappiisinni. ²⁹ Kitaks'ksinipuau maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Kitap'istutsipuaiau prophetix otoken'imanoauësts, ki kita'nütsistutsipuaiau moköm'otsitappix otoken'imanoauësts, ³⁰ Ki kitanipuau nitsa'kïaitappiipïnanopi nïn'anix otsa'kïaitappiisau nïs'tasauopoksïstokemaumünanopiau prophetix otsa'apünoauësts. ³¹ Ün'nikaie kit'auütanipuau, ksësto'auükauk anniks'isk matap'pix initsix' prophetsix o'kosoauax. ³² Tu'itok kïn'ouax otsauum'itsitappiisauësts. ³³ Pitseksïnax, opïx'exïnasïnna, Tsa'a kitakanïstupïs'tapixsattopats Hell istokök'itsimani? ³⁴ Ün'nikaie, sat'sïk kitakittüp'skoaiu ksësto'au prophetix, ki mokök'ietappix ki ai'sinakix: ki stsïk'ïx kitax'enitauaiu ki kitiikau'aistauaiu; ki stsïk'ïx kitakitsipstüstsipïs'auaiu kitatoi'apioyimoauests, ki kitak'auksïstutuauiu amian'ïstakap'ioyïsts otai'akitsipïsau: ³⁵ Mökïttokh'ittaitsïssi ksësto'au kõnau'kömotsitappiaapüni ksök'kum itsai'kïmskaii. Abel moköm'otsitappiüä otsa'apün itüpots'tsiuaie Zacharias, Barachias okku'i otsa'apüniaie annök', kitsitsenitauauök itüt'sikatsi omük'atoiapioyis ki altar. ³⁶ Kitau'münïstopuu kõnai'sïstskä aunok' o'tappiisïnna akïtotu'iësts. ³⁷ Jerusalem, Jerusalem ksësto'auä kitai'nitauaie prophetix, ki anniks'isk itüp'skuaxk ksësto'auä ok'otokïx kumutauauaiak'iauaiu, nõkstanïstikapumoi'piauopi ko'kosoauax nipuu'ä manïstau'moipiopi o'kosïx ki kimat'ökhsitsipuu'ats! ³⁸ Sat'sïk, Koko'auai nam'itaitsiu kït'skïtomoko. ³⁹ Kitan'ïstopuu, ïssoots'i kimatakainokipuuau sauanenoainiki Atsim'siu annök' paiuksipuök Ap'istotokuia otsïn'ikösïm.

24

¹ KI Jesus itsux'iu ki itsis'tupaatomaie omük'atoiapioyis ki otüksinimatsax itoto'iauaie mökanis'tsinnomoosauaie omük'atoiapioyis istap'istutüksinni. ² Ki Jesus an'istsiuax kiküttaisauainipuauastsau kõnai'istsk? Kitau'münistopuau, matakskit'aupa okotoki mökstaiina'piksistosi. ³ Otsit'tokhitaupissi nitum'moyi Olives, üksinimats'ax isimitoto'iauaie, ki an'iau, Anik'inan Tsanistsis' akanistsiu'astsau? Ki tsa akanistsiu'a kitsipuksipusinni, ki punksök'kuasisi? ⁴ Ki Jesus an'istsiuax Iskskats'ik kökstaipistsiksistutu'yisuai. ⁵ Akai'tappix ak'ütsitotoiau nitsin'ikösim ki ak'aniau Christ nesto'akauk; ki ak'sipistsiksistutuyiauaax akai'tappix. ⁶ Ki kitakokhtsimatopuau auakaw'tseisists ki mak'auakawtseisists: Sats'sik kökstai'apaititasuai; konai'istsk ak'itstsiu; ki umut'aketsinikawpi matomoto'ats. ⁷ Aiok'auaua aksipua'tseiaua aiokauai'i ki nin'naiisinni aksipua'atomiau nin'naiisinni; ki ak'unnatosiu aau'össinni, ki ak'itstsiu okh'tokosists, ki ksök'kumä otaks'ikauopiisists, ki akokõnau'toitstsiiau. ⁸ Am'osts Istokõnau'mütüpipuñawkuyii' sists. ⁹ Kitakaumüts'kakipuau kökitapauksistutoksi, ki kitaks'enikoaiu: ki kõnai'okauaua kumutaks'tsimmimmokoau nitsin'ikösim. ¹⁰ Ki akai'tappix akistskimskükiau ki akaumüts'katseiaua, ki akau'kimotseiaua. ¹¹ Ki akaiëm'ix ksīs'tapsix prophetix aksipuauiua ki aksipisksis'tutuyiaua. ¹² Ki sauo'kömotsitappiisinni otakau'osi, akai'tappix otükome'tüksuaii akstuyiauaie. ¹³ Ki annök' eikak'imauök umuk'itsipi aksikömotse'piaua. ¹⁴ Ki am'ok nin'naiisinni istökh'sitsiniksinni ak'anistop kõnüs'ksökkum, kõnai'okoaua möks'ksiniisauaie; ki umuk'itsipi ak'otümitoto. ¹⁵ Ninim'innoainiki üs'tsimetsipi Daniel otan'istopi atsim'apii istai'puyissi (annök' an'istomök ünnists'ksinissi.) ¹⁶ Anniks'isk Judæa itau'pixk ünnianistitüpoks'kasau nitum'moists: ¹⁷ Annok' itokh'itaupiuök oko'ai pinünists'inissaatos mök'sauautsissi itsipsts'tsii oko'ai: ¹⁸ Annök' insimman itau'piuök pinüt'ünistsskos mök'otsissi otsistotos'ists. ¹⁹ Anniks'isk ipitap'piix ki üs'takataxk aksksinimiau makapi annists'ists ksistsiku'ists! ²⁰ Atsimoiikak kök'stautsimutasuai stuyissi, ki issik'opiiksistsikui. ²¹ Annik' omüx'ipuñasinni ak'itstsiu, itsitsis'si ksök'küm, ki annok' manists'ipuñapsi, aksis'tüpünistsipuñapsiu, ki is'sotsk matakotümanistsipuñapsiu'ats. ²² Ki annists'ists ksistsiku'ists sauun'natsistutsisests mat'akitstsiua matap'pi itsikömotse'piaua; aumai'tökkixk, osto'auai itunnats'istutsimests annists'ists ksistsiku'ists. ²³ Kümits'tsiki matap'pi kitai'akaniki Süm'mis, am'auk Christ, ki om'auk; pinau'maitos. ²⁴ Ksīs'tapsix Christix akitsipuauiua ki ksīs'tapsix prophetix, ki akanis'tsinnükiau omük'apstosists ki pisats'kasists; ki iküm'itstsiiki aks'ipistsiksistutuyiauaax aumai'tökkixk. ²⁵ Sat'sik, kikau'anistopuau. ²⁶ Küm'anistsenikiau sat'sit ksīs'tapsksökkuyi ün'amauk; pini'tappoat; Sa'sit, simiap'ioyists ün'amauk; pinaumai'tökkik. ²⁷ Ksistsikum' manisttotsipuksipupi umut'autstsiipi apinök'kuyi, ki manistsitüpikünatspi ame'totsi; netoi' ak'üniststsiu nin'au okku'i otos'aie. ²⁸ Mīksinii otsits'tsiipi, ün'nim pi'tax akomooi'iau. ²⁹ Annists'ists ksistsiku'istsk itsipu'inasissts otaiksiuos'au, nato'si akski'inüm, ki kokum'ikesüm matakanaakimauats, ki kök'atosix akotots'inissiau, ki spots'im otsis'köpsinni akauüt'apixip: ³⁰ Ki Nin'auä okku'i otap'stosinni akitsinakoai spots'im: ki ksök'küm istokõnai'tappix ak'otümauyesiau, ki aks'innoyieiau Nin'au okku'i spots'im itsissöksis'tsiku'ists itsipsts'otosi, otümap'sinni ki omüx'ik'kunnasinni akopoto. ³¹ Ki ak'itüpskuyiaua

otatsim'otokatatsix ak'soksikkiax, ki aumai'tükkixk akitotomoi'piiuaux, nissoo'ists sopu'ists ki spots'im umuk'itsipi: ³² Annok', isksinik parable omux'inistsis; okun'iksi otsa'kiükkinisissi, ki otsuo'pokassi, kitsksinipua nepu'yi itasts'tsiu; ³³ Neto'i maks'inimenoainiki annists'isk, isksinik, mökaststsissi, ito'to okh'sepistanists. ³⁴ Kitau'münistopua am'oi o'tappiisinaai mataksistapu'ats otsauomaisüpanis'tsiosau annists'isk. ³⁵ Spots'im ki ksök'kum ak'eitsinikau, ki nitse'poawsists matakeitsinikau'ëtsau. ³⁶ Annik' ksistsiku'ik ki annik' itai'ksistsikumioipik matsksinim'ats matap'pi, Spots'im istso'tokatatsix matsksinim'axauaie, Nin'a nits'ksinimaie. ³⁷ Noe otsiks'stsikumists manists'piests, netoi' ak'anisttsiiests Nin'au okku'i oto'saie ³⁸ Otsauomo'könaiokkeuasi ksökkum manistau'yipiau ki manistai'simipiau, manistok'kemipiau manista'piköttükipiau, itüp'itsiu annik' ksistsikuik, Noe otsit'süppopissi akh'iosatsis. ³⁹ Ki matsksinim'axau otsauomo'könaiokkeuasi ki itsau'inakuaiistutuaiau; netoi' ak'anistsiu Nin'au okku'i oto'saie. ⁴⁰ Natsitappiix akotümitau'piiua insim'man: nituks'kümi ak'otoau, ki stsik'i ak'skitau. ⁴¹ Natsitappiix akex' akitaipik'iakiau; nituks'kümi ak'otoau, ki stsik'i ak'skitau. ⁴² Ün'nikaie mokökik: kimats'ksinipua annik' itai'ksistsikumioipik kitsin'aimeoau otai'akitotopik. ⁴³ Am'okä isksinik', Napioyis istökhsin'auä otsksinim'opi annik' itai'ksistsikumioipik otai'akitotosi kömos'iepitsiuä is'taiüskskümüopi, istai'saiepukitsetsimopi oko'ai istokitsim'i mökopokse'isaie. ⁴⁴ Ün'nikaie ük'aisüppuiapistotosik; kitsit'sisauaitsitatopuai, Nin'au okku'i ak'itoto. ⁴⁵ Tükka' aumai'tükki ap'otükkiau, ki mokök'i apotükkiau annök' otsin'aim otinaiäts'okök oko'ai istsitappim'ix, mök'okömotokotösax otso'ösinoauësts? ⁴⁶ Atsim'siu annök ap'otükkiauök, otsin'aim oto'saie otak'okonokaie netoi' it'ünistsistutsimaie. ⁴⁷ Kitau'münistopua, akokönitainaiäts'iauaie otokönai'nanists. ⁴⁸ Ki annök sauum'itapotükkiauök, makotots'anissi u'skëttsipoppi ai'sümsiu nitsin'aim; ⁴⁹ Ki makaumütüpauaiak'iüssi ot'opokapotükkimax, ki makopoks'oyimüssi ki mak'opoks'imimüssi ai'simix; ⁵⁰ Annök' ap'otükkiauök otsin'aim ak'oto annik' kust-siku'ik otsauomüskskümosaie, ki annik' itai'ksistsikumioipik otsauomüs'ksinniissi, ⁵¹ Ki akaiaketsin'iauaie, ki aiakokotsuaie mök'itaupissaie otsitau'pipiax ksistapokömotsitäppiansix: annim' ak'itstsiu asain'sinni ki satse'kinani.

25

¹ SPOTS' IM istsin'naiisinni aketum'anistsiau ke'pix ake'kuax, anniks'isk mat'tuyixk ot'anakimatsuauësts, ki itsux'iau mökota'tsemösau annök' ai'akokemiuök. ² Ki nis'itsix mokök'iau, ki nis'itsix mat'tsapsiau. ³ Anniks'isk mat'tsapsix nito'tsimiau ot'anakimatsuauësts, ki, mattotükkiau'axau okke'anakimatsis: ⁴ Ki mokök'ixk ipok'iotscmiau otanakimatsuauësts okke'anakimatsis, kos'ix itsüp'pitükkiau. ⁵ Annök' ai'akokkemiuök otai'sümsi, ikönai'okano'piiua ki ikönai'okax. ⁶ Ki itüt'sikiikokoi ikum'iüstutsip, sat'sik, ak'okemiuä ai'puksipu; Süksik' kökotatsemössuai. ⁷ Itümökönaiupuau'iau am'ox ake'kuax, ki ikön'itaisüppasuyinükiau otanakimatsuauësts. ⁸ Ki mat'tsapsix an'istsiauaux mokök'ix, kok'inan kitök'keanakimatsuai; tük'ka, nitan'akimatsinanësts ük'aiitsinikaiau. ⁹ Ki mokök'ix an'istsiauaux, Sa; matakakauo'ats ksëstün'un: Is'tapuk aumüts'kotükkix kök'opumattosuai. ¹⁰ Ki otsakiaitapposau mök'opumattosau, aiakokemi ito'to; ki anniks'isk

sopuiap'istotosixk ipok'sipimiauaie okkem'sinni: ki ai'okip. ¹¹ Sako'okhtsi mat'tsapsix noküt'otoiau ki an'iau, Nin'a, nin'a, kauai'pïxikïnan. ¹² Ki an'istsiuax, kitau'münistopuau kimats'ksinopuauats. ¹³ Ün'nikaie mokökik', tük'ka, kimats'ksinipuuats annik'ksistsiku'ik ki annik'itai'ksistsikumioipik Nin'au okku'i otai'akitotopik. ¹⁴ Spots'im istsin'naiisinni netum'anistsiu nïn'au annök'piuo'ök, ki niniköt'tsiuax otap'otomokix, ki ikotsiu'ax otsinan'ists. ¹⁵ Ki tuks'kai ikotsiu'aie nïtsi'i itawk'pumaupix ki stsik'i na'tokai, ki stsik'i nituks'kai; ki kõnai'tappix itanistokotsiu'ax manïst'okotsistutsipiau; ki itau'matto. ¹⁶ Annök'ikuyiu'ok nïtsi'i itawk'pumaupix itsis'tapu, ki itau'mütskotükkiu, ki ikuyiu' stsik'ix nïtsix itawk'pumaupix. ¹⁷ Ki netoi annök'ikuyiu'ök na'tokümi, ikuyiu' stsik'ix na'tokümix. ¹⁸ Ki annök'ikuyiu'ök nituks'kümi itsis'tapu, ki itatün'akiu ksök'kum, ki ai'ksasattomaie otsin'aim otsixkimim'iaie. ¹⁹ Otai'süm mosi, am'ox ap'otükkix otsin'aimoauai itoto'yïnai, ki ipokoks'tükimiuax. ²⁰ Ki annök'ikuyiu'ök nïtsi'i itawk'pumaupix ito'to ki ito'tsipatopiau stsik'ix nïtsix itawk'pumaupix, ki an'iu, Nin'a, kit'okök nïtsi'i itawk'pumaupix: Sat'sit nitokuinan' matsis'itsix. ²¹ Otsin'aim an'istsiu aie, kitökhs'istututükki, ökhs'apotükkiuä ki emün'apotükkiuä: kitse'münüssatsipiau un'natosësts, kitakïnai'atso akauo'iësts: Kitsin'aim otse'tametüksinni istsiipi'it. ²² Annök'iku'yiu'ök natoküm itawk'pumaupix ito'to ki an'iu, Nin'a, kit'okok natokümi itawk'pumaupix: Sat'sit, nimat'okuinani mats'istokai itawk'pumaupix. ²³ Otsin'aim an'istsiu aie, kitökhs'istututükki, ökhs'apotükkiuä ki emün'apotükkiuä; kitse'münüssatsipiau un'natosësts, kitakïnai'atso akauo'iësts: Kitsin'aim otse'tametüksinni istsiipi'it. ²⁴ Annök'ikuyiu'ök tuks'kümi itawk'pumaupi ito'to ki an'iu, Nin'a kits'ksino ksësto'a kitse'inai, kiküt'tomaisüppipumattopi kitai'pokiaki, ki kiküttomauanit'apixipi kitomoi'pitükki; ²⁵ Ki nïtsiko'pum, ki nitsit'tappo ki nitai'ksasattop ksök'kum kitsinanä itawk'pumaupi: Sat'sit, kitsinan. ²⁶ Otsin'aim an'istsiu aie, kitsauum'apotükkiuä ki kitsistap'apotükkiuä, kitsksinoki nitai'pokiaki niküttomai'süppipumattopi, ki nitomoi'pitükki, ni küttomauanit'apixipi: ²⁷ Kumaukstauokotaiïksixau au'awtsoomütskotükki nitsix'kimimix, ki nitsitotopi nö'k'staitokuyitopi nitsinan'ix ki umut'okuyesix. ²⁸ Mattomok'aie itawk'pumaupi, ki kotok' annök'iku'yiu'ök ke'pix itawk'pumaupix. ²⁹ Anniks'isk'iku'yixk ak'okotaiiau, ki otaksinanoaiiau akauo'i: ki annök'itsau'okuyiu'ök ak'otomoau annik'ooko'ösinik. ³⁰ Ki istüp'satüpiksistsis ap'otükkiuä itsau'okuyiuä ski'natsii: ak'ittsiu asain'sinni ki satse'kinani. ³¹ Otak'itotosi Nin'au okku'i otsta'pïnasinni ipokom'össau otokönatsim'otokatatsix, ak'otümotokhitaupiu otsistsapïso'pötsis: ³² Ki akokönipotamoi'piaiau ikönai'okauaua: ki aiakanïstaiaketaipïksistaiau emük'ikïnaikuun manistai'aketaipïksistopix emük'ikïnax ki apomük'ikïnax: ³³ Ki akotüpi'piuax emük'ikïnax onet'otsis ki ap'omükikïnax otse'aksissauotsis. ³⁴ Omüx'ina akotüm'anistsiuax anniks'isk onetotsis itau'pixk, Puk'sipuk, Nin'a otatsims'imix, ki nïn'naiisinni matsik'annik'kitapistutomokiik, otsauomap'astutoössi ksök'kum. ³⁵ Nitse'nots, ki kit'okokipuu aau'ösin; nitse'naki, ki kitsit'tutokokipuu: nitsi'piitappi, ki kito'tokipuu: ³⁶ Nimatsistospa, ki kitsis'totosatskokipuu; nitokh'tokos, ki kitsipis'kotokipuu; itai'okiakiopi nitsitau'pi, ki kitsittotaakipuu. ³⁷ Moköm'otsitappix akotüm'anistsiu aie, Nin'a, tsanistsi'i kit sits' In o pin an kitau'nots, ki kits is' so pi Q an? Ki kitse'naki, ki

kitiitakopinan. ³⁸ Tسانىستى'ى كىتسىت'ىنوپىنان، كىتسى'پىتاپپىسى كى كىتو'tosىنىن؟ كى كىماتسىتوتوسپا، كى كىتسىتوتوس'اتسكوپىنان؟ ³⁹ Tسانىستى'ى كىتسىت'ىنوپىنان كىتاي'okhtokos، كى كىتسىتاي'پىسى ئىتاي'okىاكىوپى كى كىتسىتو'taatosىنان؟ ⁴⁰ كى omux'ina ak'anىستىsuax، كىتاي'munىستوپuau كانىستىتۇپىستۇتسىپuاي تۇكس'kuma inux'tsima am'ox nix'okoax، كىتانىستى'ىستوتوموكىپuau. ⁴¹ Akotum'anىستىsuax anniks'isk ote'aksىساوتسىس ئىتاي'pixk، ىs'tapuk emutskax mkseىnsau، usksustسىناسى ىs'tapuk، ek'aiseپۇتسىتوتوموئىuax au'tutsokىuآ كى oto'tokatatsix: ⁴² Tk'ka، nitau'nots، كى كىماتسىssok'ىپuaua: nitse'naki، كى كىمات'tutukkوكىپuaua: ⁴³ Nىتسى'پىتاپپى، كى كىمات'otوكىپuau: nimats'ىستوتوسپا، كى كىماتسىتوتوسats'كوكىپuaua: nitokh'tokos، كى نىتسىتاي'پى ئىتاي'okىاكىوپى، كى كىمات'sىپىskotوكىپuaua. ⁴⁴ Osto'auai ak'otmanىستىsuauaie، Nin'a Tسانىستى'ى كىتسىت'ىنوپىنان كىتاي'nots، كى كىتse'naksi، كى كىt'sىپىتاپپىسى، كى كىtokh'tokosi، كى كىتسىتاي'پىسى ئىتاي'okىاكىوپى كkstaىkawk'anىستotسىنان؟ ⁴⁵ Ai'akotmanىستىsuax، كىتاي'munىستوپu au كانىst'saىتۇپىستۇتسىپuاي تۇكس'kumآ inuxtsima amox، كىمات'anىستىstutوموكىپuaua. ⁴⁶ كى am'oxى aksىstپىتاپپo'iau usk'sىtايuksىstototspi: كى mokm'otsىتاپپىx akىttappoىau usk'sىpaitappىسىنى.

26

¹ KI ئىتۇنىستىu، Jesus oتاىكسىte'poattossts am'sts epo'awsىsts، ئىtn'ىstىsuax otskسىنىmatsax، ² Kىtsksىنىپuau aisto'kssى ksىstsىku'ىsts ak'itstىu passover، كى Nىn'au okka'ى itaumts'kau mk'ىtsىksىstoxسى. ³ Omk'atoىapiekuax، كى aىsىnakix، كى matap'pix otsىn'aimoauax ئىtmitpaumooىau sp'a'toىapiekun Caiaphas oko'aىi. ⁴ Kى aى'sىtsىpsattseىau mk'anىstokotsىsmmىtosuaىe Jesus، كى mk'itsenitsuaىe. ⁵ Kى an'ىau، pىnts'tsىs oye'tانى ىstsىksىs'tsىkui kskakmىstsىkىنىu matap'pix. ⁶ Jesus otsىtاي'پىسى Bethany، Simon leper oko'aى otsىtsىpsts'taىpىسى، ⁷ Ake'ua itoto'aىe، ipa'tkkiu alabaster atxak'sىn puy'e' itsp'patomaىe، akai'ىnxkىmasىuaىe، كى otau'yisaىe itsىta'suyىنىnmaىe otokn'iaىe. ⁸ Kى otksىنىmats'ax otsىنىs'saxaىe، ىtse'tkkiax، كى an'ىau mauk'etsىنىkatopi? ⁹ Am'ok ipum'atotopi ىs'taىekekaىkىmasىuopi، كى kىm'atapsix ىs'tauokotauopىauaىe. ¹⁰ Jesus otokh'tsىmsى، an'ىstىsuax، kumauk'sauaىksىxىnoauaىksىx ake'uآ kh'sىu nitapىstutu'yىpى. ¹¹ Kssto'au، kىmatapsix kitsk'sauopoksemokoاىau؛ كى nsto'a كىmat'usksauopoksemokىpuaىa. ¹² Am'ok puy'e' nostm'ى otsىta'suyىنىssi itsىstuts'imaىe mksopىapىstutuyىssi nkitak'itsasi. ¹³ Kىtاي'munىستوپuau am'oi khs'itsىنىksىنى amىanىstan'ىstopi kns'kskkumآ، am'ok، am'o ake'uآ otap'ىstutsىpى ak'tanىstomaىe، mk'ىtskسىnoسى. ¹⁴ Na'tsىkoputsix، tks'kmآ، anىstau Judas Iscariot، itappo omk'atoىapiekuax، ¹⁵ Kى an'ىu، tsanىstap'پى kitak'okوكىپuayى، كى nitakitp'omutskau kssto'au? Kى nىtsى'tuyىauaىe nىp'پى ksىxix'kىmىx. ¹⁶ Kى annik' itot'apsatsىm mk'itamtsksaىe. ¹⁷ Ke'tانى kt'taikoptstسى، ىstotom'ىksىs'tsىkui، usksىنىmats'ax itoto'ىau Jesus، كى an'ىstىsuaىe، Tse'a kit'stapa kk'sopىapىstutosىnan kk'kىtsoyىسى passover? ¹⁸ Kى an'ىu ىs'tapuk akap'ioyىs، كى om'mآ nىn'aumآ anىstok'، Nin'a، an'ىu، nىtsىksىstىskum'ى aststى'u: koko'aى nits'ksىنىmatsax nitak'opoksoyىmaىau passover. ¹⁹ Kى usksىنىmats'ax manىstan'ىstopىax itan'ىsttutsىmىax؛ كى its'o'ptsىstutsىmىau passover. ²⁰ Kى otau'tkkسى، ipokىtاي'pىmىuax na'tsىkoputsix. ²¹ Kى otau'yىsau، an'ىu، كىtاي'munىستوپuau tks'kmآ kssto'au kىtakaumts'kauى. ²² Kى eks'kaىkىkىn'etkkiu، كى iknau'mtpanىstىsuaىe، Nin'a nsto'akats? ²³ Kى an'ىu، annk

okit'sis nitopoksistapimakemauok kos'i nitakaumüts'kauk. ²⁴ Nin'au okku'i itanists'itappo nitsin'awpi: ak'itüpokapiu annök' nïn'auök imüts'kauuök Nin'au okku'i! Küt'taipokaiiuopi annök' nïn'auök, is'taökhsiuopi. ²⁵ Judas anni'isk itse'mütskaukisk, itüm'anistsiuaie, Nin'a nęsto'akats? An'istsiuaie, kitan'i. ²⁶ Ki otau'yisau Jesus ito'tsimaie ke'tani ki itatsim'istutsimaie, ki itaumin'imaie, ki ikotsiu'ax üksinimats'ax, ki an'iu, Matsik', oyik'; am'oi auk nostüm'i. ²⁷ Ki mat'tuyiuaie kos'i ki thanks ikotük'kiu, ki ikotsiu'ax, ki an'iu kōnai'simattok; ²⁸ Am'okauk nitsa'apūn, mananists'etoksinni itüp'itsiu itsai'kimskau akai'tappix otsauum'itsitappiisuauešts mök'sinisęsts. ²⁹ Ki kitan'istopuau nimatakütsimattopa am'ok mñniokke sauomo'pokitsipstsimattomñnaniki manis'si nin'a ots'innaišsinni. ³⁰ Ki otinik'sau natoi'ñniksinni itüp'süxiau nitum'moyi Olives. ³¹ Jesus itüm'anistsiuax, nęsto'a kitak'okönüskkimskükipuau annok'ä koko'ikä: tük'ka, sïn'aip, nitak'auaiakiau annök' üks'kümiuök emük'ikñax, ki ot'omükikñauäšinna isto'mükikñax akūneto'iau. ³² Aiksistatsipuau'eniki kitakitüpotoma'topuau Galilee. ³³ Peter an'istsiuaie, iküm'okönüstsskimskükišsau ksęsto'a, nimat'akistsskimskükipa. ³⁴ Jesus an'istsiuaie, kitau'mñisto, Annok' koko'ik otsauomit'awkkumsi nipuau'ä nioks' kai kitakani kimatsksñnok'ipa. ³⁵ Peter an'istsiuaie ökskakūmopoks'enio, nimat'akanipa kimatsksñnopa; neto'i ikōnau'aniiax üksinimats'ax. ³⁶ Jesus itūmitüpopokomiuax Gethsemane an'istop, ki an'istsiuax otüksñnimatsax, annom' stau'pik, nitakittappo omim' nōkitüt'tsimoiikasi. ³⁷ Ki mat'tuyiuax Peter, ki Zebedee otsistok'iokeyix, ki itaumütüpkikñinetukki e'ñsinni: annom' stau'pik, ki ök'itüskkatükkiop. ³⁸ Ki pa'tsiüstüpaatsiuax, ki isstokopi'u ostoksis', ki itüt'tsimoiikau ki an'iu, Nin'a, iküm'okotsitstšissi am'oi kos'a ũnnianistis'tüpipotoössi; nimatakitsitan'ats, ksęsto'a kitak'itsitan. ³⁹ Ki matskitoto'ax otüksñnimats'ax, ki ikon'oyiuax oto'kaniax, ki an'istsiuaie Peter, Awx'ats? Kiküttaukotüskskūmmokipa tuks'kai itai'ksistsikumioopi? ⁴⁰ Mokök'etsik ki a'tsimoiikak, kökstaitsipissuai išsaks'ksññsinni; sta'aw itsitsi'tatomaie ki ix'isakuyi matsi'uats. ⁴¹ Ki mats'istapu ki itüt'tsimoiikau, ki an'iu, Nin'a, am'oi kos'a sauomot'aisimmieniki sauomš'tüpipotomokoeniki, kitak'itsitan. ⁴² Ki mat'oto ki mat'okonoyiuax otsok'asax: tük'ka išsoksim'au oöps'puauax. ⁴³ Ki itskitiuax, ki mats'istapu, ki nioks'kai itüt'tsimoiikau, ki netoi' au'aniu. ⁴⁴ Ki itskitiuax otüksñnimats'ax ki an'istsiuax okak' annok, ki išsik'sistsikok: sat'sik asttsiu' itai'ksistsikumiopix, ki Nin'au okku'i itüp'aumütskau sauum'itsitappix otsu'auęsts. ⁴⁵ Nipuak', ökittappau'op: annök' nitakaumüts'kauök asttsiu'. ⁴⁶ Ki otsa'kiai epuyišsi, Sat'sik, Judas, na'tsikoputsix tuks'küma ito'to ki akai'tappix ipokom'iauaie inus'stoanix ki söksis'tsists ipa'tükkix, itototoiau omük'atoiapiekuax ki matap'pix otsñ'aimoauax. ⁴⁷ Ki annök' imüts'kauökaie ikotsiu'ax apsto'sinni, ki an'iu, annök' nitak'sinnauskippauök, an'nökauk: mi'eenok. ⁴⁸ Ki ikōm'itoto Jesus, ki aniu, Hail, Nin'a; ki itsñ'nauskippuaie. ⁴⁹ Ki Jesus an'istsiuaie, Napi'ä, kumauk'sipuksipuksiks? Itūmitoto'iauaie ki een'iauaie Jesus, ki mat'tuyiuaie. ⁵⁰ Ki sat' sit, anniks'isk ipokom'iskaie Jesus, tuks'küma itsitüpkikñs'tsakiuaie otsñ'usstoan itsau'tuyiuaie, ki sp'a'toiapiekuñ tuks'kümi otap'automok ot'auaiakiokaie, ki kök'sññmaie okhtok'isaie. ⁵¹ Ki Jesus itüm'anistsiuaie, kitsñ'usstoanä otsits'tsi

istsi'is; anniks'isk matap'pixk mat'tuyixk inus'stoan, inus'stoan itax'enittaiu. ⁵³ Kit'stapa nöküttokotsitüp'atsimoiikani nin'ä, ki annok' nök'okuyissi otsitsksistsikoputsix legionix otatsim'otokatatsix? ⁵⁴ Tsa akokototümuniststutsipa natois'insists, mök'itünistsissi? ⁵⁵ Neto'ik itai'ksistsikumioipik Jesus an'istsiuax akai'tappix, kiküt'anistsipuksipa'akipuaua kanist'sitappopuau kömos'iepitsi annök' pa'tükkuök inus'stoax ki söksis'tsists, kök'otoksuai? Anis'tsiksistsikuists kitopokau'pimopuau omük'atoiapioyis köküsksinimats'opuau ki kimatseen'okipuauä. ⁵⁶ Ki am'ostsk ikönaiistutsipi möks'enüpanistosau prophetix osinak'suauësts. Ikönüsksinimatsax itüm'skittsiiu ki ai'tsimmutaiu. ⁵⁷ Ki anniks'isk een'ixkaie Jesus itüp'ipiauaie Caiaphas, sp'atoiapiekuun, itomoi'piawpiau ai'sinakix ki omüks'imix nin'ax. ⁵⁸ Ki Peter piaapütsitüpa'tseuaie sp'atoiapiekuun oko'ai, kiitsipim' ki ipokau'pimiuax ap'otükkix mökitokönai'nisi. ⁵⁹ Annok', omük'atoiapiekuax ki omüks'imix nin'ax ki ikönau'kökitsimax, istüp'iksistapenüpanissinni ap'satsimiau möks'enitösauaie Jesus; ⁶⁰ Ki matokonim'axau; otsito'tosax akai'tappix aiksistapenüpanix, matokonim'axau. Sako'okhtsim ito'toiau na'sitappiix ai'tapksisenüpanix, ⁶¹ Ki an'iau, am'o nin'au an'iu nitokot'opüksinip Ap'istotok'iuä otatoi'apioyis ki nitokot'sokapüstutsip nioks'kai ksistsiku'i. ⁶² Ki Sp'atoi'apiekuun itsipuu', ki an'istsiuaie, kitakstaie'puyipa? Tsanistapiu'a am'ox kitse'nüpanipiau? ⁶³ Ki Jesus matsepuyiu'ats. Ki Sp'atoi'apiekuun mat'anistsiuaie, kita'tauünisto Äp'istotokiua ipai'tappiiuä, kök'aniksian iküm'ümeniki Christ, Ap'istotokiua okku'i. ⁶⁴ Jesus an'istsiuaie, kitsemüniani; ki kitan'isto sako'okhtsim kitaks'inoauai'ini Nin'au okku'i, otsitau'pissi otümap'sinni istset'otsisi ki umutsipuk'sipusi Spots'im istsisoksis'tsikuists. ⁶⁵ Sp'atoi'apiekuun itümai'pinotsimësts otsistotos'ists ki an'iu, itüpepo'atomaie Ap'istotokiua; nitak'otsikipinana stsik'ix e'ënüpanix? Sat'sik, kikai'okhtoauau oksis'tapiniköttsimani. ⁶⁶ Tsa kit'stapuauä? An'iau, möks'einsi. ⁶⁷ Itüm'itaisokuttüttsiuaie ostoksis'aie, ki oto'auësts itsitauaiak'iauaie: ki stsik'ix omi'tsirikinstspuauësts itsitauaiak'iauaie. ⁶⁸ Ki an'iau, ksësto'a Christ e'ënüpanikin, Tükka' kitauaiak'ioka? ⁶⁹ Annok' Peter sauauts'im itau'piu, istokitsim'i pistots'im: ki ake'kuun itoto'aie, ki an'iu, ksësto'a kitopokom'au Jesus Galilee istsitappim'i. ⁷⁰ Ki paiot'anistsiuax matap'pix nimatsksinoau'ats nimatsksinipa kitan'ipi ⁷¹ Ki otsitüp'süxsi kitsim'iapioyis, stsik'i ake'kuun nan'nuyenaie ki an'istsiuax anniks'isk matap'pixk itau'pixk, ani'o nin'au noküt'opoksimiuaie Jesus, Nazareth istsitappim'i. ⁷² Ki mata'toünü, ki an'iu, nimatsksin oau'ats nin'au. ⁷³ Ki otai'pistsiksissüm mosi anniks'isk itai'puyixk itoto'iauaie, ki an'istsiuaie Peter, E'münü, ksësto'akauk tuks'kümä: kitse'poawsists kitse'ënüpaniki. ⁷⁴ Itümaumütüpipako'sinepuyiu, ki itaumütüputau'ünü, nimats'ksinoau'ats nin'au. Ki nipuu'ä sokit'okumiu. ⁷⁵ Ki Peter isksinim'aie Jesus ote'poawsinniaie, annik' itanis'tsiuaie, otsauomokh'kumsi nipuu'a nioks'kai kitak'ani kimatsksinokipats. Ki itsüx'iu, ki itsok'auasainiu.

27

¹ OTAP'INÖKKUSI, könu'mükatoiapiekuax ki matap'pix otsin'aimoauax itüp'okökitsimaiu Jesus möks'enitösauaie; ² Ki otai'isksipistössauaie, itünistüppip'iauaie, ki itüp'aumütskaiauaie Pontius Pilate, anni'isk ninai'isk. ³ Judas, anni'isk otse'mütskaukisk,

otsinno'ösaie, otanīs'sax möks'eīnsi, itsisauai'tsitau, ki mat'skittotsīpotuyiuax omūk'atoiapiekuax ki omüks'imix nīn'ax niip'pix ksīxīx'kīmīx, ⁴ Ki an'iu, nikai'sauumitsitappi nitse'mūtskatop mokōm'otsaapūnni. Ki an'iau, Tšanīstappi nitokanīstappikipīnan'a? Ksēsto'a kitak'satsip. ⁵ Ki itsipsts'istūpapīksīstsīuax ksīxīx'kīmīx omūk'atoiapioyīs, ki itsīs'tapu, ki itsiko'kōpsiu. ⁶ Ki omūk'atoiapiekuax mat'tuyiauax ksīxīx'kīmīx, ki an'iau, matōkhsīu'ats ōk'itsūppitsōsau atsīm'isokaiīs, tūk'ka aa'pūnni ipum'attomiau. ⁷ Ki itau'kōkotomotseiau ki itopum'attomiau potter otsīn'sīmman, pie'tappix mok'itstsōsau. ⁸ Ūn'nikaie itūsks'unnīstainikōttop a'apūnni īstsīn'sīmman. ⁹ Itūmeēnūpanīstomaie annik' otan'ipikaie Jeremy prophet, ki an'iu, Ki mat'tuyiauax niip'pix ksīxīx'kīmīx, umutopum'attopiaie annōk' Israel itūniau ūnni mōkanīstsīxkīmāsi; ¹⁰ Ki itopum'attomiauaie potter otsīn'sīmman, nanīstūn'ik Ap'īstotokuā. ¹¹ Ki Jesus paio'tsipuyimīuaie, nīn'aii; ki nīn'auā ai'sūppoōttsesattsīuaie, ki an'iu kikūtam'ipa Jews otsīn'aimoauai? Ki Jesus an'īstsīuaie, kitan'i. ¹² Ki Omūk'atoiapiekuax ki omux'īnax ote'ēnūpanīstōsuaie, matsepuyiu'ats. ¹³ Pilate itūm'anīstsīuaie, kikūttaisauokhtoau'axau akauo'yi kītse'nūpanikoīsts? ¹⁴ Ki tuks'kai epo'awsīn matanīstsiu'atsaie; ki Nīn'auā eik'skaietūkku. ¹⁵ Annok' oye'tani nīn'aua itūsksaipotoyīuaie tukskūm'i eēn'naii ot'statauaie matap'pix. ¹⁶ Annik', nannan'attsīau tuks'kūmi eēn'naii, Barabbas an'īstau. ¹⁷ Ūn'nikaie otokōnau'moōsax, Pilate itūnīs'tsiuax, Tūkka' kīt'statauā kōks'ipotomosuai? Tsōktau Barabbas, tsōktau Jesus, annōk' anīstauōk Christ? ¹⁸ Tūk'ka īksīnīm'aie umutsīksīssat'sīuōsau, itaumūts'kau. ¹⁹ Otsītau'pīssi okōk'itsīmani īstsiso'pōtsīs, otokem'an itūpūt'okōttsīuaie ki an'īstsīuaie, pinotokan'īstappikit om'ā mokōm'otsitappīuā: tūk'ka akauo'īests nit'okuyīpīsts pu'īnasīsts nī'papaukanīsts annok' ksīstsīku'ik, osto'i itots'tsiēsts. ²⁰ Ki omūk'atoiapiekuax ki omūx'īnax eīkakīmattsīauax matap'pix mōk'aukōmōnīstōsuaie Barabbas, ki Jesus möks'eīnsaie. ²¹ Nīn'auā an'īstsiuax, Tūkka' na'tokūmīx kitstatauau'a kōks'ipotomoōssuai? An'iau Barabbas. ²² Pilate an'īstsiuax Tsa nītakūnnīstutoau'ats Jesus, anīstauōk Christ. Ikōn'auanīstsiuaie, ūnnīanīstauai'īstais. ²³ Ki nīn'auā an'iu, kumauk'anīstauaisksīks? Tšanīstapiu'āts otsauum'īstīstutūksīnni? Ki akauo'yi itsokse'puyīau ūnnīanīstauai'īstais. ²⁴ Otsīnīs'si, otsau'otokanīstappīkīssaie, ki otai'akitstsīssi āsīnata'pii ito'tūkku okke', ki itūs'tsīmīu otsīpot'aipuyīmōsax matap'pix, ki itūniu', nīmat'ototoīmoko'ā am'o mokōm'otsitappīāā otsa'apūnni: ksēsto'auā sat'sīk. ²⁵ Itūmokōnai'puyīau matap'pix, otsa'apūnni ūnnīanīsttots'tsīsaie nēstūn'an ki no'kosīnanīx. ²⁶ Itūmīpo'tomoyīuax Barabbas: ki otai'ksīstīstīpīšōsaie Jesus, emūts'kaiuaie ōksīksīs'toxōsaie. ²⁷ Nīnauā otseēnnakem'ix itūpīp'īuaie Jesus itokōno'paupi, ki itokōnaumoi'piiāu eēn'nakex. ²⁸ Ki itsau'tomoyīuaie otsīstotos'īstsaie, ki mawks'isokōsīmi itsūps'kaiuaie. ²⁹ Otai'amītsīnīssau ksīssīīstsūmmokōni, itsīs'tsūmmokīuaie ki apai'i itstom'īuaie onet'otsīsaie: ki auanaukopīstuksīs'akōttsīuaie, ki ai'ksīstapanīstsiuaie, ki an'iau, Hail, Jews otsīn'aimoauai! ³⁰ Ki ai'sokotuttsīuaie, ki matsīmīau apai'i ki otokōn'īaie itsītau'aiak īuaie. ³¹ Otai'ksīstsīksīstapanīstūsuaie, asso'kōsīmi itsauts'īmīuaie, ki otai'ūtsīso'kōsīmaie itsūps'kaiuaie, ki itsīstapīp'īuaie mōk'auaiīstasuaie. ³² Ki otsūks'au, īkonoyīuaie nīn'aii Cyrene itsīstappīm'i, otsīnikōsim Simon: īsskuopa'atsīuaie

otauai'staksin, ³³ Ki otsito'tosau Golgotha an'istop, itokisasiik, müksikinükotokönik, ³⁴ Ikotsi'auaie moksimatossaiaii' istsipoku'yi ki gall ipa'sokasuyinimiauiaie: ki otüt'totsisaie, mat'skaksimattom'atsaie. ³⁵ Ki itau'aiistaiiauaie, ki otsistotos'ists, ki aiaketotsipests, itsi'kötsotsiests: möks'eēnūpanistosu annik' otan'ipik prophet, itai'aketotsipests nitsistotos'ists ki itsi'kötsopnaaiua. ³⁶ Ki ito'piiua ki üs'sümiiuaie annim'; ³⁷ Ki itstom'iauaie otokön'i spots'i ksistapanissinni sinaip', Am'ok Jesus, Jews otsin'aimoauai. ³⁸ Na'sitappix kömos'iepitix ipauai'istauax tuksküm'i onet'otsisi ki stsik'i otse'aksissautsis. ³⁹ Ki anniks'isk itsits'skuixk au'kapsitsipsattsiauaie, ki auauükia'pixiau, ⁴⁰ Ki an'iau ksēsto'a annök' ipüxin'imök omükatoi'apioyis, ki nioks'kai ksistsikuists itsiksist'apistutsimök, kömotse'piosit. Iküm'ümeniki Ap'istotokuä okku'i inisa'atoat auai'staksin. ⁴¹ Neto'i omük'atoiapiekuax netoi'nitaiksistapanistsiauaie, kiai'sinakix ki omüx'imix ipokaniau, ⁴² Kömotse'piuax stsik'ix ki matokotsikömotsepiosiu'ats. Ikümüm'issi Israel otsin'aim, ünaništinisa'atos auai'staksin, ki nitakaumai'tauunan. ⁴³ Au'maituyiuaie Ap'istotoki'i: annok' ünianistsikömotse'piösaie, maksinan'attüsaie: tük'ka iünüu', nēsto'akauk Ap'istotokuä okku'i. ⁴⁴ Kömos'iepitix ipok'auaistapixk neto'yistk nokütsitüp'apiximiauēsts okhpe'kists. ⁴⁵ Nau'yi itai'ksistsikümüopi konüs'ksökkumä itüp'skinatsiu piksu'yi itaiksistsikumioipi. ⁴⁶ Ki otsipik'susi itai'ksistsikumioipi, Jesus aisokse'puyiu. Ki itüni'u, Eli, Eli, lama sabachthani? Annik' ito'kisasiik, Nitap'istotokim, Nitap'istotokim, kumauk'skikiks? ⁴⁷ Stsik'ix itai'puyixk, otokh'tsimsau', an'iau, Am'o ninau nan'niköttsiuaie Elias. ⁴⁸ Ki tuks'kümä itauks'kasiu ito'tukkiu ai'ksippuyinip, ki ito'kimiuiaie istsipoku'yi, ki itstom'aie apai'i, ki ikotsiu'aie möksimattossaiaii'. ⁴⁹ Stsik'ix an'iau, ki'ka, ök'satsip maks'ikümüpuksipusi möksikömotse'piösaie. ⁵⁰ Jesus ota'atsoksepuyissi, itaumüts'kaiuaie Sta'aw. ⁵¹ Ki Sat'sit, omük'atoiapioyis itsi'koksok'iakioipi ai'aketsinikau, spots'im itots'ipinikau; ki ksök'kumä itsi'papuyiu, ki ok'otokskuists ai'aketopiiua; ⁵² Ki a ken 'i man ists kau'opiiua; ki atsım'six anniks'isk ai'okaxk akaiēm ostüm'ouaēsts itsipuu'ax, ⁵³ Ki ota'atsipuu'ax Jesus, itsux'iau aken'imanists, ki itüp'ipimiau atsımakap'ioyisi, ki otsinok'oaiau akai'tappiix. ⁵⁴ Annok' eēnakin'au'ä, ki otopokom'ixk, otopoküs'satükkimaxk Jesus, otsinno'ösau ksök'kumi otsi'papuyiisi, ki otsinīs'sau annists'isk istutsip'istk, eks'kaikopumiau, ki an'iau am'o emün'iümü Ap'istotokuä okku'i. ⁵⁵ Ki akai'tappix akex' pie'tsi itüs'sümiiuaie, anniks'isk itotopokiuo'iixk Jesus Galilee, ki apotomoyiixkaie: ⁵⁶ Ki ipokom'iaua Mary Magdalene, ki Mary, James ki Joses oksis'toauaii, ki Zebedee okku'ix oksis'toauai. ⁵⁷ Otau'tükkussi, akotsin'auä Arimathæa istsitappim'i anistau Joseph, ito'to, tuks'küma Jesus otüsksinimats'aie: ⁵⁸ Itappo' Pilate, ki iköm'önistomaie Jesus stüm' i aie. Pilate itümün'iu mökaumütskatosaie mostüm'i. ⁵⁹ Ki Joseph otots'issi mostüm'i, itsisso'monimaie ksixistokh'aipistsi, ⁶⁰ Ki itsipststotomaie otauüt'sinani aken'iman, maniu'aie, annik' itatün'ipik ok'otokskui: ki omük'okotoki itüp'auapimiuiaie aken'imani istokitsim'i, ki itsistapu. ⁶¹ Ki Mary Magdalene, ki stsik'i Mary, itotau'piauaie aken'imani. ⁶² Ki annik' ksistsiku'ik otökhs'apistutosau, mat'apinökkusi, omük'atoiapiekuax ki Pharisees ikönitoto'iauaie Pilate, ⁶³ Ki an'iau, Nin'a, nitüskksinipinan om'ä ai'pistsiksistutükküua otan'ipi, otsakiaitap'piisi, nioks'kai ksistsiku'i nitak'aatsipuu. ⁶⁴ Anit'

õkhs'istutsissī aken'imani nioks'kai ksistsiku'ists, otūs'ksinimatsax mōkstai'sepiotosax, mōkstai'kōmosa'isax, mōkstai'anistosauax matap'pix, ũk'aipuu: ki sako'ipatsistutūksinni aks'istūpskīts top matom'ipatsistutūksinni. ⁶⁵ Pilate an'istsiuax mattok'au eēn'akex; is'tapuk, mi'istutsik. ⁶⁶ Ki itappo' iau, ki mi'istutsimiau ake'niman, iskskūm'iauaie ok'otoksōkh'sepīstan, ki istsi'iauaie eēn'akex.

28

¹ ISSĪK'SĪSTSIKUYII ksistsiku'i otai'ksiuosaie, otaumūtūpapiņōk'kusaie issik'atoiksistsikui, Mary Magdalene ki stsik'i Mary itoto'iau mōks'iniisau ake'nimani. ² Ki, sat'sit, ksōk'kumā ai'papuyiu: tūk'ka Ap'istotokiaua oto'tokatatsis spots' im itsinnisso'iinai, ki ito'to ki matskoop'imiaie ok'otoksokh'sepīstan ki itop'aiuaie. ³ Ostoksis'si netoinitai'natsiuaie popos'ists, ki kaii'ksistotosiu neto'i kon'skui: ⁴ Ki ũsks'katūkkix stun'noyiauaie, ki ai'papuyeian netoi'nitsiiu enix'. ⁵ Ki oto'tokatatsis an'istsiuax a kex', piniko'puk; nits'ksinip kitap'ussūmmauuu Jesus annōk' kaiis'toksauōk. ⁶ Matsinakuaiēm'ats: tūk'ka, ũk'aipuu otan'ipi. Puk'sipuk, sat'sik otsit'sipi Nīn'ā. ⁷ Ki kīpi'tappoak, ki anīstok'ax otūs'ksinimatsax otse'insinni ũkaipua'atomaie; ki, sat'sit, kitse'tomomattaak Galilee; omim' kitak'itsinnoauu: sat'sik, kikau'anīstopuu. ⁸ Ki itsikīp'istupaatomiauaie ake'niman ai'kopumau, ki eks'kaetametūkkiau; ki auks'kasiau mokitots'ipotosauaie otūs'ksinimatsaxaie otse'poawsīniaie. ⁹ Ki otsitappo'sauax mōkitsinnikoōsauax otūs'ksinimatsaxaie, sūm'mīs, Jesus ito'tatsemiauax ki an'istsiuax All hail! Ki ito'toiauaie ki eīn'īmiauaie okōt'sīstsiaie, ki ita'tsimmīmīiauaie. ¹⁰ Jesus itūm'itūnīstsiuax, Pinikopuk; mīs'tapuk, anīstok'au nīx'okoax mōk'ittapposau Galilee, ki omim' nitak'itsinokiau. ¹¹ Annok' otsa'kiaitapposau, sūm'mīs, stsik'ix ũsks'katūkii itoto'iau akap'ioyīs, ki aitsin'nikoyiauaax omūk'atoiapiekuax nitap'ii. ¹² Kiotokōnau'moōsau ki omūx'īnax otokōnai'puyīsau, ikotsi'auax eēn'akex akaiēm'i itawk'pumaupix, ¹³ Ki an'istsiauaax, ũnnik' otūs'ksimimatsax nitsa'kiaiokasīnan, sepioto'iax ki itsikōmos'attsiauaie. ¹⁴ Ki nīn'a okhtsis'saie, nitaksemūnan ki kitakitsikōmotse'piopīnan. ¹⁵ Mat'toyiauaax itawk'pumaupix, ki otsksinimatseipuauiax iia'tutsimiau ki annik' anīssin'nik Jews sa'kiauanīstomiax. ¹⁶ Nitsi'koputsiax otūs'ksinimatsax itappo'iax Galilee nitum'mo, Jesus otan'istopi. ¹⁷ Ki otsinno'ōsuaie itatsim'mīmīiauaie: ki stsik'ix sai'etūkkiax. ¹⁸ Ki Jesus ito'toax ki ai'sitsīpsattsiauaax, ki an'istsiuax, kōnau'tūmapsinni spots'im ki ksōk'kum nit'okoko. ¹⁹ Ūn'nikaie, is'tapuk, isksinimats'okau kōnau'mianīstsitappii, ũs'tapīnokau ninikōt'tokēsts otsin'ikōsimēsts kīn'un, ki okku'i, ki atsīm'istaaw: ²⁰ Isksinimats'okau mōk'satsīsauēsts kītan'īstopuauests; ki sat'sit, kitūsk's'opoksemopuu anīstiksīs'tsikuīsts aiksiuo'si ksōk'kum.